

„Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła”

Innowacyjny program nauczania dla klas I-III

„Powiedz, a zapomnę
Pokaż, a zapamiętam
Pozwól wziąć udział, a zrozumie”
(chińskie przysłowie)

Natalia Bigus-Franczuk | Katarzyna Sokal

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego”

- 4 **Wstęp**
- 9 **1. Opis programu**
 - a) Główne założenia programu
 - b) Koncepcja pedagogiczna leżąca u podstaw programu
 - c) Warunki realizacji założeń programowych
 - d) Charakterystyka ucznia w wieku 6 – 9 lat
 - e) Zasady pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- 16 **2. Cele kształcenia i wychowania**
 - a) Nadrzędne cele edukacji
 - b) Cele szczegółowe
- 21 **3. Treści nauczania i oczekiwane osiągnięcia uczniów:**
 - a) Treści kształcenia i osiągnięcia uczniów po klasie I obejmujące wszystkie edukacje w połączeniu z innowacyjną korelacją treści edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim
 - b) Treści kształcenia i osiągnięcia uczniów po klasie III obejmujące wszystkie edukacje w połączeniu z innowacyjną korelacją treści edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim
 - c) Korelacja treści kształcenia edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego uwzględniająca sprawności językowe dziecka
- 77 **4. Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania**
 - a) Wykorzystanie platformy
- 84 **5. Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć uczniów**
- 87 **Literatura**
- 88 **Aneks**

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wstęp

Współczesny świat i gwałtowny rozwój cywilizacji informatycznej zachęca do poszukiwania nowych ścieżek w edukacji. Głównym zadaniem nowoczesnej szkoły staje się zapewnienie młodym ludziom możliwości zdobycia takiego wykształcenia i kompetencji językowych, by mogli oni odnosić sukcesy w życiu dorosłym.

Wymiana europejska, możliwość podróżowania i nawiązywania kontaktów z innymi mieszkańcami Europy sprawia, że umiejętność biegłego posługiwania się językami obcymi staje się niezbędna. Im dziecko wcześniej rozpocznie naukę języka obcego, tym łatwiej będzie mu uczyć się w przyszłości.

Nauka języka bowiem ćwiczy pamięć, rozwija inteligencję, poszerza percepcję i abstrakcyjne myślenie. Wczesny kontakt z językiem obcym daje możliwość wyćwiczenia prawidłowej wymowy.

Początek edukacji w szkole to istotny moment w życiu każdego dziecka. Ważne jest, aby czuło się ono bezpieczne i potrafiło otworzyć na innych. Adaptacja i integracja z grupą szkolną ma ogromne znaczenie w dalszym rozwoju. Dzięki odpowiedniemu przygotowaniu warunków szkolnych można w znaczny sposób ułatwić dziecku wejście w ten "nowy świat" wiedzy, nauki i zabawy. Jeżeli warunki te zostaną spełnione, dziecko już na samym początku swojej edukacyjnej drogi, odczuwało będzie radość z uczenia się i spełniania w roli ucznia. Tym samym kontakt z językiem obcym nie będzie, dla niego tak trudnym doświadczeniem. Nowoczesny świat to świat ciągłych zmian. Nowoczesna szkoła to szkoła dostosowująca się do tych zmian.

Proponowany program jest odpowiedzią na potrzeby dzisiejszego pokolenia. Uczy uczniów wykorzystywania nowych technologii do celów zdobywania wiedzy i poznawania świata. Umożliwia przedstawienie treści zawartych w podstawie programowej w sposób niezwykle atrakcyjny dla ucznia, co sprawia, że nauka staje się pasjonującą przygodą. Innowacyjna obudowa dydaktyczna w postaci platformy e-learningowej to doskonale narzędzie do pracy, dla każdego nauczyciela zarówno z edukacji wczesnoszkolnej jak i języka angielskiego. Zapewnia ona nauczycielom szeroki wachlarz środków do wykorzystania jej, zarówno samodzielnego jak i w różnych formach współpracy z drugim nauczycielem.

Zgodnie z ujęciem holistycznym nauki, system połączonych pracowni tworzy całość umożliwiającą uczniowi i nauczycielowi swobodne przemieszczanie się między tematami i zagadnieniami, a także pokazuje uczniom jak poszczególne dziedziny wiedzy przenikają się i wchodzą w korelację z innymi.

Inspiracją do stworzenia programu "Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła" stały się nasze doświadczenia w pracy w Polsko - Angielskiej Szkole Podstawowej Mentis, gdzie język angielski jest językiem równorzędnym z językiem polskim. W naszej szkole różnica w nauczaniu języka obcego w porównaniu do tradycyjnego podejścia, nie objawia się tylko zwiększoną ilością godzin lekcyjnych. Przede wszystkim chodzi tutaj o odmienne podejście, w którym język obcy staje się narzędziem do poznania świata, za sprawą prowadzonych w nim zajęć z zakresu innych edukacji np. matematycznej, przyrodniczej. Dziecko opanowuje umiejętności związane z językiem obcym tzn. uczy się nowego słownictwa, gramatyki,

wypowiada się, czyta. Proces ten dokonuje się poprzez zanurzenie ucznia w świecie obcojęzycznym. Jest płynny, a jego efekty zaskakują nawet same dzieci, które nagle orientują się jak bardzo wzrosły ich kompetencje językowe.

Innowacyjny program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” został opracowany w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm). Zmiany wprowadzone zostały Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Załącznik nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych).

Program ten powstał z myślą o uczniach I etapu kształcenia czyli dla klas I – III szkoły podstawowej i to do nich jest skierowany. Obejmuje zadania dla dzieci o indywidualnych potrzebach (6, 7 - latki, dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi), które potrzebują dodatkowych lub zmodyfikowanych zadań oraz wydłużenia czasu ich wykonania. Program zawiera ogólne, teoretyczne założenia, cele kształcenia i wychowania z opisem sposobów ich osiągnięcia. Prezentuje treści kształcenia z uwzględnieniem osiągnięć uczniów na danym etapie nauki oraz proponuje kryteria oceny i metody sprawdzania tych osiągnięć.

Podstawą innowacyjnego programu " Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła" jest zasada nauczania skoncentrowanego na dziecku i jego potrzebach, którego fundament tworzą diagnoza, indywidualizacja i działanie oparte na teorii inteligencji wielorakich Howarda Gardnera.

Program M. Zatorskiej o A. Kopik "Wielointeligentne odkrywanie świata" stał się dla nas przykładem programu na bazie, którego przeprowadziłyśmy integrację treści edukacji wczesnoszkolnej z treściami języka angielskiego. Ten innowacyjny i jakże twórczy program jest doskonałym narzędziem do pracy z każdym uczniem. Jego wyjątkowość i niepowtarzalność zadecydowała o naszym wyborze.

Diagnoza indywidualizacja działanie

Nazwa diagnoza pochodzi od greckiego słowa "diagnosis" czyli rozpoznawanie. Stanowi ona ważną część procesu dydaktyczno - wychowawczego w szkole. Pozwala poznać dziecko, jego predyspozycje, umiejętności, zdolności oraz wskazać trudności, które stają się podstawą do planowania dalszej pracy z uczniem.

W studium „Diagnoza edukacyjna i jej miejsce w praktyce i teorii pedagogicznej”/1998/ prof. Heliodor Muszyński wyznacza diagnostyce edukacyjnej trzy podstawowe funkcje: optymalizującą, wyjaśniającą i poznawczą. Funkcja optymalizująca zawiera w sobie profilaktykę, terapię i prognozę rozwoju dziecka. Prof. Bolesław Niemierko /1999/ w studium „Diagnostyka edukacyjna - cele, metody i szanse rozwoju” diagnostykę definiuje jako "rozpoznawanie przebiegu uczenia się i wyznacza dwa jej główne cele praktyczne:

- dostarczenie uczniom i nauczycielom informacji wyjaśniającej przebieg i wyniki uczenia się;
- podnoszenie trafności oceniania szkolnego."

Obie wypowiedzi składają się na stwierdzenie, że prawidłowa diagnoza powinna być wiernym odzwierciedleniem rzeczywistości rozwojowej ucznia. Należy dobrać tak jej elementy, by w sposób rzetelny, dokładny i staranny, trafnie obrazowała stan rozwoju dziecka. Diagnoza ma docierać do przyczyn niepowodzeń ucznia i dążyć do jego dogłębnego poznania.

Przeprowadzając prawidłową diagnozę możemy wyróżnić jej trzy etapy:

- etap wstępny: daje odpowiedź na pytanie, czy dziecko rozumie wykonywane zadania i rozwiązuje je bezbłędnie.
- etap główny: obrazuje, dlaczego dziecko nie wykonało poprawnie zadań.
- etap prognostyczny: przewiduje co należy zrobić, aby dziecko mogło osiągnąć sukces."¹

Innowacyjny program nauczania "Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła" proponuje przeprowadzenie diagnozy z języka polskiego jak i angielskiego na wstępie i zakończeniu I etapu edukacyjnego przy użyciu ogólnie dostępnych narzędzi. Diagnoza taka da nauczycielowi szczegółowy obraz rozwoju dziecka, jego predyspozycji, zdolności czy opóźnień. Dzięki właściwemu podejściu diagnostycznemu nauczyciel będzie mógł określić skalę działań i podjąć odpowiednią pomoc kompleksową. Ważne jest, by nauczyciel przeprowadzający diagnozę, był do niej odpowiednio przygotowany, by dobrać takie narzędzia, które dostarczą mu jak najwięcej informacji o rozwoju dziecka. Szczególną uwagę należy poświęcić dzieciom z trudnościami w uczeniu się oraz uczniom uzdolnionym. Program ten zakłada pracę i z takimi uczniami. Szczegóły omówione zostały w rozdziale I e na stronie 15.

Trafna diagnoza umożliwi indywidualizację pracy z uczniem, a to z kolei podnosi jego motywację. Dla wielu pedagogów jest jasne, że motywacja jest jednym z głównych czynników warunkujących skuteczne uczenie się. J. Rudniański (1984) wskazuje, że "im więcej w działaniu elementów pracy umysłowej, tym większe jest znaczenie motywacji, (...) motywacja jest siłą napędową wszelkiego działania i bez niej uczeń nie wykazałby się żadną aktywnością w uczeniu się. Motywacja i uczenie się są procesami nierozdzielnymi."² Dzięki przeprowadzeniu

szczegółowej diagnozy możemy dostosować kształcenie do zróżnicowanych potrzeb oraz możliwości ucznia.

Indywidualizacja wymusza dostosowanie treści, metod i środków nauczania do indywidualnych umiejętności i zdolności uczniów. Jej istotą jest sprzyjanie rozwojowi dziecka, dostrzeganie potencjału jaki w nim drzemie. Rozwijanie zdolności i zainteresowań indywidualnych oraz pobudzanie do twórczego myślenia. Indywidualizacji podlega także wyrównywanie różnic między uczniami poprzez stymulowanie wszystkich zaburzonych sfer rozwoju. Zadaniem nauczyciela jest dostosowanie procesu dydaktyczno - wychowawczego do każdego ucznia tak, aby mógł on wszechstronnie się rozwijać. Doskonałym narzędziem indywidualizacji może okazać się platforma e -learningowa, która zawiera zbiór najróżniejszych zadań, ćwiczeń uwzględniających stopień trudności oraz rodzaj preferowanej inteligencji ucznia.

Twórcą teorii Inteligencji Wielorakiej jest H. Gardner. Wyróżnił on osiem rodzajów inteligencji: lingwistyczną (językową), matematyczno - logiczną, kinestetyczną (ruchową), muzyczną, wizualno - przestrzenną, interpersonalną, intrapersonalną i przyrodniczą. Teoria Inteligencji Wielorakich H. Gardnera zakłada, że każda osoba posiada wszystkie rodzaje inteligencji, rozwinięte w różnym stopniu u poszczególnych osób. W ciągu naszego życia niektóre z nich rozwijają się silniej, a niektóre słabiej lub prawie wcale. Inteligencje tworzą wyjątkowy profil osoby, niepowtarzalny dla innych. Profile zmieniają się wraz z rozwojem jednostki. Wszystkie inteligencje działają w korelacji ze sobą choć występować mogą w różnych konfiguracjach. Można i trzeba je rozwijać poprzez różnorodne ćwiczenia, zadania oraz metody pracy dostosowane do konkretnej jednostki. W pracy z dziećmi ważna jest ich obserwacja w celu ustalenia preferencji inteligencji oraz wskazanie mocnych stron. Rozwój młodego człowieka powinien przebiegać równomiernie, dlatego tak znaczący jest indywidualizm czyli dostosowanie działań do potrzeb i możliwości dzieci. Zadaniem nauczyciela jest rozwijanie potencjału intelektualnego ucznia z motywacją do pracy. Stymulowanie jego aktywności w każdej z dziedzin nauki, dostosowując metody, narzędzia i środki dydaktyczne do rozwoju zainteresowań i zdolności.

Nie zważając na definicję inteligencji H. Gardnera, nauczyciel pracujący z uczniami na podstawie programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła”, powinien w sposób indywidualny podejść do każdego ucznia, starając się wskazać jego wszystkie mocne strony. To one winny być bazą do podejmowania odpowiedniego nauczania, nauczania przez działanie.

To właśnie w nim, uczeń znajduje się w centrum procesu dydaktycznego, a nauczyciel staje się inspiratorem, pomocnikiem, przewodnikiem i pionierem. Taka postawa nauczyciela sprzyja chęci współpracy, rozbudza ciekawość, przynosi radość z uczenia się. Celem edukacji poprzez działanie jest kształtowanie wśród uczniów otwartości, samodzielności, umiejętności współpracy w grupie i radzenia sobie z problemami. Nauczanie przez działanie doskonale współgra ze specyfiką rozwoju dziecka w wieku szkolnym. Jest to najbardziej skuteczny sposób nauki języka, gdyż dziecko działając zapamiętuje aż 90% wiadomości.

Nauczyciel powinien, wykorzystywać te naturalne potrzeby dziecka, planując zajęcia dydaktyczne i dążyć do tego, by nauczać poprzez działanie.

¹ B. Niemierko „Diagnostyka edukacyjna - cele, metody i szanse rozwoju” 1999

² R. Suska-Wrobel, Diagnoza motywacji uczenia się przedmiotu szkolnego uczniów szkół średnich ogólnokształcących [w:] Diagnoza edukacyjna, pod redakcją B. Niemierki i B. Machowskiej, Legnica 1999, s. 71.

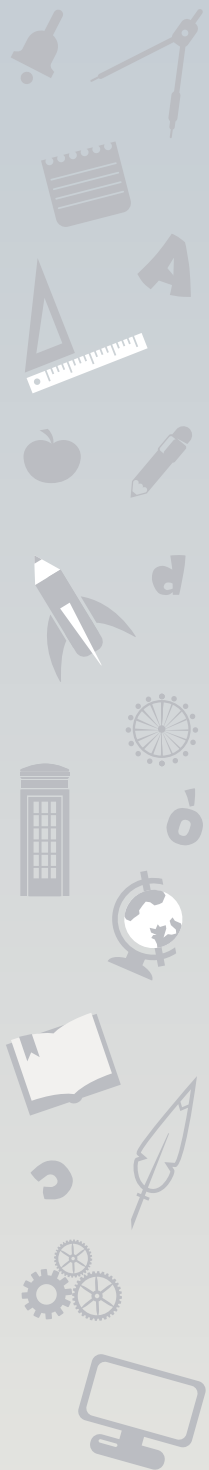
Zajęcia, które oferują uczniom aktywne działania zaspokajają ich potrzebę ruchu i zabawy oraz są dla nich atrakcyjniejsze.

Innowacyjne połączenie pracy w obu językach metodą przez działanie, daje ogromny wachlarz możliwości dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej jak i języka angielskiego. Uczeń ma szansę na wszechstronne zdobycie wiedzy i umiejętności językowych. Takie działania pozwolą mu doskonalić swoje możliwości. Wpłyną pozytywnie na jego rozwój, dając szansę kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych w obrębie dwóch języków. Program "Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła" to program oparty na konstruktywizmie. Dziecko jest w centrum kształcenia, uczy się budować, rozwijać swoją wiedzę, zdobywa umiejętności radzenia sobie z zadaniami problemowymi, nabywa umiejętności bycia dobrym obserwatorem, działa sam i przy współudziale innych. Program proponuje nauczanie przez działanie, którego podstawą jest diagnoza i indywidualizacja.

Opis programu

I. OPIS PROGRAMU

Niniejszy innowacyjny program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” w klasach I-III szkoły podstawowej został opracowany w oparciu o podstawę programową, która zakłada, że język obcy powinien być obecny na wszystkich szczeblach edukacji szkolnej. Założeniem programu jest integracja edukacji wczesnoszkolnej z nauką języka angielskiego. Takie połączenie wpływa znacząco na intelektualny rozwój młodego człowieka, na jego rozumienie i wyrażanie pojęć, komunikację z rówieśnikami, dorosłymi, a także obywatelami świata. Uczeń dostrzega zjawisko odrębności kulturowej państw świata, dzięki czemu uczy się tolerancji i przyjaźni z „innymi”.

W nauce języka bardzo ważną rolę odgrywa czas czyli moment, od którego rozpoczynamy nauczanie. Im wcześniej, tym większa jest szansa, że wykształcone umiejętności pozwolą dziecku z łatwością funkcjonować we współczesnym, stale zmieniającym się świecie. Pierwszy etap kształcenia to przede wszystkim wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, fizycznym i estetycznym, a także czas na przygotowanie go do życia w zgodzie z samym sobą, ludźmi i przyrodą.

Program, który Państwu proponujemy, ma za zadanie oprócz integracji programu nauczania języka angielskiego z programem I etapu edukacyjnego, pomóc w zaplanowaniu ciekawych zajęć, dostarczyć atrakcyjne materiały dydaktyczne, wskazać aktywizujące metody i techniki nauczania. Znajdą w nim Państwo, cele kształcenia i wychowania z opisem sposobów ich osiągnięcia, treści kształcenia z uwzględnieniem osiągnięć uczniów na danym etapie nauki oraz propozycje kryteriów oceny i metod ich sprawdzania.

Innowacyjny program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” w swoich założeniach opiera się na konstruktywistycznym podejściu do uczenia się. Skuteczne nauczanie to takie, które zapewnia dziecku odpowiednie warunki do działania, aby mogło one samo konstruować swoją wiedzę. Przebieg nauczania organizowany zgodnie z ideą konstruktywizmu opiera się na budowaniu spójnej więzi między tym, co dziecko już wie, a tym, co dopiero ma poznać.

Pełna integracja nauczania w języku polskim i angielskim otwiera uczniom drzwi do zupełnie nowego świata możliwości, gdzie rozwój umiejętności językowych idzie w parze z poszerzaniem wiedzy ogólnej na temat świata. Dziecko nabiera sprawności płynnego poruszania się między językami i nie dostrzega granic, które w powszechnie stosowanym systemie edukacji blokują możliwości poznawcze ucznia.

Te ograniczenia pozostają z dzieckiem na wiele lat, często do końca procesu edukacji. Z tego powodu tak ważne jest wprowadzenie systemu dwujęzyczności, proponowanego przez ten program, już na początku nauczania.

Poniżej omówiony został model nauczania konstruktywistycznego, według którego należy planować proces nauczania. Przebiega on w pięciu fazach, które mają swoją kolejność i są ze sobą ściśle powiązane.

FAZA ORIENTACJI - zaciekawienie...

„W każdym dziecku drzemie pasja odkrywcy. Przeważnie wystarczy mu nie przeszkadzać, czasem jedynie odpowiednio ukierunkować. Pomagając dziecku zgłębić nowe zagadnienie, nauczyciel zaczyna od wzbudzenia w nim zainteresowania, ciekawości poznawczej, co wywołuje wewnętrzną motywację do uczenia się. W jaki sposób to zrobić? Na przykład, zadając zaskakujące pytanie lub na odwrót - uważnie słuchając pytań dziecka i zachęcając je do poszukiwania odpowiedzi. Nauczyciel korzysta przy tym z wydarzeń z życia szkoły, klasy, miejscowości”¹.

Działania mają pobudzić ciekawość poznawczą dziecka i motywować je do wzięcia aktywnego udziału w zajęciach.

FAZA DIAGNOZOWANIA WIEDZY WYJŚCIOWEJ DZIECKA, czyli nawiązanie do tego, co dziecko już wie, umie

Nauczyciel, stawiając dziecku zadanie lub problem do rozwiązania, uwzględnia jego wiadomości i umiejętności. Musi zatem dobrze ocenić stan wiedzy ucznia na dany temat, by stawiane zadanie lub problem nie był zbyt trudny do rozwiązania. Ta faza zawsze powinna zakończyć się sukcesem dziecka.

FAZA RESTRUKTURYZACJI WIEDZY, czyli przebudowanie wiedzy dziecka...

W fazie tej dziecko, bazując na posiadanej wiedzy, rozszerza ją o nowe wiadomości, umiejętności. Tworzy jej nowe struktury. Następuje restrukturyzacja wiedzy. Dziecko poprzez różnorodną aktywność np.: eksperymentowanie, porównywanie, obserwowanie itp. samodzielnie odkrywa nową wiedzę, pogłębia ją i rozszerza. Taka aktywność wspomaga rozwój umysłowy ucznia. Dziecko staje się badaczem, poszukiwaczem.

FAZA APLIKACJI WIEDZY, czyli zastosowanie skonstruowanej wiedzy w różnych sytuacjach, najlepiej życiowych..

Zadaniem nauczyciela jest dbanie o to, aby dziecko zdobytą wiedzę mogło zastosować w różnych sytuacjach codziennych. Dobieranie zadań dla ucznia powinno rozwijać jego nową wiedzę tak, by mógł ją nadal konstruować i wykorzystywać w różnych sytuacjach życiowych. Na tym etapie uczeń zaczyna dostrzegać sens uczenia się i rozwija u siebie odpowiedzialność za własną naukę.

FAZA EWALUACJI - refleksja, ocena samego siebie w kontekście tego, czego się nauczyłem.

Dziecko zaczyna uświadamiać sobie, że umie więcej, łatwiej wykonuje zadania problemowe. Zdobyło już pewne umiejętności i posiada sporą wiedzę w danej dziedzinie. Zadaniem nauczyciela jest stworzenie takich sytuacji, w których uczeń dostrzeże swoje postępy czyli to, że potrafi więcej niż umiał np. na początku roku szkolnego, we wtorek, piątek itp. Dzięki tej świadomości, dziecko doceni włożony wysiłek w naukę i realnie odczuje

¹ Por. A. Florek Dziecko w grupie, Warszawa 2010.

odniesiony sukces. Jest to najlepsza motywacja do dalszej pracy. Takie postępowanie pozwoli nauczycielowi zaobserwować wzrost przyswojonych wiadomości i rozwiniętych umiejętności ucznia w danej dziedzinie.

Omówione powyżej fazy doskonale obrazują etapy dochodzenia dziecka do wiedzy w sposób płynny i przejrzysty dla niego samego.

Innowacyjny program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” preferuje właśnie taki model nauczania. Dziecko zdobywa wiedzę poprzez działanie, potrafi ją wykorzystać i zastosować w różnych sytuacjach życiowych. Prezentowany powyżej model nauczania może być wykorzystany do przygotowywania atrakcyjnych dla dziecka zajęć. Kolejne fazy posłużą nauczycielowi do planowania, konstruowania i organizowania własnego pomysłu na przeprowadzenie ciekawej lekcji. Rolą nauczyciela jest zainicjować takie sytuacje na zajęciach, by uczeń mógł odwołać się do własnych wiadomości i posiadanych doświadczeń. To on jest w centrum procesu nauczania, dzięki czemu aktywnie buduje swoją wiedzę. Zadaniem nauczyciela jest przygotowanie różnorodnych zadań dla ucznia, które sprzyjać będą zastosowaniu i wykorzystaniu przez niego zdobytych umiejętności.

A) Główne założenia programu

Innowacyjność programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” polega na zawarciu w nim aspektu dwujęzyczności przy realizacji założeń edukacji wczesnoszkolnej w formie kształcenia zintegrowanego w klasach I-III szkoły podstawowej. Program zakłada wkomponowanie treści podstawy programowej i ich realizację w języku angielskim w trakcie lekcji języka angielskiego oraz w korelacji z edukacją wczesnoszkolną.

W istniejącej podstawie programowej brak jest odwołań do nauczania dwujęzycznego na tym etapie edukacyjnym. W obecnym systemie edukacji nie istnieją oddziały dwujęzyczne na etapie szkoły podstawowej, nauczanie dwujęzyczne o oddziałach dwujęzycznych przewidziane jest dopiero na III etapie edukacyjnym, czyli gimnazjum. Tymczasem nauczanie języka angielskiego już od kl. I szkoły podstawowej metodą immersji językowej i przedstawienie wybranych treści programowych w języku obcym umożliwia rozwijanie u uczniów płynnej, spontanicznej komunikacji i kompetencji kluczowych w kontekście wielu różnych obszarów edukacyjnych. Przygotowuje uczniów do nauki wybranych przedmiotów w języku obcym w drugim etapie edukacji, a także sprawia, że język angielski staje się dla ucznia narzędziem zdobywania nowej wiedzy i nowych umiejętności. Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności nabyte na lekcjach języka angielskiego w nauce innych przedmiotów i odwrotnie.

Wprowadzenie dwujęzyczności do edukacji wczesnoszkolnej wpływa na lepszy rozwój młodego człowieka. Dzieci, które uczą się komunikacji w języku polskim jak i w języku angielskim mają lepszą pamięć, lepiej rozwinięte struktury języka, większą koncentrację oraz lepiej rozwijają się u nich sprawności matematyczne. Równocześnie zdobywają podwójną ilość wiedzy jak i umiejętności przydatnych w dalszym życiu. Ponadto nie mają żadnej bariery językowej. Nauka języka staje się nie tylko przedmiotem szkolnym, ale naturalnym

sposobem poznawania świata. Dzieci dwujęzyczne bez problemu przestawiają się z jednego języka na drugi. Szybciej uczą się czytać i pisać. Specyfika nauczania w ciągu dnia, zmusza je do wielokrotnego dokonywania wyboru pomiędzy językiem polskim, a językiem angielskim, dzięki czemu rozwija się u nich znakomita świadomość językowa. O wiele łatwiej udaje się im ustalić związek pomiędzy literą a głosem. Dzieci mają doskonale wyćwiczoną pamięć i spostrzegawczość. Lepiej radzą sobie w wykonywaniu kilku czynności w tym samym czasie. Rozwijają w sobie myślenie dywergencyjne, polegające na ignorowaniu zbędnych informacji i selektywne wybieranie tych, które mają znaczenie. Takie myślenie rozwija twórczość dzieci, ich plastyczność w wymyślaniu różnych pomysłów w krótkim czasie, wychodząc poza stereotypy i schematy. Zdolność ta przyczynia się do odnoszenia przez dziecko sukcesu. Czuje się ono podziwiane i chwalone przez co wzrasta poczucie wartości oraz buduje się pewność siebie. Dzieci dwujęzyczne są otwarte, elastyczne i tolerancyjne. Nauka kolejnych języków przychodzi im łatwiej, ponieważ nabywają wiedzę na temat języka, czyli tzw. „świadomość metajęzykową”.

Program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” adresowany jest do uczniów szkoły podstawowej klas I-III uczących się języka angielskiego lub rozpoczynających jego naukę. Ze względu na specyfikę nauczania dwujęzycznego program ten może być modyfikowany i dostosowywany do potrzeb danej placówki i danej klasy, w zakresie doboru treści, tematów i zagadnień, a także technik i strategii nauczania.

Bardzo ważną ideą programu jest współpraca nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej z nauczycielem języka angielskiego. Program zakłada trzy warianty współpracy:

1. zajęcia edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego prowadzi jeden nauczyciel posiadający wymagane kwalifikacje. To on sam decyduje, które treści realizowane są w języku polskim, a które mogą być rozszerzone o słownictwo w języku angielskim. Zagadnienia realizowane w języku angielskim mogą stanowić doskonałe utrwalenie lub podsumowanie zdobytych wiadomości i umiejętności w języku polskim.

2. nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego pracujący w danej klasie ustalają kilka bloków tematycznych, które mogą opracowywać wspólnie, dzięki czemu uczeń będzie miał możliwość opanowania i utrwalenia w dwóch językach nauczanych treści.

W przypadku tematów zupełnie nowych dla dzieci lub bardziej skomplikowanych wskazane jest, aby w pierwszej kolejności uczniowie zapoznali się z daną tematyką w języku polskim, a dopiero potem, bazując na tej wiedzy, weszli w tę tematykę na lekcjach języka angielskiego.

3. brak współpracy pomiędzy nauczycielami edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego. W tym przypadku nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej jak i języka angielskiego otrzyma szeroki wachlarz środków do wykorzystania podczas zajęć zarówno do samodzielnego użytku jak i różnych form współpracy z drugim nauczycielem. Platforma e-learningowa, jest takim narzędziem. Dzięki niemu uczniowie mogą poprzez zabawę, samodzielnie poznawać, zdobywać, utrwalac wiadomości i umiejętności w języku polskim lub języku angielskim. Platforma może stanowić dla nauczyciela doskonałą skarbnicę pomysłów na wprowadzanie, powtarzanie, utrwalanie materiału, na zadania domowe, zadania dodatkowe w formie projektu itp. Platforma e-learningowa to ważne i innowacyjne

narzędzie naszego programu. Zawiera ona treści zawarte w podstawie programowej w sposób niezwykle atrakcyjny dla ucznia, co sprawia, że nauka staje się pasjonującą przygodą. Dzieci poprzez zabawę utrwalają poznane treści na lekcji, rozszerzając je o nowe wiadomości w drugim języku, dzięki czemu otrzymują dodatkową motywację do nauki. Szczegółowe omówienie zastosowania platformy edukacyjnej zawiera rozdział VI pkt. A), strona 82

Reasumując, innowacyjny program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” w swoich założeniach stawia na rozwijanie umiejętności dwujęzycznych wśród uczniów I etapu nauczania w oparciu o integrację edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim. Taka korelacja ma przyczynić się do zlikwidowania barier językowych oraz wpłynąć na wszechstronny rozwój dziecka. Narzędziem do pracy dla nauczyciela i nauki dla ucznia jest platforma e-learningowa i metoda projektu, rozumiana jako rozwijanie samodzielności w postrzeganiu, myśleniu i podejmowaniu decyzji. Metoda projektu to doskonały sposób na wzrost motywacji uczniów do pracy, rozwijanie samodzielności w postrzeganiu, myśleniu i podejmowaniu decyzji. Ta metoda pozwala dzieciom nauczyć się planowania pracy i przewidywania jej efektów. Na tym etapie edukacji niezbędna jest pomoc i opieka nauczyciela nad projektem. Realizacja projektu może się odbywać w formie pracy indywidualnej, pracy w parach lub w grupie.

B) Koncepcja pedagogiczna leżąca u podstaw programu

Innowacyjny program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” stawia ucznia w centrum procesu nauczania. Zadaniem nauczyciela jest, tak dobrać treści i metody pracy, aby odpowiadały one potrzebom i zainteresowaniom uczniów, a w szczególności uwzględniały ich indywidualne możliwości rozwojowe. Bardzo ważna jest odpowiednia atmosfera w klasie. Nauczaniu powinna towarzyszyć wzajemna życzliwość, uprzejmość i współdziałanie, które sprzyja efektywnej pracy na lekcji. Ułatwia pokonywanie ewentualnych trudności czy barier językowych.

Podstawa programowa zakłada, że edukacja wczesnoszkolna powinna wszechstronnie rozwijać osobowość dziecka poprzez integrację działań dydaktycznych i wychowawczych oraz stwarzać warunki do całościowego poznania przez nie świata.

Program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” w swoich założeniach zakłada wszechstronny rozwój osobowości dziecka poprzez integrację działań dydaktycznych i wychowawczych w obu językach. Tylko taka korelacja sprawi, że obraz świata widziany przez dziecko będzie całościowy. Na pełną integrację edukacji wczesnoszkolnej z nauką języka angielskiego składają się następujące elementy:

- integracja celów nauczania języka polskiego z językiem angielskim;
- integracja treści nauczania związanych ze środowiskiem bliskim dziecku, np.:
 - ja - człowiek, ja - uczeń, ja - mieszkaniec Polski, ja - obywatel świata na lekcjach języka polskiego i języka angielskiego;
- integracja metod, technik i form nauczania języka polskiego z językiem angielskim;
- integracja nauczania i uczenia się w obu językach;
- integracja zespołu klasowego - stworzenie atmosfery rodziny europejskiej, w której

każdy jest jej ważną częścią przy jednoczesnym zapewnieniu, że każdy w razie potrzeby otrzyma indywidualne wsparcie;

- integracja szkoły z domem rodzinnym dziecka.

C) Warunki realizacji założeń programowych

Adresatem programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” są uczniowie kl. I-III szkoły podstawowej o różnorodnej strukturze. Program może być realizowany zarówno przez wykwalifikowanych nauczycieli języka angielskiego, jak również przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej posiadających kwalifikacje do uczenia języka angielskiego oraz osobno przez nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i nauczyciela języka angielskiego.

Użytkownicy programu to:

- nauczyciele języka angielskiego, jak również nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej posiadający kwalifikacje do uczenia języka angielskiego oraz osobno nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego;
- dyrektorzy szkół, którzy pomagają uczniom i nauczycielom w realizacji programu;
- uczniowie i ich rodzice, zainteresowani celami i wymaganiami stawianymi uczniom na tym etapie edukacji. Nawiązanie współpracy z rodzicami pozwoli zmaksymalizować kontakt dziecka z językiem angielskim i zmotywować je do nauki. Pomocna w takim przypadku będzie platforma e-learningowa, która otworzy dzieciom i rodzicom drzwi do dwujęzycznego świata nauki, zapewniając wspaniałą, wspólną zabawę.

Innowacyjny program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” może być realizowany na podstawie dowolnego zestawu podręczników czy materiałów dydaktycznych, pod warunkiem jednak, że będą one dostosowane nie tylko do poziomu językowego ucznia, ale przede wszystkim do jego potrzeb, możliwości poznawczych, emocjonalnych i społecznych oraz zainteresowań. Materiały te powinny prezentować szerokie zagadnienia z zakresu wszystkich edukacji. Opierając się o założenia programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” nauczyciel może opracowywać własny rozkład materiału, określać długoterminowe i krótkoterminowe cele nauczania, przeprowadzać diagnozę, dobierać podręcznik i materiały dodatkowe, planować według własnych potrzeb prace kontrolne oraz dokonywać wyboru najefektywniejszych metod pracy z uczniem. Należy jednak pamiętać, że na omawianym etapie edukacji dziecko powinno osiągnąć sukces na miarę swoich indywidualnych możliwości, dlatego dobierając i modyfikując zakres nauczanego materiału kierujemy się zasadą konstruktywizmu. Proces nauczania winien dawać uczniowi możliwość przyswojenia sobie prezentowanych treści poprzez uczestnictwo w różnorodnych formach aktywności na lekcji. Zachęcamy do takiego doboru zakresu nauczania treści językowych w powiązaniu z treściami przedmiotowymi, aby tempo ich realizacji pozwoliło uwzględnić różnorodne i atrakcyjne formy prowadzenia zajęć. Edukacja wczesnoszkolna obejmuje dzieci w wieku 6 - 10 lat i przewidziana jest na trzyletni blok nauczania. Ten szczególny okres rozwojowy charakteryzuje się dynamizmem i zmianami, które wpływają na cele kształcenia i metody pracy nauczyciela. Dzieci w tym okresie wykazują wiele cech, które sprzyjają dwujęzycznemu nauczaniu np.: spontaniczność, szczerość, otwartość, naturalną ciekawość świata. Trzeba jednak zwrócić uwagę i na takie cechy jak: słaba koncentracja

uwagi, krótka pamięć, niedojrzałość emocjonalna, nie do końca wykształcone umiejętności manualna, które spowalniają prace na lekcji i utrudniają proces nauczania. Wszystkie zachodzące zmiany rozwojowe dokonują się w sferze poznawczej, emocjonalnej i społecznej dziecka. W młodszym wieku szkolnym dzieci przechodzą już od konkretów do myślenia operacyjnego. Nie jest to jeszcze myślenie abstrakcyjne. Wydłuża się zdolność koncentracji i skupienia uwagi oraz rozwija pamięć. Coraz lepiej rozumieją i kontrolują swoje emocje. Zaczynają przestrzegać ogólnie przyjęte normy i reguły oraz chętniej pracują w parach, grupach. Stają się bardziej samodzielne. Uwzględniając powyższe zmiany rozwojowe, dwujęzyczność nauczania pozwala dzieciom rozwijać kompetencje językowe w zakresie języka ojczystego jak i języka angielskiego. Do najbardziej istotnych umiejętności językowych należą według „S. Halliwell:

- interpretowanie i zgadywanie znaczeń na podstawie kontekstu i informacji niewerbalnych;
- twórcze zastosowanie bardzo ograniczonych środków językowych;
- przyswajanie wiedzy bez konieczności analizowania form językowych i bez znajomości wszystkich słów;
- przyswajanie wiedzy w trakcie zabawy, która jest naturalną potrzebą dziecka;
- wykorzystanie wyobraźni i kreowanie świata fantazji;
- nawiązywanie kontaktu z innymi dziećmi².

D) Charakterystyka ucznia w wieku 6 - 9 lat

Początek nauki w szkole to przełom w życiu dziecka. Rozpoczyna się dla niego nowy, nieznamy, ale jakże oczekiwany etap. Zmianie ulega cały codzienny tryb życia dziecka. Inaczej wygląda jego rozkład zajęć i obowiązków. Dotychczasową zabawę zaczyna zastępować praca szkolna. Dziecko staje przed nowymi zadaniami, poznaje nowe reguły i zasady, podejmuje nowe wyzwania. Zwiększają się wymagania i oczekiwania ze strony rodziców jak i nauczycieli. Do tego dochodzi jeszcze integracja z nowymi rówieśnikami i odnalezienie się w specyficznym miejscu, jakim jest budynek szkoły.

Ważne jest, aby nauczyciel poprzez odpowiednie techniki i metody nauczania tak urozmaicał proces nauki, by dziecko mogło odnosić sukcesy i nie przeżywało niepowodzeń, frustracji związanych z rozpoczętą nauką w szkole. Organizując proces nauczania, należy zwrócić uwagę na różnice w rozwoju intelektualnym, fizycznym, emocjonalnym i społecznym uczniów. Prawidłowe rozpoznanie tych różnic pozwoli dostosować nauczanie do indywidualnego tempa, potrzeb i możliwości każdego ucznia. Istotnym narzędziem do poznania mocnych i słabych stron ucznia jest diagnoza.

Sylwetka dziecka sześciolatniego

Dziecko sześciolatnie wykazuje ogromną potrzebę ruchu, biega, podskakuje, jeździ na rowerze, wspina się itp. Spokojne siedzenie i skupienie uwagi na dłuższą chwilę jest dla niego wyzwaniem, dlatego należy zapewnić mu odpowiednią porcję ruchu na zajęciach w postaci

zabaw ruchowych, ogólnorozwojowych. Dzieci w tym wieku często odczuwają znudzenie zbyt trudnymi i długimi zadaniami. Nauczyciel powinien dobierać ćwiczenia i aktywności ucznia tak, by były one urozmaicone i wykorzystywały wszystkie bodźce dziecka do działania.

Sześciolatek jest samodzielny w czynnościach samoobsługowych i orientuje się w schemacie swojego ciała. Potrafi ubrać się, zawiązać sznurowadła, zapiąć guziki itp. Może jeszcze mylić stronę lewą z prawą, ale rysuje, lepi, wykleja, wycina nożyczkami i prawidłowo trzyma ołówek. Lateralizacja jest już ukształtowana, jednak sprawności manualne wymagają dalszych ćwiczeń. Warto pamiętać, by zwrócić uwagę na systematyczne wyćwiczenie tych czynności, ponieważ sprawność manualna wpływa na poziom graficzny pisma, a koordynacja wzrokowo - ruchowa na technikę czytania i liczenia.

Dziecko sześciolatnie rozwija się bardzo szybko. Jego mowa jest już dobrze rozwinięta. Zna ponad 4 tys. słów, dlatego można z nim porozmawiać na wiele, różnych tematów. Poprawnie wymawia głoski i swobodnie komunikuje się z rówieśnikami i dorosłymi. Mówi o swoich potrzebach, opowiada swoje przeżycia. Potrafi zbudować krótką, logiczną wypowiedź, poprawną gramatycznie.

Myślenie opiera się na poziomie operacji konkretnych, wykorzystywanych najczęściej na zajęciach matematycznych. Dziecko korzystając z patyczków lub liczmanów wykonuje różnorodne operacje: szereguje, porównuje, wskazuje przedmioty według podanych cech podobnych lub różniących, tworzy zbiory, przelicza. Takie czynności prowadzą do rozwoju myślenia operacyjnego.

Kolejną cechą charakterystyczną tego okresu rozwojowego jest poziom percepcji wzrokowej i słuchowej dziecka. Sześciolatek potrafi uważnie przyglądać się ilustracji, wskazywać jej elementy, śledzić wzrokiem poruszające się przedmioty oraz różnicować kształty, barwy, wzory. Wskazuje różnice i podobieństwa między przedmiotami, literami, cyframi, figurami, obrazkami itp.

W tym wieku rozwinięta jest także percepcja słuchowa, dzięki czemu dziecko potrafi, dzielić wyraz na głoski i sylaby, układać wyraz z głosek i sylab oraz wyróżniać wyrazy w zdaniu. Potrafi wskazać pierwszą i ostatnią głoskę w wyrazie. Wykorzystując rozsypanki wyrazowe, układa wyrazy w prawidłowej kolejności, tworząc zdanie. Dziecko rozwija umiejętności zapamiętywania i kojarzenia. Uważnie słucha opowiadań, bajek, rozmawia o nich, układa zdania. Nauczyciel powinien wykorzystać te umiejętności podczas zajęć przy wprowadzaniu nowego materiału czy utrwalaniu poznanych już treści, ponieważ wzrasta pojemność pamięci dziecka i zdolność zapamiętywania.

Poprzez zabawy i gry grupowe dziecko rozwija się społecznie i emocjonalnie. Chętnie nawiązuje kontakty z rówieśnikami i dorosłymi. Zaczyna rozumieć potrzebę dostosowywania się do różnych sytuacji, przestrzegania reguł i zasad, dlatego słucha poleceń dorosłych i je wykonuje. Stara się kontrolować swoje emocje. Agresja fizyczna przechodzi w agresję słowną. Sześciolatek chce być dostrzegany przez innych, doceniany i chwalony, chce odnosić sukcesy i być dumny z siebie, dlatego chętnie podejmuje wyzwania i próbuje być samodzielny.

Dziecko w tym wieku czerpie wielką radość z nauki języka obcego. Każde poznane słowo napawa

2 S. Halliwell "Teaching English in the Primary Classroom" 1992 London and New York Longman

go dumą, dlatego chętnie chwali się nową wiedzą. Zadaniem nauczyciela jest wykorzystać ten entuzjazm do nauki języka obcego i wyrobić pozytywne skojarzenia z tym związane.

Sylwetka dziecka siedmioletniego

Siedmiolatek po okresie wzmożonej ruchliwości, energiczności staje się spokojniejszy. Woli siedzieć w domu, rysować, wycinać, konstruować, oglądać filmy niż biegać z kolegami po podwórku. Staje się wrażliwszy na opinię otoczenia. Objawia się to zmiennością nastrojów i obarczaniem innych winą za wszystkie swoje niepowodzenia. Pojawia się strach przed odrzuceniem, brakiem akceptacji, porażką. Dziecko w tym wieku ma skłonności do wyolbrzymiania problemów, często puszcza wodzę fantazji. Rośnie w nim potrzeba miłości, aprobaty i wsparcia ze strony rodziców jak i nauczycieli. Zadaniem szkoły, a w szczególności wychowawcy jest zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa, okazanie uwagi i pomocy oraz akceptacji.

Dziecko siedmioletnie potrafi już wiele. Rozpoznaje litery, łączy je w sylaby i wyrazy. Wzrasta zdolność zapamiętywania, rozwija się analiza i synteza wzrokowa, słuchowa i kinestetyczno-ruchowa, co wpływa na szybsze opanowanie umiejętności czytania, liczenia i pisania. Siedmiolatki w coraz większym stopniu potrafią klasyfikować, porównywać, wyodrębnić różne elementy. Ich myślenie nadal ma charakter konkretny. Ważną osobą jest dla ich nauczyciel. To od niego w dużej mierze zależy motywacja siedmiolatka do nauki, ale nie tylko, liczy się też podejście rodziców i atrakcyjność zadań do wykonania. Dziecko w tym wieku mimo towarzysztwa rówieśników, podejmowania wspólnych zabaw, działań nadal skupia się przede wszystkim na sobie. Zabawa jest podstawową formą działania w tym wieku i powinna stanowić podstawę do planowanych zajęć przez nauczyciela. Dzieci siedmioletnie nadal czerpią przyjemność z nauki języka obcego. Potrzebują jednak więcej wsparcia ze strony nauczyciela, w porównaniu do uczniów młodszych. Nauczyciel musi zadbać, aby dzieci nie zraziły się do nauki, np. mówienia, bo ma to bardzo poważne skutki, trudne do odwrócenia.

Sylwetka dziecka ośmioletniego

Ośmiolatek ma za sobą okres adaptacji do życia szkolnego. Zna już szkołę, nauczycieli i kolegów. Przyzwyczył się do stawianych mu wymagań. Akceptuje obowiązki ucznia. Szkoła pełni coraz większe znaczenie w jego życiu, bo coraz lepiej sobie w niej radzi. Przestaje skupiać się tylko i wyłącznie na sobie. Zaczyna rozumieć, że to jak się zachowuje wpływa na stosunek otoczenia do niego. Nawiązuje nowe relacje z rówieśnikami. W grupie walczy o pozycję i prestiż. Chce być lubiany i przez to cieszyć się popularnością. Chętnie, aktywnie i z dużym zaangażowaniem bierze udział w życiu klasy i szkoły. Wszelkie chwilowe porażki nie zniechęcają ośmiolatka do działania. Świadczy to o jego dużej stabilności emocjonalnej. Dziecko w tym okresie rozwojowym jest aktywne, pracowite, ciekawe nowych doświadczeń, umiejętności. Odróżnia dobro od zła, umie się dobrze zachowywać i wyłapuje wszelkie odstępstwa od zasad ponieważ są one dla niego bardzo ważne. Stawia na słuszność i sprawiedliwość. Nauczyciel nadal jest jego wielkim autorytetem, z którego zdaniem trzeba się liczyć. Dziecko ośmioletnie zgodnie współpracuje w parach czy w grupie. Ma jednak obawy przed problemami szkolnymi, ośmieszeniem czy agresją ze strony obcych. Ośmiolatek potrafi czytać, pisać i liczyć. Wypowiada się w formie zdań

krótkich lub rozwiniętych, zwracając uwagę na więcej szczegółów. Uważnie słucha czytanych tekstów, dokonując ich analizy i wyciągając wnioski. Dłużej koncentruje się na wykonywanym zadaniu. Czyta ze zrozumieniem, dostrzegając relacje przyczynowo - skutkowe. Píše pierwsze krótkie teksty. Doskonali umiejętności rachunkowe w obrębie czterech podstawowych działań matematycznych. Konkretnie myślenie dziecka ośmioletniego zaczyna powoli nabierać cech myślenia słowno - logicznego. Uczeń poprzez rozwiązywanie zadań, problemów doskonali pamięć i uwagę dowolną. Lubi się bawić, ale docenia także poważniejsze zadania szkolne. Zabawa ma już ustalone zasady i reguły, których należy przestrzegać.

Uczniowie ośmioletni są zdolni do poważniejszej pracy na lekcjach języka obcego. Nauczyciel może wprowadzić elementy gramatyki, pracować nad ortografią i rozumieniem tekstu. Musi jednak pamiętać o nauce przez zabawę, która nadal najlepiej sprawdza się na lekcjach. Dobre rezultaty przynoszą, np. gry planszowe, gdyż rozwijają myślenie, wyobraźnię i ucą języka w efektywny sposób.

Sylwetka dziecka dziewięcioletniego

Dziewięcioletek jest już przyzwyczajony do pracy i wymagań, jakie stawia mu szkoła. Wykształcił i nabył umiejętności uczenia się. Wie, jak zorganizować własny czas na naukę i zabawę. Jest bardziej samodzielny i niezależny. Należy o tym pamiętać i dawać dziecku więcej swobody w podejmowaniu decyzji, budując jego autonomiczność i odpowiedzialność za własne czyny. Dla dziewięcioletka coraz ważniejsi stają się rówieśnicy. Chce się im przypodobać i zyskać ich aprobatę. Dziecko w tym wieku chętnie współdziała w grupie, budując relacje z rówieśnikami. W klasie tworzą się grupki, pary dobierane pod względem sympatii czy zainteresowań. Nauczyciel nie jest już tak ważnym wzorem do naśladowania. Zdarza się, że uczeń neguje działania i decyzje nauczyciela. Nadmiar materiału do opanowania i wzrost wymagań może doprowadzić do pierwszych niepowodzeń szkolnych. Dzięki wszechstronnemu rozwojowi, dostępności do różnych źródeł wiedzy, literatury i sztuki dziecko nabywa łatwość posługiwania się językiem ojczystym i obcym. Wzrastają umiejętności w każdej dziedzinie. Ważne, by dziecko potrafiło dostrzec swoje postępy w nauce i tym samym odnieść sukces.

Na lekcjach języka obcego uczniowie zaczynają sami stawiać pytania. Świadomie zdobywają umiejętności posługiwania się językiem obcym i są dumni ze swoich sukcesów. Niestety, na tym etapie, uczniowie słabsi mogą tracić motywację do nauki. Zadaniem nauczyciela jest zadbanie, aby każde dziecko dostrzegało swoje postępy w nauce języka.

E) Zasady pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych to uczniowie, którzy z powodu swych odmienności, trudności czy uzdolnień, wymagają innego, ukierunkowanego podejścia.

W pracy z takimi uczniami należy wykorzystywać różnorodne formy i metody, dostosowane do ich możliwości rozwojowych. Są to uczniowie, wobec których należy stosować szeroko rozumianą indywidualizację.

Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi powinna być prowadzona tak, by opierała się na trzech głównych zasadach:

- Diagnozie oceniającej możliwości i predyspozycje ucznia;
- Udzieleniu dziecku koniecznej pomocy;
- Stworzeniu warunków, w których dziecko będzie mogło uczestniczyć w edukacji i rozwijać swój potencjał.

Zadania dla nauczyciela pracującego z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych:

- Dokładne poznanie dziecka, określenie jego rzeczywistych potrzeb i możliwości, sformułowanie zgodnych z nimi wymagań, równocześnie spójnych z obowiązującą podstawą programową;
- Stwarzanie wszystkim uczniom warunków do korzystania ze zorganizowanych form pomocy, jakie oferuje szkoła;
- Budowanie relacji współpracy z dzieckiem, dostrzeganie jego starań, motywowanie do nauki, dostosowanie swoich oddziaływań do specjalnych potrzeb edukacyjnych dziecka;
- Dostosowanie poziomu trudności do możliwości dziecka. Zachęcanie uczniów do pracy, do aktywnego udziału w zajęciach, zapobieganie ich bierności. Przede wszystkim staranie się stworzyć, jak najlepszych warunków do rozwoju dziecka, dając mu możliwość odniesienia sukcesu;
- Dostarczanie specjalistom diagnozującym dziecko konkretnej informacji o sposobie realizacji zadań szkolnych przez dziecko;
- Dopasowanie treści w języku angielskim do umiejętności ucznia;
- Organizowanie zajęć, których celem jest wsparcie dziecka w opanowaniu treści i umiejętności zawartych w programie nauczania, a także innych form wsparcia w nauce, np. pomoc rówieśnicza.

Wszystkie powyższe zadania należy poprzedzić szczegółową diagnozą ucznia, która będzie się opierać na obserwacji i rozpoznawaniu zasobów oraz ograniczeń ucznia, jego potrzeb, aspiracji, zainteresowań, problemów. Właściwa diagnoza to także zbieranie informacji na temat środowiska rodzinnego dziecka. Taki proces diagnostyczny umożliwi zrozumienie uczniowskich zachowań oraz wyników w nauce, a także jest podstawą do przygotowania indywidualnego planu wspomagania rozwoju ucznia.

Procedury kwalifikacji uczniów:

- Etap pierwszy: diagnoza specyficznych potrzeb edukacyjnych ucznia.
- Etap drugi: zaplanowanie planu pomocy uczniowi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Etap trzeci: wdrożenie planu pomocy.
- Etap czwarty: ewaluacja.

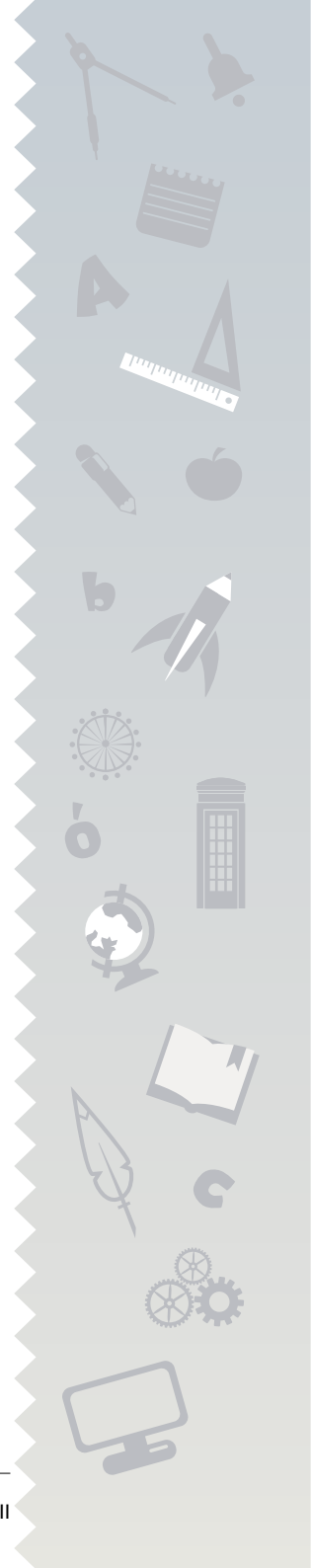
Innowacyjny program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” zawiera treści i metody pracy dostosowane do każdej grupy wiekowej, uwzględniając dzieci sześciolatnie i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Platforma e-learningowa to zbiór zadań, ćwiczeń, testów dobranych wedle zasady stopniowania trudności, uwzględniających potrzeby każdego dziecka.

Cele kształcenia i wychowania

II. CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

A) Główne cele edukacji

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej, w tym także w edukacji wczesnoszkolnej i w nauce języka angielskiego na I etapie kształcenia „tworzy fundament wykształcenia – szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny”¹.

Podstawa programowa wśród celów ogólnych kształcenia i wychowania na I etapie edukacyjnym wymienia:

- realizowanie programu nauczania skoncentrowanego na dziecku, na jego indywidualnym tempie rozwoju i możliwościach uczenia się;
- respektowanie trójpodmiotowości oddziaływań wychowawczych i kształcących: uczeń – szkoła – dom;
- rozwijanie predyspozycji i zdolności poznawczych dziecka;
- kształtowanie u dziecka pozytywnego stosunku do nauki oraz rozwijanie ciekawości w poznawaniu otaczającego świata i w dążeniu do prawdy;
- poszanowanie godności dziecka; zapewnienie dziecku przyjaznych, bezpiecznych i zdrowych warunków do nauki i zabawy, działania indywidualnego i zespołowego, rozwijania samodzielności oraz odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie, ekspresji plastycznej, muzycznej i ruchowej, aktywności badawczej, a także działalności twórczej;
- wyposażenie dziecka w umiejętność czytania i pisania, w wiadomości i sprawności matematyczne potrzebne w sytuacjach życiowych i szkolnych oraz przy rozwiązywaniu problemów;
- dbałość o to, aby dziecko mogło nabywać wiedzę i umiejętności potrzebne do rozumienia świata, w tym zagwarantowanie mu dostępu do różnych źródeł informacji i możliwości korzystania z nich;
- sprzyjanie rozwojowi cech osobowości dziecka koniecznych do aktywnego i etycznego uczestnictwa w życiu społecznym.

Powyższe cele ogólne zakładają działania, które przyczynią się do:

- wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, fizycznym i estetycznym;
- przygotowanie dziecka do życia w zgodzie ze sobą, innymi ludźmi i przyrodą, kształtowanie poczucia przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty oraz odróżniania dobra od zła;

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm). Zmiany wprowadzone zostały Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Załącznik nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych).

- przygotowania do ukształtowania systemu wiadomości i umiejętności potrzebnych dziecku do poznania i rozumienia świata oraz radzenia sobie w codziennych sytuacjach;
- kształtowania umiejętności działania w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych.

Według podstawy programowej do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia w szkole należą:

- czytanie i rozumowanie;
- myślenie matematyczne i naukowe;
- umiejętność komunikowania się, posługiwania nowoczesnymi technologiami informacyjno - komunikacyjnymi;
- umiejętność uczenia się i pracy zespołowej.

Wszystkie te umiejętności uczeń powinien rozwijać zarówno w języku polskim jak i w języku obcym.

Formuła innowacyjnego programu nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” ma na celu otworzyć przed dziećmi drzwi do dwujęzycznego świata nauki, pozwolić im rozwijać wszystkie kompetencje kluczowe w różnych obszarach edukacyjnych: matematycznej, przyrodniczej, muzycznej, plastycznej, informatycznej, fizycznej i społecznej.

Podstawa programowa podkreśla znaczenie ciągłości kształcenia. Dziecko zaczynając naukę w szkole powinno poszerzać wiedzę i doskonalić umiejętności, które opanowało w przedszkolu zarówno w języku ojczystym jak i obcym. Ważne jest, aby nauczyciele uczący w klasie I znali podstawę programową wychowania przedszkolnego i umiejętnie kontynuowali nauczanie dzieci, wykorzystując ich doświadczenia zdobyte w przedszkolu. Wiadomości i umiejętności jakie nabędzie uczeń w kl. I będą powtarzane, pogłębiane i utrwalane w kl. II i III. Należy pamiętać, by planując proces nauczania uwzględnić w nim możliwości rozwojowe każdego dziecka.

Biorąc pod uwagę zarówno wymogi edukacyjne dla I etapu kształcenia, jak i specyfikę nauczania języka obcego, głównym celem programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” jest stosowanie języka ojczystego jak i języka angielskiego w szerokim zakresie w sposób autentyczny jako narzędzia do przyswajania wiedzy z innych przedmiotów.

Poprzez nauczanie dwujęzyczne uczniowie rozwijają możliwości intelektualne i językowe. Co najważniejsze takie nauczanie przygotowuje ucznia do nauki na wyższych szczeblach edukacji, a w dalszej perspektywie do studiowania za granicą.

Powyższy cel osiągnięty zostanie poprzez omawianą tematykę na zajęciach (w języku polskim i angielskim), treści nauczania, metody i formy pracy w klasie. Istotnym działaniem w dążeniu do osiągnięcia wszystkich założonych celów jest stworzenie odpowiedniej przyjaznej, bezpiecznej, pełnej akceptacji i wsparcia atmosfery w grupie. Ma ona sprzyjać odnoszeniu sukcesów w nauce i zdobywaniu kompetencji językowych.

W programie "Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła" zwracamy uwagę na:

- opanowanie strategii komunikacyjnej, poszukiwanie możliwości używania języka, jego weryfikację, zapamiętywanie, monitorowanie;
- diagnozowanie postępów uczniów;
- odpowiednie podejście do oceniania – liczy się to, co uczeń już wie, umie, jest to doskonała baza wyjściowa do planowania dalszej pracy;
- rozwijanie motywacji do nauki poprzez wspieranie uczniów w ich wysiłkach, budowanie pozytywnego wizerunku samego siebie.

Cele szczegółowe

Edukacja wczesnoszkolna realizowana jest w formie kształcenia zintegrowanego. Nadrzędne cele nauczania języka angielskiego w klasach I-III szkoły podstawowej muszą być zatem spójne z ogólnymi celami edukacji zintegrowanej w I etapie edukacyjnym. W programie „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” podjęliśmy próbę skorelowania treści nauczania języka angielskiego z wymaganiami poszczególnych edukacji: polonistycznej (w obrębie zdolności językowych), matematycznej, przyrodniczej, muzycznej, plastycznej, społecznej, zdrowotnej, a także zajęć komputerowych i etyki. Otwierając drzwi dzieciom do świata dwujęzyczności, przyjęliśmy za panią M. Zatorską i panią A. Kopik autorkami programu "Wielointeligentne odkrywanie świata" szczegółowe cele kształcenia i wychowania oparte o teorię inteligencji wielorakich H. Gardnera.

1. W sferze zdolności językowych

- rozwijanie języka (mówionego oraz pisanego) ucznia, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu komunikacyjnego, semantycznego, składniowego, fonetycznego, fleksyjnego, słownikowego i poprawnościowego oraz mowy związanej;
- kształtowanie umiejętności czytania i pisania oraz pracy z tekstem, a także posługiwania się tymi umiejętnościami w sytuacjach życia codziennego, wykorzystania ich do rozwiązywania problemów;
- rozbudzanie zainteresowania literaturą, przygotowanie odbioru literatury w sztuce filmowej, teatralnej;
- rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z twórczością dla dzieci;
- przygotowanie do korzystania z dostępnych źródeł informacji bazujących na słowie pisanym;
- kształtowanie umiejętności werbalizacji zdarzeń;
- wspieranie umiejętności wypowiedzania się poprzez aktywne uczestnictwo w małych formach teatralnych, wykorzystywanie ich do wyrażania własnych emocji oraz rozumienia i uzewnętrzniania przeżyć bohaterów;
- zachęcanie do poznawania kultury języka innych narodów;
- motywowanie do nauki języka obcego, uwrażliwienie na inne języki;

- rozbudzanie zainteresowań językowych oraz rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, również w zakresie języków obcych;
- rozwijanie wyobraźni, a także zdolności twórczego posługiwania się słowem mówionym i pisanym.

2. W sferze zdolności matematyczno - logicznych

- kształtowanie rozumienia pojęcia liczby naturalnej (jako liczby elementów zbioru, liczby porządkowej oraz liczby związanej z mierzaniem wielkości ciągłych); kształtowanie rozumienia czterech podstawowych działań arytmetycznych i opanowanie podstaw techniki rachunkowej;
- tworzenie możliwości zdobywania różnorodnych doświadczeń stanowiących podstawę systematycznego zdobywania wiedzy oraz umiejętności matematycznych na dalszych etapach edukacyjnych;
- rozwijanie intuicyjnego kształtowania pojęć arytmetycznych i geometrycznych;
- kształcenie umiejętności posługiwania się metodami oraz sprawnościami matematycznymi w życiu codziennym;
- rozwijanie umiejętności matematyzacji;
- kształtowanie aktywnej i twórczej postawy wobec problemów matematycznych, umiejętności dostrzegania, nazywania, formułowania problemów matematycznych w sytuacjach bliskich uczniom oraz posługiwania się prostymi strategiami w toku ich rozwiązywania.

3. W sferze zdolności ruchowych

- tworzenie warunków do harmonijnego rozwoju oraz wspomaganie rozwoju fizycznego i motorycznego uczniów;
- rozwijanie aktywności ruchowej: utylitarnej, rekreacyjnej, sportowej, artystycznej, twórczej, zdrowotnej;
- rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej, umiejętności ruchowych, kształtowanie psychomotoryki oraz sprawności manualnych;
- kształtowanie prawidłowych postaw prozdrowotnych, nawyków higienicznych, dbałości o bezpieczeństwo; przygotowanie do aktywnych form spędzania czasu wolnego;
- uczenie norm, wartości w sporcie, przestrzegania zasady fair play;
- wskazywanie uczniom możliwości wykorzystywania zdolności ruchowych do zapamiętywania i uczenia się.

4. W sferze zdolności wizualno-przestrzennych

- rozwijanie wyobraźni przestrzennej i stymulowanie do twórczego działania;
- kształtowanie w umysłach uczniów świadomości schematu własnego ciała, a także

umiejętności orientowania się w przestrzeni;

- tworzenie warunków do wielozmysłowego odkrywania przestrzeni, prawidłowego ujmowania relacji przestrzennych;
- rozwijanie wrażliwości na obraz, kolor, kształt, przestrzeń, odległość;
- tworzenie warunków do umiejętnego posługiwania się różnorodnymi technikami wyrazu artystycznego, wykorzystywania różnych materiałów i narzędzi do tworzenia własnych prac;
- zachęcanie do tworzenia projektów, budowania modeli, posługiwania się planami, mapami, różnymi schematami;
- rozwijanie twórczości dziecięcej;
- poznawanie struktury różnych przedmiotów i narzędzi oraz możliwości posługiwania się nimi;
- zachęcanie do percepcji oraz recepcji sztuki;
- wskazywanie uczniom możliwości wykorzystywania zdolności wizualno-przestrzennych do zapamiętywania i uczenia się.

5. W sferze zdolności muzycznych

- rozwijanie umiejętności wyrażania siebie, własnych emocji i nastroju poprzez różnorodne formy muzyczne;
- rozwijanie umiejętności słuchania muzyki oraz odczuwania zawartych w nich treści emocjonalnych;
- rozwijanie zainteresowań muzyką, muzykalności, wyobraźni muzycznej;
- rozwijanie uzdolnień i zainteresowań muzycznych uczniów;
- zapoznanie z dorobkiem kultury muzycznej, przygotowanie do umiejętnego korzystania z niej;
- uwrażliwianie na elementy muzyki takie, jak: tempo, czas trwania dźwięków oraz pauz, rytm, dynamika, metrum, wysokość dźwięków, ich barwa, struktura utworu muzycznego;
- zachęcanie uczniów do gry na instrumentach, tworzenia akompaniamentów na przedmiotach „niemuzycznych”;
- wskazywanie uczniom możliwości wykorzystywania zdolności muzycznych do zapamiętywania i uczenia się.

6. W sferze zdolności przyrodniczych

- tworzenie warunków do poznawania otaczającego świata fauny i flory oraz przyrody nieożywionej;
- kształtowanie wrażliwości na otaczający świat, dostrzegania jego piękna, podejmowania

działań na jego rzecz, na miarę własnych możliwości;

- rozwijanie zdolności poznawczych (analiza i synteza, abstrahowanie, klasyfikowanie, uogólnianie, wnioskowanie, odkrywanie zależności przyczynowo-skutkowych, zjawisk, wzorców oraz związków czasowych, funkcjonalnych itp.);
- ukazywanie różnorodności zjawisk natury;
- rozwijanie zainteresowania zjawiskami przyrodniczymi, fizycznymi, chemicznymi oraz ekologią;
- rozwijanie odpowiedzialności za środowisko poprzez ukazywanie jego roli w życiu człowieka;
- kształtowanie właściwych postaw i sposobów odnoszenia się do ludzi, zwierząt oraz roślin.

7. W sferze zdolności intrapersonalnych

- wspieranie w rozwoju rozumienia i właściwego wyrażania własnych emocji;
- rozwijanie samodzielności oraz umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- inspirowanie do poznawania i rozumienia własnego sposobu uczenia się;
- zachęcanie do poznawania siebie, wykorzystywania mocnych stron i poznawania stron słabszych oraz pracy nad ich wzmacnianiem;
- rozwijanie i wzmacnianie motywacji wewnętrznej, wiary we własne możliwości;
- kształcenie umiejętności samooceny oraz samokontroli;
- rozwijanie zainteresowań i indywidualnych zdolności.

8. W sferze zdolności interpersonalnych

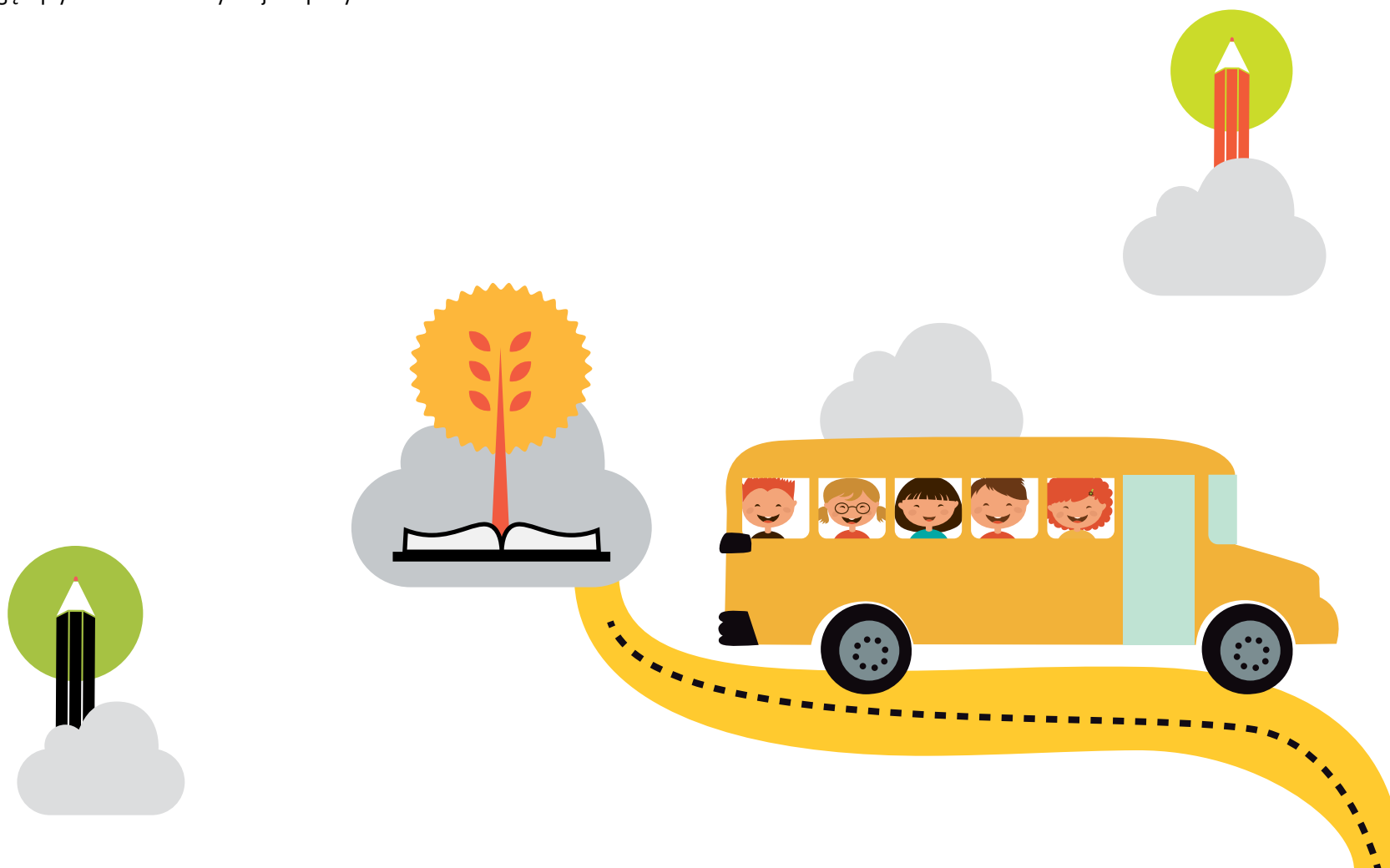
- rozwijanie wrażliwości, postawy otwartości na potrzeby innych ludzi, empatii, chęci pomocy innym;
- motywowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz innych;
- kształtowanie właściwych postaw prospołecznych, etycznych, moralnych, zdrowotnych;
- rozwijanie umiejętności prawidłowego nawiązywania, podtrzymywania kontaktów społecznych, rozwiązywania konfliktów, zachowania asertywności;
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, współpracy w zespole;
- pomoc w kształtowaniu umiejętności i nawyków dbałości o kulturę słowa oraz zachowania, relacji z innymi ludźmi, zdrowego, higienicznego, a nade wszystko bezpiecznego stylu życia².

² „Wielointeligentne odkrywanie świata” program edukacji wczesnoszkolnej M.Zatorska, A. Kopik, Warszawa 2012 s.26-32

Przyjmując powyższy podział za M. Zatorską i A. Kopik autorkami programu „Wielointeligentne odkrywanie świata”, chcieliśmy wskazać kierunek rozwoju podstawowych sprawności językowych oraz umiejętności poznawczych uczniów. Każdy etap edukacji stawia dzieciom nowe wyzwania intelektualne, emocjonalne i społeczne.

Kształcenie poszczególnych zdolności wpływa na wszechstronny rozwój dziecka i motywuje je do pracy. Wszelkie podejmowane działania powinny być dostosowane do możliwości uczniów. Zbyt trudne zadania wzbudzają w dzieciach niechęć, zbyt łatwe znużenie. Zarówno jedno jak i drugie mogą wpływać na brak motywacji do pracy.

Treści nauczania i oczekiwane osiągnięcia uczniów

III. TREŚCI NAUCZANIA I OCZEKIWANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Innowacyjny program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” zgodnie z wytycznymi podstawy programowej posiada spiralny układ treści kształcenia, szczególnie przydatny w nauczaniu dzieci w młodszym wieku szkolnym. Ze względu na prawidłowości rozwoju umysłowego uczniów, treści nauczania narastają i rozszerzają się, w każdym kolejnym roku nauki. Układ spiralny umożliwia wielokrotne powroty do realizowanych treści w rozbudowanej, bogatszej formie. Dzięki spiralności programu wiadomości i umiejętności nabyte przez uczniów mogą być powtarzane i pogłębiane, a następnie rozszerzane.

Pierwszy etap nauczania stawia sobie za cel wszechstronny rozwój ucznia, a w szczególności jego komunikacji ustnej. Opiera się ona na rozumieniu wypowiedzi ustnych i prawidłowym reagowaniu na komunikaty językowe. Program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” proponuje korelację języka polskiego z językiem angielskim pod kątem rozwijania sprawności językowych, takich jak: rozumienie, słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie. Korelacja ta opiera się na stosowaniu różnorodnych technik, metod i zadań językowych, które w znaczny sposób wzbogacają nauczanie języka polskiego jak i angielskiego. Integracja nie polega tylko na wprowadzaniu angielskich nazw, czyli nauczaniu słówek, ale przede wszystkim na poznawaniu nowego zagadnienia poprzez działanie i prace twórcze. Zorganizowanie nauki języka wokół danego tematu integruje pracę nad konkretnym słownictwem, niezbędnymi strukturami gramatycznymi oraz sprawnościami językowymi, co umożliwia rozwój umiejętności z innych dziedzin. Program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” proponuje również integrację treści nauczania edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim. Nauczanie zintegrowane łączy w sobie następujące obszary edukacyjne: edukację polonistyczną, matematyczną, muzyczną, plastyczną, społeczną, przyrodniczą, zajęcia komputerowe, techniczne, wychowanie fizyczne, etykę oraz język nowożytny. Innowacyjność programu opiera się na integralnym ujęciu treści w języku angielskim w nauczaniu zintegrowanym oraz połączenie ich z atrakcyjną formułą nauczania w postaci platformy e- learningowej.

Platforma to wirtualna szkoła, zawierająca 10 tematycznych pracowni: polonistyczną, językową, artystyczną (muzyczno - plastyczną), społeczną, przyrodniczą, matematyczną, komputerową, techniczną, sportową oraz nauk ekonomicznych. W każdej z pracowni znajdują się zadania podzielone na poszczególne poziomy nauczania i stopnie trudności. Dzięki nim uczniowie mogą utrwalać i pogłębiać swoją wiedzę i umiejętności oraz rozszerzać je o nowe elementy. Prezentowane treści nauczania przenikają się i wchodzą w korelację z innymi. Są przedstawione w języku polskim, jak i w języku angielskim. Nie ma bezpośredniego tłumaczenia treści z jednego języka na drugi. Taki układ pozwala nauczycielowi i uczniom na swobodne przemieszczanie się między tematami i zagadnieniami.

Kierując się zasadą nauczania przez działanie, proponujemy spojrzeć na zagadnienia zintegrowania treści z różnych obszarów edukacyjnych pod kątem rozwoju Inteligencji Wielorakich opracowanych przez Howarda Gardnera

Tabela ilustruje w jaki sposób na lekcjach języka angielskiego i języka polskiego są rozwijane treści z poszczególnych obszarów edukacyjnych oraz różne rodzaje inteligencji.

Rodzaj inteligencji wg Howarda Gardnera	Zadania stosowane na lekcjach języka angielskiego i języka polskiego
inteligencja językowa, edukacja polonistyczna/ obcojęzyczna	słuchanie, mówienie, czytanie, pisanie, zabawy z głoskami, wyrazem, uwrażliwianie na język ojczysty i obcy
inteligencja muzyczna, edukacja muzyczna	zabawy rytmiczne, śpiewanie, wystukiwanie rytmu, wyklaskiwanie, rymowanki, odliczanki
inteligencja przestrzenno - wzrokowa, edukacja plastyczna, zajęcia techniczne	rysowanie, malowanie, kolorowanie, wyrabianie spostrzegawczości, tworzenie wizualnych pomocy do nauki języka
inteligencja interpersonalna, edukacja społeczna	praca w parach, grupach, praca zespołowa, odgrywanie scenek dramatycznych
inteligencja przyrodnicza, edukacja przyrodnicza	obserwowanie, eksperymentowanie, tworzenie projektów przyrodniczych w języku obcym, wystaw przyrodniczych
inteligencja logiczno - matematyczna, edukacja matematyczna	nauka elementów matematyki, liczenie, przeliczanie, dokładanie, odkładanie, świat figur, orientacja przestrzenna, cechy wielkościowe, zadania na logiczne myślenie
edukacja komputerowa	praca z komputerem, tablicą interaktywną, urządzenia elektryczne
inteligencja kinestetyczna, wychowanie fizyczne	obrazowanie czynności ruchem, gry i zabawy ruchowe, nazewnictwo sportowe
inteligencja intrapersonalna, etyka	praca indywidualna, rozwijanie myślenia, wyciąganie wniosków, budowanie sądów, refleksji

Źródło: Inspiracją do stworzenia tabelki był "Programu nauczania języka angielskiego" M. Boguckiej maj 2009

Powyższa tabelka doskonale obrazuje możliwość integracji języka angielskiego z edukacją wczesnoszkolną, która przyczynia się do wszechstronnego rozwoju dziecka oraz jego wielorakich inteligencji. Zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych z dnia 27 sierpnia 2012 r. jednym z najważniejszych zadań szkoły jest kształtowanie umiejętności posługiwania się językiem zarówno ojczystym jak i obcym. Dzięki temu młody człowiek lepiej orientuje się nie tylko w zagadnieniach z języka obcego, ale również z języka ojczystego. Traktowanie języka obcego na równi z językiem ojczystym działa jak stymulator wszechstronnego rozwoju.

A) Treści kształcenia i osiągnięcia uczniów po klasie I obejmujące wszystkie edukacje w połączeniu z innowacyjną korelacją treści edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim będące propozycją dla nauczyciela ułatwiającą monitorowanie postępów uczniów w nauce.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje
Umiejętności społeczne warunkujące porozumiewanie się i kulturę języka	Uważne i aktywne słuchanie innych osób (rówieśników i dorosłych).	<ul style="list-style-type: none"> - stara się aktywnie słuchać i obdarzać uwagę inne dzieci i dorosłych; - próbuje zrozumieć wypowiedzi innych. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha dzieci i dorosłych; - rozumie wypowiedzi innych; - wypowiada się poprawnie gramatycznie; - stosuje w mowie elementy techniki języka mówionego (tempo, pauza, intonacja...). 	interpersonalna, intrapersonalna, językowa.
	Komunikowanie własnych potrzeb, uczuć, przeżyć, obserwacji.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wypowiadać się w uporządkowanej formie, w sposób kulturalny, na temat własnych przeżyć, wydarzeń z życia, ilustracji, czytanych i słuchanych tekstów; - stara się mówić w sposób zrozumiały i kulturalny, stosuje zwroty grzecznościowe; - jasno i jednoznacznie komunikuje swoje potrzeby, uczucia, przeżycia, obserwacje. 		intrapersonalna, językowa.
	Udział w rozmowach na różne tematy (proponowane przez inne osoby lub samodzielnie). Samorzutne zwracanie się do innych osób w sposób kulturalny i zrozumiały.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi uczestniczyć w rozmowach, a także wypowiadać się samorzutnie na różnorodne tematy, np.: dotyczące zainteresowań, doświadczeń, przeżyć, literatury; - zwraca się do innych osób w sposób kulturalny i zrozumiały. 		językowa, intrapersonalna, interpersonalna.
	Przekazywanie własnych emocji w sposób kulturalny, akceptowany społecznie, dostosowanie tonu głosu do sytuacji.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi przekazywać w komunikatywny sposób własne emocje, uczucia, przeżycia, spostrzeżenia. 		językowa, intrapersonalna, interpersonalna.
	Wypowiadanie się na wiele tematów, zadawanie pytań i formułowanie odpowiedzi.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi formułować proste pytania; - odpowiada na pytania zadawane przez inne osoby. 		interpersonalna, intrapersonalna, językowa.

Umiejętności w zakresie czytania i pisania	Rozumienie sensu kodowania i dekodowania informacji.	- potrafi odkodować i zrozumieć zakodowane informacje; - wie, czemu służy kodowanie.	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słucha w skupieniu i ze zrozumieniem czytanych tekstów literackich; - biegle czyta ze zrozumieniem symbole, tabelki, schematyczne rysunki, wykresy wynikające z realizowanych treści; - czyta płynnie krótkie teksty; - czyta lektury wskazane przez nauczyciela; - pisze kształtnie i starannie litery, wyrazy, zdania, uwzględniając właściwy kształt liter, poprawne ich łączenie oraz równomierne położenie i jednolite pochylenie; - bezbłędnie i starannie przepisuje litery, wyrazy, zdania zapisane za pomocą liter pisanych i drukowanych; - pisze z pamięci wyrazy i krótkie zdania zgodnie z wymową; - potrafi samodzielnie korzystać z pakietów edukacyjnych i innych środków dydaktycznych. 	matematyczno - logiczna, językowa, intrapersonalna.
	Odczytywanie symboli, znaków, napisów, piktogramów, rysunków.	- czyta proste symbole, znaki informacyjne, piktogramy, ikony, tabelki, schematyczne rysunki, napisy, wykresy wynikające z realizacji treści.		wizualno - przestrzenna, językowa, matematyczno - logiczna.
	Znajomość liter alfabetu polskiego.	- zna wszystkie litery alfabetu polskiego.		językowa, matematyczno - logiczna.
	Czytanie i rozumienie prostych tekstów.	- biegle czyta ze zrozumieniem symbole, tabelki, schematyczne rysunki, wykresy wynikające z realizowanych treści;		językowa, wizualno - przestrzenna.
	Rozumie i posługuje się określeniami: litera, głoska, sylaba, wyraz, zdanie.	- rozumie pojęcia: litera, głoska, sylaba, wyraz, zdanie i używa ich w odpowiednich sytuacjach oraz posługuje się nimi ze zrozumieniem.		językowa, matematyczno - logiczna.
	Dbłość o estetykę i poprawność graficzną, ortograficzną, interpunkcyjną pisma.	- stara się uwzględniać właściwy kształt liter, poprawne ich łączenie oraz równomierne położenie i jednolite pochylenie; - dba o estetykę i poprawność graficzną pisma.		językowa, wizualno - przestrzenna, intrapersonalna.
	Pisanie zdań i krótkich tekstów.	- pisze poprawnie litery, wyrazy, zdania; - przepisuje, pisze z pamięci proste wyrazy, zdania; - przepisuje litery, wyrazy, zdania zapisane za pomocą liter drukowanych i pisanych; - pisze ze słuchu proste wyrazy o pisowni zgodnej z brzmieniem.		językowa, wizualno - przestrzenna, intrapersonalna.
	Zainteresowanie słowem pisany. Słuchanie tekstów czytanych przez nauczyciela. Czytanie prostych tekstów lub fragmentów lektur itp.	- interesuje się książkami o różnorodnej tematyce; - słucha w skupieniu czytanych fragmentów utworów literackich, prozy, wierszy; - samodzielnie na miarę własnych możliwości, próbuje czytać lektury lub ich fragmenty.		językowa, matematyczno - logiczna, przyrodnicza, wizualno - przestrzenna.
	Korzystanie z pomocy dydaktycznych.	- korzysta z podręczników, ćwiczeń, kart pracy oraz innych środków dydaktycznych pod kierunkiem nauczyciela.		językowa, matematyczno - logiczna, intrapersonalna, przyrodnicza.

Umiejętności wypowiedania się w małych formach teatralnych.	Udział w przygotowaniu i realizacji różnorodnych małych form teatralnych.	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w zabawie parateatralnej; - włącza się w działania związane z tworzeniem małych form teatralnych. 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - aktywnie uczestniczy w zabawach dramowych; - samodzielnie przygotowuje proste rekwizyty i się nimi posługuje; - recytuje wiersze z odpowiednią intonacją. 	językowa, ruchowa, matematyczno - logiczna, interpersonalna, muzyczna, wizualno - przestrzenna.
	Ilustrowanie gestem, mimiką, ruchem własnych przeżyć, czy zachowań bohaterów utworów literackich.	<ul style="list-style-type: none"> - ilustruje gestem, mimiką, ruchem własne przeżycia oraz zachowania bohaterów literackich i fikcyjnych. 		ruchowa, intrapersonalna, wizualno - przestrzenna, językowa, interpersonalna.
	Rozumienie umownego znaczenia rekwizytu; praktyczne korzystanie z rekwizytów w odgrywanych scenkach.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wykorzystywać różnorodne rekwizyty i rozumie ich umowne znaczenie; - przygotowuje proste rekwizyty i posługuje się nimi. 		matematyczno-logiczna, intrapersonalna, ruchowa.
	Rozpoznanie tekstów użytkowych: zawiadomienia, list, zaproszenia, życzenia z różnych okazji, ogłoszenia, notatki.	<ul style="list-style-type: none"> - wygłasza kwestie, recytuje wiersze, fragmenty prozy, odtwarza z pamięci teksty dla dzieci, piosenki, rymowanki itp. 		językowa, interpersonalna.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje
Rozumienie i wypowiedzianie się	Rozumienie poleceń.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie proste polecenia przekazywane werbalnie i niewerbalnie, właściwie na nie reaguje; - rozumie zwroty stosowane na co dzień. 	Ponadpodstawowe: - potrafi nazwać rzadko spotykane objekty.	językowa, matematyczno-logiczna, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.
	Rozumienie sensu wypowiedzi; wypowiedzianie się w języku obcym.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie sens historyjek, które są opowiedziane z wykorzystaniem gestów, obrazów, konkretnych przedmiotów, rekwizytów; - rozumie proste pytania dotyczące poznanych zwrotów; - recytuje wiersze i rymowanki, śpiewa proste piosenki z repertuaru dla dzieci. 		językowa, interpersonalna, wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna.
	Nazywanie obiektów z otoczenia.	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa objekty w najbliższym otoczeniu; - potrafi mówić o pogodzie używając podstawowego słownictwa; - zna nazwy niektórych przedstawicieli świata zwierząt i roślin; - nazywa znane sobie instrumenty muzyczne. 		językowa, wizualno-przestrzenna.
	Czytanie.	<ul style="list-style-type: none"> - czyta proste symbole, ikony, znaki, piktogramy; - próbuje czytać proste wyrazy. 	Ponadpodstawowe: - uczeń umie korzystać ze słowników obrazkowych.	językowa, matematyczno-logiczna.
	Pisanie.	<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje próby pisania poprzez naśladowanie. 		językowa, wizualno-przestrzenna.
	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy i informacji.	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z przekazu opartego głównie na obrazie, kolorze, dźwięku, wykorzystaniu przedmiotów użytkowych, rekwizytów, scenek dramatycznych, piosenek i wierszy oraz emocji; - korzysta z prostych gier edukacyjnych dla dzieci. 		językowa, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.
Motywowanie do nauki języka obcego; komunikacja	Współpraca z rówieśnikami - porozumiewanie się z osobami, które mówią innymi językami. Prowadzenie portfolio.	<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje próby działania opartego na współpracy; - dostrzega, że nie wszystkie osoby mówią tym samym językiem, wykazuje zainteresowanie obcymi językami; - przy pomocy nauczyciela prowadzi własne portfolio językowe. 	Ponadpodstawowe: - ma własne pomysły na prowadzenie portfolio językowego.	interpersonalna, językowa, intrapersonalna, wizualno-przestrzenna.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację muzyczną z językiem angielskim
Wychowanie do odbioru muzyki	Świadome uczestnictwo w odbiorze muzyki.	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmuje właściwą postawę podczas śpiewania hymnu narodowego; - kulturalnie zachowuje się na koncercie; - świadomie i aktywnie słucha muzyki; - wyraża emocje, przeżycia związane ze słuchaniem muzyki werbalnie i niewerbalnie (np. poprzez taniec); - wie, że muzykę można zapisać oraz odczytać. 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - z uwagą i zaangażowaniem słucha utworów muzycznych i je rozpoznaje; - wykonuje staranne ilustracje do wysłuchanej muzyki; - bezbłędnie odtwarza melodie poznanych piosenek. 	muzyczna, językowa, interpersonalna, intrapersonalna.	- słuchanie utworów muzyki klasycznej z krajów anglojęzycznych.
Znajomość i zastosowanie	Znajomość różnych form aktywności muzycznej (śpiew, gra na instrumentach, taniec, odtwarzanie rytmu).	<ul style="list-style-type: none"> - powtarza prostą melodię; - śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego, śpiewanki oraz rymowanki; - odtwarza proste rytmy głosem, realizuje ruchem i tataizacją, na instrumentach perkusyjnych, przedmiotach „niemuzycznych”; - wyraża charakter muzyki poprzez pląsy, taniec (reaguje na zmiany tempa i dynamiki). 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - śpiewa piosenki jednogłosowo indywidualnie z zastosowaniem zmian tempa, artykulacji i dynamiki. 	muzyczna, intrapersonalna, językowa, wizualno-przestrzenna, ruchowa, interpersonalna.	- śpiewanie piosenek w języku angielskim.
Tworzenie muzyki	Tworzenie improwizacji.	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy własne improwizacje ruchowe do muzyki oraz wykorzystuje instrumenty perkusyjne i przedmioty „niemuzyczne”; - wykazuje aktywność muzyczno-ruchową. 		muzyczna, intrapersonalna, ruchowa, interpersonalna.	
	Wykonywanie muzyki.	<ul style="list-style-type: none"> - wykazuje zainteresowanie możliwościami instrumentów muzycznych. 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - gra ze słuchu i częściowo z nut na dostępnych mu instrumentach muzycznych; - zna kolejność dźwięków gamy i potrafi je zaśpiewać. 	muzyczna, ruchowa, intrapersonalna.	- zna nazwy wybranych instrumentów muzycznych.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację plastyczną z językiem angielskim
Recepcja sztuki	Rozpoznawanie wybranych dziedzin i dzieł sztuki.	- rozpoznaje wybrane dziedziny sztuki: architekturę, malarstwo, rzeźbę, grafikę, architekturę zieleni oraz wypowiada się na ich temat.	Ponadpodstawowe: - zna pracę rzeźbiarza, malarza, architekta; - tworzy prace plastyczne za pomocą różnych technik, przedstawiając w nich wydarzenia z życia, z otaczającego środowiska, inspirowane literaturą, muzyką.	wizualno-przestrzenna, językowa, matematyczno-logiczna, intrapersonalna.	- rozpoznaje wybrane dzieła sztuki z krajów anglojęzycznych.
Percepcja sztuki	Uczestnictwo w życiu kulturalnym; korzystanie z dóbr kultury.	- na miarę możliwości uczestniczy w życiu kulturalnym środowiska (wyjścia na wystawy, zwiedzanie zabytków, wycieczki do muzeów, korzystanie z propozycji innych instytucji kultury itp.).		wizualno-przestrzenna, interpersonalna, intrapersonalna, językowa.	- w miarę możliwości uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych w języku angielskim.
Ekspresja przez sztukę	Podjęmowanie działalności twórczej poprzez różnorodne środki wyrazu artystycznego.	- wypowiada się poprzez wybrane techniki plastyczne; - posługuje się takimi środkami wyrazu artystycznego jak: kształt, barwa, faktura; - ilustruje sceny realne i fantastyczne inspirowane wyobraźnią, baśnią, muzyką, opowiadaniem; - korzysta z prostych narzędzi multimedialnych; - tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka; - wykonuje proste rekwizyty (np. lalki, pacynki) i wykorzystuje je w małych formach teatralnych.		wizualno-przestrzenna, intrapersonalna, interpersonalna.	- potrafi nazwać wybrane techniki plastyczne, oraz narzędzia potrzebne do ich wykonania.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację społeczną z językiem angielskim
Relacje z innymi ludźmi	<p>Wartości moralne, etyczne. Poczucie tożsamości. Świadomość własnej wartości. Więzy rodzinne i społeczne. Szacunek, pomoc chorym, słabszym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi odróżnić dobro od zła w kontaktach z ludźmi; - wie, że trzeba być prawdziwym; - rozumie znaczenie pojęć takich jak: odwaga, mądrość, pomoc potrzebującym; - pomaga potrzebującym na miarę swoich możliwości. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - chętnie i zgodnie współpracuje z rówieśnikami i z dorosłymi; - trafnie ocenia postępowanie swoje i innych; - dokonuje samooceny; - opowiada o rodzicach, dziadkach, zna wydarzenia z ich życia; - mówi o pamiątkach i zdjęciach rodzinnych. 	<p>interpersonalna, intrapersonalna.</p>	<p>- zna podstawowe pojęcia w języku angielski np. dobro i zło.</p>
	<p>Relacje z dorosłymi i rówieśnikami, szczególnie członkami rodziny, koleżankami i kolegami z klasy. Prawa i obowiązki dziecka, prawa i obowiązki ucznia. Tradycje rodzinne, szkolne, narodowe. Tolerancja i szacunek dla innych kultur, religii, narodowości, obyczajów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - w sposób kulturalny zwraca się do innych osób w szkole, domu, na ulicy; - zna oraz wywiązuje się z powinności wobec członków rodziny, koleżanek i kolegów w klasie; - uczestniczy w obchodach świąt i uroczystości rodzinnych, szkolnych, Małej Ojczyzny, narodu; - stara się wypełniać obowiązki domowe oraz klasowe; - rozumie wartość prawidłowych relacji w rodzinie; - wie, że każdy człowiek ma prawa, które należy szanować; - zna podstawowe prawa dziecka; - rozumie, że wszystkie dzieci mają równe prawa. 		<p>interpersonalna, intrapersonalna.</p>	<p>- zna zwroty grzecznościowe w języku angielskim;</p> <p>- zna święta obchodzone w krajach angielskojęzycznych.</p>

Relacje z innymi ludźmi	Współpraca i współdziałanie z rówieśnikami.	<ul style="list-style-type: none">- współpracuje w zabawie, nauce;- przestrzega reguł zachowania.		interpersonalna.	- zna regulamin zachowania w szkole w język obcym.
Bezpieczeństwo	Bezpieczeństwo zabawy. Bezpieczeństwo, ostrożność w kontaktach z nieznanymi. Zwracanie się o pomoc w sytuacjach trudnych.	<ul style="list-style-type: none">- wie, w jakich miejscach można organizować zabawy, gdzie nie można i dlaczego;- wie, że należy zachować ostrożność w kontaktach z nieznanymi, również w Internecie;- wie, do kogo oraz w jaki sposób zwrócić się o pomoc.	Ponadpodstawowe: - wie, jak należy się zachować w sytuacji zagrożenia ze strony innych ludzi.	interpersonalna, intrapersonalna, językowa.	

Orientacja na temat swojego miejsca w społeczeństwie	Znajomość statusu własnej miejscowości, zawodów wykonywanych przez ludzi, sposobów korzystania z pomocy przedstawicieli zawodów zaufania społecznego.	<ul style="list-style-type: none">- zna status swojej miejscowości (wieś – miasto);- wie, czym zajmuje się policjant, strażak, lekarz, weterynarz, strażnik miejski;- wie, w jakich sytuacjach i do kogo zwrócić się o pomoc.			<ul style="list-style-type: none">- zna nazwy niektórych zawodów np. lekarz, weterynarz, policjant.
	Rozumienie własnej przynależności i tożsamości narodowej. Znajomość symboli i tradycji narodowych.	<ul style="list-style-type: none">- wie, jakiej jest narodowości;- wie, że mieszka w Polsce, a Polska leży w Europie;- zna symbole narodowe (flaga, godło, hymn);- rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej;- wie, że Warszawa jest stolicą Polski;- zna niektóre legendy opowiadające o powstaniu państwa polskiego, związane z Warszawą, Krakowem, a także innymi ważniejszymi miastami Polski;- próbuje odszukać na mapie Polski stolicę, Morze Bałtyckie, góry, Wisłę, własną miejscowość;- wie, że na terenie Polski mieszkają także osoby innych narodowości.	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none">- rozpoznaje i opowiada o sąsiadach dalekich i bliskich;- potrafi wymienić zawody i instytucje w swojej okolicy;- wie, kim jest prezydent, co to jest parlament, rząd, sąd.	interpersonalna, językowa, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, przyrodnicza.	<ul style="list-style-type: none">- zna podstawowe wiadomości dotyczące krajów znajdujących się w Europie.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację przyrodniczą z językiem angielskim
Rozumienie i poszanowanie świata roślin i zwierząt	Życie roślin i zwierząt w różnorodnych środowiskach przyrodniczych.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje zwierzęta oraz rośliny żyjące w parku, na polu uprawnym, w lesie, sadzie i ogrodzie; - zna sposoby przystosowania się zwierząt do poszczególnych pór roku (zapadanie w sen zimowy, odloty i przyloty ptaków). 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi szanować przyrodę ożywioną i nieożywioną; - potrafi nazwać części rośliny, drzew, krzewów; - zna nazwy niektórych roślin i zwierząt chronionych; - wie, kim jest ekolog; - samodzielnie prowadzi łatwe hodowle. 	przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, interpersonalna, językowa.	- umie nazwać wybrane gatunki zwierząt i roślin.
	Warunki wzrostu i rozwoju roślin i zwierząt.	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia warunki konieczne do wzrostu i rozwoju roślin oraz zwierząt w gospodarstwie domowym, szkolnych uprawach, hodowlach; - prowadzi proste hodowle i uprawy, np. w kąciку przyrody. 		przyrodnicza, interpersonalna, wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna, językowa.	- umie mówić o cyklu życia niektórych roślin i zwierząt.
	Znaczenie roślin i zwierząt dla środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jaki pożytek przynoszą środowisku zwierzęta (owady jako pożywienie ptaków, zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice itp.). 		przyrodnicza, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.	- nazywa części roślin i zwierząt.

Rozumienie i poszanowanie świata roślin i zwierząt	Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka. Zagrożenia dla zdrowia człowieka ze strony niektórych roślin i zwierząt.	<ul style="list-style-type: none">- zna podstawowe zagrożenia przyrody ze strony człowieka: wypalanie łąk i ściernisk, zatrucie powietrza oraz wody, produkowanie, wyrzucanie i spalanie śmieci;- stara się zachowywać ciszę w parku, lesie;- wie, że należy pomagać zwierzętom przetrwać zimą;- rozumie konieczność zachowania ostrożności w kontaktach ze zwierzętami, szczególnie obcymi;- zna zagrożenia ze strony zwierząt dla człowieka;- zna zagrożenia ze strony roślin dla człowieka (spożycie trujących bądź niejadalnych owoców, grzybów).	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none">- wie, dlaczego należy oszczędzać wodę;- zna zasady segregacji odpadów;- wymienia zagrożenia dla środowiska ze strony człowieka.	przyrodnicza, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna, interpersonalna.	- zna podstawowe pojęcia związane z zagrożeniami dla środowiska przyrodniczego.
	Ochrona środowiska przyrodniczego.	<ul style="list-style-type: none">- wie, że należy oszczędzać wodę, rozumie jej znaczenie dla życia na ziemi;- szanuje rośliny;- stara się oszczędzać wodę, segregować śmieci;- uczestniczy w miarę możliwości w akcjach ekologicznych prowadzonych w szkole, najbliższym środowisku.		- zna słownictwo związane ze zbiornikami wodnymi i ochroną środowiska.	

Rozumienie warunków i zjawisk atmosferycznych	Obserwacje pogody i ich wykorzystanie w życiu.	<ul style="list-style-type: none">- obserwuje pogodę;- prowadzi obrazkowy kalendarz pogody;- rozumie proste komunikaty meteorologiczne przekazywane w telewizji i radiu;- potrafi ubrać się odpowiednio do odebranych informacji.	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none">- wymienia składniki pogody: temperaturę, ciśnienie, opady, wiatr, nasłonecznienie, zachmurzenie;- rozumie znaczenie deszczu w przyrodzie: powódzie, susza;- zna urządzenia do obserwacji i pomiarów stanów pogody.	przyrodnicza, interpersonalna, matematyczno-logiczna, interpersonalna.	- zna słownictwo związane z pogodą.
	Pory roku i charakterystyczne zjawiska atmosferyczne.	<ul style="list-style-type: none">- zna wszystkie pory roku;- nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku.		przyrodnicza, językowa, matematyczno-logiczna.	- umie nazwać pory roku.
	Sytuacje zagrożenia ze strony pogody oraz właściwe reagowanie na nie.	<ul style="list-style-type: none">- zna zagrożenia ze strony zjawisk przyrodniczych, takich jak: burza, huragan, powódź, pożar;- wie, jak należy zachować się w sytuacji zagrożenia.		przyrodnicza, interpersonalna, intrapersonalna.	- stosuje proste zwroty ostrzegawcze w języku angielskim.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację matematyczną z językiem angielskim
Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki	Stosunki przestrzenne.	<ul style="list-style-type: none"> - wyprowadza kierunki od siebie i innych osób; - określa położenie obiektów względem obranego obiektu na płaszczyźnie, w przestrzeni; - potrafi odnaleźć informacje na kartce papieru korzystając ze wskazówek (np. w lewym górnym rogu); - dostrzega symetrię (np. w rysunku motyla); - zauważa, że jedna figura jest powiększeniem lub pomniejszeniem drugiej; - kontynuuje regularny wzór (np. szlaczek). 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawnie wykonuje i zawsze kończy rozpoczęte zadanie; - potrafi z dokładnością określić kierunki, stosunki przestrzenne, wskazać cechy wielkościowe; - prawidłowo rozwiązuje zadania z treścią. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- zna podstawowe słownictwo związane z określeniem kierunków.
	Cechy wielkościowe.	<ul style="list-style-type: none"> - porządkuje przedmioty wg podanej cechy; - porównuje przedmioty zgodnie z wyróżnioną cechą; - układa obiekty w serie malejące i rosnące, numeruje je; - wybiera obiekt w serii, określa poprzednie i następne. 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- umie mówić o wielkości obiektów w języku angielskim.
	Figury geometryczne.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje kształty podstawowych figur geometrycznych w otoczeniu, na obrazku; - rysuje różne figury geometryczne za pomocą szablonu (np. obrysowuje klocek), układa z patyczków; - porównuje długości boków prostokątów przykładając je do siebie. 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna.	- zna podstawowe figury geometryczne.
	Zbiory.	<ul style="list-style-type: none"> - klasyfikuje obiekty: tworzy kolekcje, np. zwierząt, zabawek, przedmiotów; - ustala równoliczność mimo zmian obserwowanych w układzie elementów porównywanych zbiorów; - porównuje liczebność zbiorów bez przeliczania elementów (np. łączy elementy w pary); używa określeń mniej, więcej, tyle samo. 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- zna określenia: mniej, więcej i tyle samo.
	Kształtowanie wiary we własne możliwości i cech sprzyjających uczeniu się.	<ul style="list-style-type: none"> - w sytuacjach trudnych dąży do wykonania zadania; - w sytuacjach wymagających wysiłku intelektualnego podejmuje wyzwanie. 		intrapersonalna, interpersonalna, matematyczno-logiczna.	- stara się zawsze kończyć wykonywane zadanie.

Liczenie i sprawność rachunkowa	Liczby naturalne.	<ul style="list-style-type: none"> - liczy obiekty w zakresie 20; - dostrzega regularności dziesiętkowego układu pozycyjnego; - wymienia kolejne liczebniki (także wspak) od wybranej liczby (zakres do 20); - zapisuje (i odczytuje) liczby za pomocą cyfr (zakres do 10); - posługuje się w praktyce liczbą porządkową. 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - dodaje i odejmuje liczby w zakresie 10, także w pamięci; - posługuje się liczebnikami porządkowymi w zakresie 20. 	matematyczno-logiczna, przyrodnicza, intrapersonalna.	- umie liczyć w zakresie do 20.
	Dodawanie i odejmowanie, mnożenie i dzielenie liczb.	<ul style="list-style-type: none"> - wyznacza sumy i różnice (dodaje i odejmuje) manipulując obiektami lub licząc na zbiorach zastępczych (np. na palcach); - sprawnie dodaje i odejmuje w zakresie 10; - poprawnie zapisuje wykonywane działania (dodawanie i odejmowanie); - radzi sobie w sytuacjach życiowych, których pomyślne zakończenie wymaga zastosowania dodawania i odejmowania. 		matematyczno-logiczna, intrapersonalna, interpersonalna.	- umie odczytywać działania (sumy i różnice) w języku angielskim.
	Proste zadania tekstowe.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje proste zadania tekstowe dowolnym sposobem; - korzysta z własnych strategii rozwiązywania problemów matematycznych; - układa zadania do sytuacji, schematu, rysunku itp.; - zapisuje rozwiązanie zadania z treścią, przedstawionego słownie w konkretnej sytuacji, stosując zapis cyfrowy i znaki działań. 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, językowa.	- rozwiązuje proste zadania tekstowe w języku angielskim.

Liczba jako wynik pomiaru	Pomiar długości.	<ul style="list-style-type: none"> - mierzy długość posługując się różnymi miarami, w tym linijką; - porównuje długości obiektów. 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - rozumie i stosuje w praktyce pojęcia: centymetr, kilogram, litr, godzina; - oblicza upływ czasu na zegarze (pełne godziny). 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, językowa.	- zna angielskie słownictwo związane z pomiarami długości.
	Pomiar ciężaru.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi ważyć przedmioty; - różnicuje przedmioty lżejsze i cięższe; - wie, że waga jest podstawą pakowania niektórych towarów w sklepie. 		matematyczno-logiczna, przyrodnicza, językowa.	- zna angielskie słownictwo związane z pomiarami ciężaru.
	Mierzenie płynów.	- odmierza płyny korzystając z kubka i miarki litrowej.		matematyczno-logiczna, przyrodnicza.	- zna angielskie słownictwo związane z pomiarami płynów.
	Pomiar czasu i temperatury.	<ul style="list-style-type: none"> - zna i nazywa: dni tygodnia, miesiące w roku; - wie do czego służy kalendarz, potrafi z niego korzystać; - rozpoznaje na zegarze czas (w zakresie pozwalającym na orientację w podstawowych ramach czasowych dotyczących szkolnych zajęć i obowiązków). 		matematyczno-logiczna, przyrodnicza, interpersonalna, językowa.	<ul style="list-style-type: none"> - zna i nazywa: dni tygodnia, miesiące w roku; - czyta zegar w języku angielskim.
Obliczenia pieniężne	Praktyczne umiejętności związane z płaceniem.	<ul style="list-style-type: none"> - zna monety będące w obiegu oraz banknoty o nominałach 10 zł, 20 zł, 50 zł, 100zł; - zna wartość nabywczą pieniędzy; - radzi sobie w sytuacji kupna i sprzedaży, zna pojęcie długu i konieczność spłacenia. 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - sprawnie posługuje się pieniędzmi (do 10 zł); - potrafi zaplanować zakupy. 	matematyczno-logiczna, językowa, interpersonalna, intrapersonalna.	- zna monety i banknoty będące w obiegu w Europie i Wielkiej Brytanii.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację komputerową z językiem angielskim
Bezpieczeństwo i higiena pracy z komputerem	Zasady pracy z komputerem (postawa ciała i higiena umysłowa). Zasady bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, że należy przestrzegać ustalonych zasad pracy z komputerem; - wie, w jaki sposób korzystać z komputera, aby nie narażać zdrowia (prawidłowa postawa, odległość wzroku od monitora, czas spędzony przed monitorem); - stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera. 	<ul style="list-style-type: none"> - doskonale zna regulamin obowiązujący w pracowni komputerowej i stosuje się do niego; - rozumie, że podczas korzystania z sieci nie wolno ujawniać swoich danych; - informuje innych o ewentualnych zagrożeniach. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- zna uproszczony regulamin obowiązujący w pracowni komputerowej.
Obsługa komputera i oprogramowania	Posługiwanie się komputerem.	<ul style="list-style-type: none"> - posługuje się komputerem w podstawowym zakresie, uruchamia program, korzysta z myszki i klawiatury; - korzysta ze stron internetowych dla dzieci z pomocą nauczyciela. 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie pisze listy, wyrazy i krótkie zdania, korzystając z edytora tekstu w programie Microsoft Word; - samodzielnie korzysta z podstawowych narzędzi z Przybornika w edytorze Grafiki Paint i wykonuje rysunki. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, Intrapersonalna.	- umie nazwać części komputera.
Wykorzystanie możliwości, jakie daje posługiwanie się komputerem	Wykorzystywanie oprogramowania, multimediiów, Internetu.	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z zaproponowanych gier edukacyjnych dla dzieci oraz z edytora tekstu i edytora graficznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - obserwuje osobę dorosłą korzystającą z Internetu; - z pomocą nauczyciela przegląda bezpieczne strony Internetowe. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- korzysta z zaproponowanych gier edukacyjnych dla dzieci w języku angielskim.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację techniczną z językiem angielskim
Znajomość środowiska technicznego i wychowanie techniczne	Zasady działania urządzeń technicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - zna ogólne zasady działania prostych urządzeń domowych (np. latarki, odkurzacza, zegara), posługuje się nimi w prawidłowy sposób; - wie, w jaki sposób ludzie dawniej i dzisiaj korzystają z sił przyrody (wiatr, woda); - majsterkuje, potrafi wykonać np. wiatraczek, latawiec, tratwę, zegar, wagę (z dostępnych materiałów, w tym przyrodniczych i surowców wtórnych). 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi zaplanować swoją pracę; - potrafi opisać działanie urządzeń technicznych; - rozróżnia różne budowle. 	wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, intrapersonalna, językowa.	- nazywa proste urządzenia domowe.
	Umiejętności praktyczne w zakresie konstruowania i budowania urządzeń technicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - konstruuje proste urządzenia techniczne z gotowych zestawów do montażu, np. dźwig, samochód, samolot, dom, statek (w miarę możliwości); - buduje z przedmiotów dostępnych w najbliższym otoczeniu proste budowle typu: szałas, namiot, waga, tor przeszkód itp. 		ruchowa, wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, intrapersonalna, interpersonalna.	- czyta proste instrukcje w języku angielskim.

Bezpieczeństwo własne i innych	Utrzymywanie porządku w miejscu pracy.	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymuje porządek na stoliku, w miejscu zabawy, w szatni itp.; - sprząta po sobie; - wywiązuje się z obowiązków dyżurnego w wyznaczonym czasie i miejscu. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie znaczenie przestrzegania zasad ruchu drogowego; - przestrzega zasad bezpiecznego poruszania się po drogach. 	interpersonalna, intrapersonalna, ruchowa, wizualno-przestrzenna.	- rozumie podstawowe komendy związane z utrzymywaniem porządku.
	Bezpieczne poruszanie się po drogach.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, w jaki sposób poruszać się bezpiecznie po drogach (w tym na rowerze); - wie, jak bezpiecznie korzysta ze środków komunikacji; - wie, jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku. 		intrapersonalna, interpersonalna, ruchowa, wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna.	- zna podstawowe znaki drogowe.
	Bezpieczne korzystanie z urządzeń technicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - używa narzędzi i urządzeń technicznych zgodnie z przeznaczeniem. 		ruchowa, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- zna nazwy niektórych narzędzi i urządzeń technicznych.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące wychowanie fizyczne i edukację zdrowotną z językiem angielskim
Aktywność ruchowa, rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej	Psychomotoryczność (biegi, skoki, rzuty, dźwiganie, wspinanie, pełzanie, czworakowanie, chwytaki itp.).	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami; - bierze udział w zabawach bieżnych, rzutnych, skocznych, zabawach z pełzaniem, czworakowaniem, dźwiganiem i wspinaniem, toczaniem, pchaniem itp.; - potrafi chwytać oraz rzucać piłkę do celu i na odległość; - potrafi toczyć piłkę i próbuje kozłować; - potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne; - potrafi wykonywać ćwiczenia równoważne; - bierze udział w mini-grach zespołowych, stara się przestrzegać zasad. 	Ponadpodstawowe: - chętnie wykonuje różne ćwiczenia i rozwija swoją sprawność fizyczną uprawiając sport.	ruchowa, interpersonalna, intrapersonalna, wizualno-przestrzenna.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie proste polecenia w języku angielskim; - nazywa niektóre przyrządy; wykorzystywane w trakcie aktywności fizycznej.
	Aktywność ruchowa z uwzględnieniem muzyki, tańca, rytmu.	- bierze udział w zajęciach z elementami rytmu, muzyki, tańca.		ruchowa, muzyczna, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.	- potrafi obrazować ruchem wyliczanki, rymowanki w języku angielskim.
	Zasady udziału w zajęciach i zabawach ruchowych.	<ul style="list-style-type: none"> - stara się przestrzegać zasad uczciwej rywalizacji; - stara się radzić sobie z porażkami, a także godnie przyjmować zwycięstwo; - stara się rozumieć sytuację dzieci mniej sprawnych fizycznie, niepełnosprawnych, pomaga im. 		ruchowa, interpersonalna, intrapersonalna.	- reaguje na podstawowe komendy wydawane w języku angielskim.

Bezpieczeństwo	Zdrowie i choroba. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny w życiu codziennym.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia; - wie, że można zapobiegać chorobom przez szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną, przestrzeganie zasad higienicznego trybu życia; - wie, jak zachować się w sytuacji choroby; - przyjmuje prawidłową postawę w ławce; - wie, że nie wolno dzieciom samodzielnie zażywać leków oraz stosować środków chemicznych np. środków ochrony roślin, środków czystości; - wie do kogo zwrócić się w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa czy zdrowia. 	Ponadpodstawowe:			
	Bezpieczne uprawianie sportów oraz uczestnictwo w zabawach i zajęciach ruchowych.	<ul style="list-style-type: none"> - zna zasady bezpiecznej zabawy, rekreacji, aktywnego wypoczynku; - w sposób bezpieczny stara się korzystać z urządzeń na placu zabaw, sali gimnastycznej, podczas zajęć, wycieczek; - wie, że nie wolno bawić się w pobliżu dróg, chodzić po zamrzniętych zbiornikach wodnych. 			interpersonalna, intrapersonalna, przyrodnicza, językowa.	- potrafi wymienić produkty znajdujące się w piramidzie zdrowego żywienia.
					ruchowa, interpersonalna, intrapersonalna.	- zna podstawowe zasady zachowania w języku angielskim.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie I	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące zagadnienia z etyki z językiem angielskim
Prawa człowieka	Znajomość elementarnych praw człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, że wszyscy ludzie mają takie same prawa; - okazuje szacunek innym ludziom. 	interpersonalna, intrapersonalna.	- znajomość podstawowych zwrotów grzecznościowych w języku angielskim.
Rozumienie podstawowych zasad moralnych i etycznych	Rozumienie siebie, własnych uczuć i dążeń.	<ul style="list-style-type: none"> - zna swoje osiągnięcia i mocne strony; - wie, że słabsze strony można rozwijać poprzez pracę nad sobą i korzystanie z pomocy innych. 	intrapersonalna.	- nazywa uczucia.
	Przestrzeganie reguł obowiązujących w społeczeństwie.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że nie można zaspokajać swoich pragnień kosztem innych ludzi; - przestrzega reguł zachowania się w społeczności dziecięcej oraz świecie dorosłych, np. grzecznie zwraca się do innych osób, podaje upuszczony przedmiot, współpracuje; - wie, że nie wolno zabierać cudzych rzeczy bez pozwolenia; - pamięta o oddawaniu cudzych rzeczy i dba o nie; - rozumie znaczenie przyjaźni; - wie, jakimi cechami wykazują się przyjaciele; - szanuje przyrodę w swoim otoczeniu; - rozumie, że ludzie posiadają różny status materialny, nie dokucza dzieciom, które wychowują się w trudnych warunkach. 	interpersonalna, intrapersonalna.	- znajomość podstawowych zwrotów grzecznościowych w języku angielskim.

B) Treści kształcenia i osiągnięcia uczniów po klasie III obejmujące wszystkie edukacje w połączeniu z innowacyjną korelacją treści edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje
Umiejętności społeczne warunkujące porozumiewanie się i kulturę języka	Uważne i aktywne słuchanie innych osób (rówieśników i dorosłych).	<ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha wypowiedzi innych oraz tekstów czytanych przez nauczyciela, kolegów, i je rozumie; - potrafi słuchać z uwagą i korzystać z informacji; - wzbogaca słownictwo bierne i czynne. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha poleceń i rozumie sens wypowiedzi; - opowiada o swoich przeżyciach, doświadczeniach, wydarzeniach i zaobserwowanych zjawiskach; - potrafi streścić lekturę, przeczytany utwór literacki; - formułuje spójne wypowiedzi ustne i pisemne; - układa swobodne, wielozdaniowe opowiadania twórcze na różne tematy. 	interpersonalna, intrapersonalna, językowa.
	Komunikowanie własnych potrzeb, uczuć, przeżyć, obserwacji.	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy swobodne, kilkuzdaniowe wypowiedzi ustne i pisemne na dany temat; - umie wypowiadać się w formie rzetelnej i uporządkowanej. 		interpersonalna, intrapersonalna, językowa.
	Udział w rozmowach na różne tematy (proponowane przez inne osoby lub samodzielnie). Samorzutne zwracanie się do innych osób w sposób kulturalny i zrozumiały.	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje formuły grzecznościowe; - kulturalnie wypowiada się; - stosuje właściwą artykulację, akcenty, pauzy, intonację w zdaniu oznajmującym, pytającym, rozkazującym. 		językowa, intrapersonalna, interpersonalna.

	<p>Przekazywanie własnych emocji w sposób kulturalny, akceptowany społecznie, dostosowanie tonu głosu do sytuacji.</p>	<ul style="list-style-type: none">- potrafi dostosować ton głosu do sytuacji;- przekazuje emocje w sposób powszechnie akceptowany (werbalny i niewerbalny);- dobiera formę komunikacji adekwatnie do sytuacji społecznej.		<p>językowa, intrapersonalna, interpersonalna.</p>
	<p>Wypowiadanie się na wiele tematów, zadawanie pytań i formułowanie odpowiedzi.</p>	<ul style="list-style-type: none">- zadaje pytania, udziela odpowiedzi;- wyraża własne zdanie w rozmowach;- poszerza zakres słownictwa i struktur składniowych.		<p>interpersonalna, intrapersonalna, językowa.</p>

Umiejętności w zakresie czytania i pisania	Rozumienie sensu kodowania i dekodowania informacji.	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z pomocy dydaktycznych; - wyszukuje informacje w tekstach pochodzących z różnych źródeł wiedzy (np. słowników, encyklopedii, stron internetowych przeznaczonych dla dzieci). 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - czyta płynnie, wyraziście z odpowiednią intonacją; - czyta z podziałem na role; - umie czytać cicho ze zrozumieniem; - potrafi wyróżnić w utworach literackich: dialogi, opis, opowiadanie, baśń, bajkę, legendę; - umie określić nastrój w utworze. 	matematyczno – logiczna, językowa, intrapersonalna.
	Odczytywanie symboli , znaków, napisów, piktogramów, rysunków.	- czyta ze zrozumieniem.		wizualno – przestrzenna, językowa, matematyczno – logiczna.
	Znajomość liter alfabetu polskiego.	- zna wszystkie litery i wymienia je w kolejności alfabetycznej.		językowa, matematyczno – logiczna.
	Czytanie i rozumienie prostych tekstów.	– czyta ze zrozumieniem teksty dla dzieci, wyciąga z nich wnioski.		językowa, wizualno – przestrzenna.
	Rozumie i posługuje się określeniami: litera, głoska, sylaba, wyraz, zdanie.	– dostrzega różnice pomiędzy głoską a literą, dzieli wyraz na sylaby, zdanie na wyrazy, tekst na zdania.		językowa, matematyczno – logiczna.

	Dbłość o estetykę i poprawność graficzną, ortograficzną, interpunkcyjną pisma.	- pisze czytelnie, estetycznie, dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, gramatyczną.		językowa, wizualno – przestrzenna, intrapersonalna.
	Pisanie zdań i krótkich tekstów.	- przepisuje, pisze z pamięci i ze słuchu; - na miarę możliwości realizuje samodzielnie pisemne zadania domowe; - zna i potrafi wykorzystać formy użytkowe: życzenia, list, zaproszenie, zawiadomienie, notatka kronikarska; - tworzy formy wypowiedzi ustnych i pisemnych: kilkudzaniową wypowiedź, krótki opis, opowiadanie, list prywatny, życzenia, zaproszenia.		językowa, wizualno – przestrzenna, intrapersonalna.
	Zainteresowanie słowem pisanym. Słuchanie tekstów czytanych przez nauczyciela. Czytanie prostych tekstów lub fragmentów lektur itp.	- rozpoznaje teksty użytkowe: notatka do kroniki, zawiadomienie, list, zaproszenie, życzenia z różnych okazji; - czyta i rozumie różnorodne teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacyjnym (baśnie, bajki, wiersze, opowiadania, legendy, komiksy), rozmawia na ich temat; - korzysta z zasobów biblioteki.		językowa, matematyczno – logiczna, przyrodnicza, wizualno – przestrzenna.
	Korzysta z pomocy dydaktycznych.	- wykorzystuje w sytuacjach edukacyjnych podręczniki, zeszyty ćwiczeń, karty pracy i inne środki dydaktyczne, w tym multimedia.		językowa, matematyczno – logiczna, intrapersonalna, przyrodnicza.

<p>Umiejętności wypowiedania się w małych formach teatralnych.</p>	<p>Udział w przygotowaniu i realizacji różnorodnych małych form teatralnych.</p>	<p>– aktywnie uczestniczy w przygotowywaniu i realizacji małych form teatralnych.</p>	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - starannie, płynnie i czytelnie pisze w zeszycie w jedną linię zdania i krótkie teksty; - zachowuje prawidłowy kształt liter i połączeń w przepisywanym tekście; - stosuje trójczłonową budowę podczas pisania opowiadań; - układa i zapisuje pytania do wywiadu; - sporządza plan wycieczki, zwiedzania. 	<p>językowa, ruchowa, matematyczno – logiczna, interpersonalna, muzyczna, wizualno - przestrzenna.</p>
	<p>Ilustrowanie gestem, mimiką, ruchem własnych przeżyć czy zachowań bohaterów utworów literackich; Rozpoznaje teksty użytkowe: list, zawiadomienie, życzenia, notatka np. do kroniki.</p>	<p>– wykazuje inicjatywę w zakresie doboru technik teatralnych i rodzajów realizowanych form teatralnych zgodnie z własnymi zdolnościami, możliwościami, potrzebami, zainteresowaniami (reżyseruje, tworzy lub współtworzy teksty, scenografię, przygotowuje oprawę muzyczną, ruchową, wygłasza kwestie itp.).</p>		<p>ruchowa, interpersonalna, intrapersonalna, wizualno - przestrzenna, językowa, interpersonalna, językowa, interpersonalna.</p>
	<p>Rozumienie umownego znaczenia rekwizytu; praktyczne korzystanie z rekwizytów w odgrywanych scenkach.</p>	<p>– tworzy proste teksty rymowanek, dialogi bohaterów itp., odtwarza je z wykorzystaniem rekwizytów.</p>		<p>matematyczno-logiczna, interpersonalna, intrapersonalna, ruchowa.</p>
	<p>Rozpoznanie tekstów użytkowych: zawiadomienia, listu, zaproszenia, życzenia z różnych okazji, ogłoszenia, notatki.</p>	<p>– wygłasza z pamięci i właściwie interpretuje teksty dla dzieci uczestnicząc w małych formach teatralnych itp.</p>		<p>językowa, interpersonalna.</p>

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje
Rozumienie i wypowiedanie się	Rozumienie poleceń.	<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na proste polecenia (werbalnie i niewerbalnie); - rozumie ze słuchu (np. rozróżnia znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu); - rozumie wyrażenia i zwroty stosowane na co dzień; - rozumie ogólny sens opowiadań, baśni, wierszy wzbogaconych obrazem, gestem. 	Ponadpodstawowe: - umie nazywać niektóre pojęcia abstrakcyjne.	językowa, matematyczno-logiczna, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.
	Rozumienie sensu wypowiedzi; wypowiedanie się w języku obcym.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie sens prostych dialogów w historyjkach obrazkowych, nagraniach audio i video; - potrafi posługiwać się podstawowymi zwrotami stosowanymi na co dzień; - zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach poznawanych zwrotów; - bierze udział w scenkach teatralnych, recytuje wiersze, śpiewa piosenki. 		językowa, interpersonalna, wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna.
	Nazywanie obiektów z otoczenia.	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa i opisuje obiekty z otoczenia; - potrafi mówić o pogodzie; - zna nazwy wielu przedstawicieli świata zwierząt i roślin; - nazywa wiele instrumentów muzycznych. 		językowa, wizualno-przestrzenna.
Czytanie i pisanie	Czytanie.	- czyta ze zrozumieniem krótkie teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacyjnym.	Ponadpodstawowe: - umie samodzielnie wyszukiwać informacje na dany temat, korzystając z różnych źródeł.	językowa, matematyczno-logiczna.
	Pisanie.	- przepisuje i pisze z pamięci proste wyrazy i zdania.		językowa, wizualno-przestrzenna.
	Korzystanie z różnych źródeł wiedzy i informacji.	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z różnych źródeł wiedzy: ilustrowanych książek, słowników obrazkowych, środków multimedialnych; - bierze udział w proponowanych innych formach kontaktu z językiem obcym (seans filmowy, spotkanie czytelnicze itp.). 		językowa, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.
Motywowanie do nauki języka obcego; komunikacja	Współpraca z rówieśnikami, porozumiewanie się z osobami, które mówią innymi językami. Prowadzenie portfolio.	<ul style="list-style-type: none"> - współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki, uczestniczy w proponowanych formach pracy (np. praca w grupach, wspólna praca nad projektami itp.); - wie, że ludzie posługują się różnymi językami; - rozumie, w jakim celu uczy się języka obcego; - samodzielnie prowadzi portfolio językowe. 	Ponadpodstawowe: - podejmuje próby rozmowy z osobami posługującymi się innymi językami.	interpersonalna, językowa, intrapersonalna, wizualno-przestrzenna.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące wychowanie muzyczne z językiem angielskim
<p>Wychowanie do odbioru muzyki</p>	<p>Świadome uczestnictwo w odbiorze muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna i śpiewa z pamięci hymn narodowy, rozumie jego patriotyczny charakter, zachowuje właściwą postawę; - aktywnie słucha muzyki; - określa cechy muzyki, wyraża jej emocjonalny charakter; - rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo; - rozróżnia rodzaje głosów ludzkich (bas, sopran); - zna instrumenty muzyczne (np. flet, gitara, skrzypce). 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indywidualnie śpiewa piosenki z zastosowaniem zmian tempa, artykulacji i dynamiki; - rozpoznaje i wskazuje cechy charakterystyczne męskich i żeńskich głosów ludzkich; - zna i rozróżnia brzmienie niektórych instrumentów i wie, do jakich grup należą; - chętnie gra na wybranym instrumencie krótkie utwory z nut; - określa nastrój utworu muzycznego; - rozróżnia style w muzyce; - rozwija zainteresowania muzyczne. 	<p>muzyczna, językowa, interpersonalna, intrapersonalna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - śpiewa piosenki w języku angielskim; - nazywa instrumenty; - umie mówić o tempie i nastroju utworu w języku angielskim.

<p>Znajomość i zastosowanie różnych rodzajów aktywności muzycznej</p>	<p>Znajomość różnych form aktywności muzycznej (śpiew, gra na instrumentach, taniec, odtwarzanie rytmu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - śpiewa w zespole piosenki ze słuchu (co najmniej 10 utworów w roku szkolnym); - gra na instrumentach perkusyjnych (proste rytmy, wzory rytmiczne) oraz melodycznych (proste melodie i akompaniamenty); - odtwarza gestem, ruchem, symbolami rytmicznymi proste rytmy oraz wzory rytmiczne; - reaguje ruchem na puls rytmiczny, zmiany tempa, dynamiki (marsz, bieg, podskoki); - tańczy podstawowe kroki krakowiaka, polki oraz innego prostego tańca ludowego. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - śpiewa piosenki z podziałem na głosy z zastosowaniem zmian tempa, artykulacji i dynamiki; - odtwarza dźwięki gamy z towarzyszeniem nagrania lub instrumentu. 	<p>muzyczna, intrapersonalna, językowa, wizualno-przestrzenna, ruchowa, interpersonalna.</p>	<p>- śpiewa piosenki w języku angielskim.</p>
<p>Tworzenie muzyki</p>	<p>Tworzenie improwizacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzy proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów oraz improwizacje ruchowe i muzyczno-ruchowe; - tworzy improwizacje głosem i na instrumentach według podanych zasad. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gra na wybranym instrumencie melodycznym własne proste kompozycje; - potrafi zaprezentować fragment układu tanecznego według własnego pomysłu. 	<p>muzyczna, intrapersonalna, ruchowa, interpersonalna.</p>	<p>- tworzy proste teksty piosenek lub wyliczanek w języku angielskim.</p>
	<p>Wykonywanie muzyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje proste utwory, interpretując je zgodnie z ich rodzajem i funkcją. 		<p>muzyczna, ruchowa, intrapersonalna.</p>	<p>- rozumie proste instrukcje dotyczące wykonywania utworów muzycznych np: głośniejszej, ciszej, wolniej, szybciej.</p>

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację plastyczną z językiem angielskim
Recepcja sztuki	Rozpoznawanie wybranych dziedzin i dzieł sztuki.	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia takie dziedziny działalności człowieka, jak: architektura, sztuki plastyczne, przekazy medialne (telewizja, Internet), rzemiosło artystyczne, sztuka ludowa, fotografika, film; - rozpoznaje dzieła architektury oraz sztuk plastycznych; - opisuje charakterystyczne cechy wybranych dzieł sztuki. 		wizualno-przestrzenna, językowa, matematyczno-logiczna, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa różne dziedziny sztuki; - rozpoznaje niektóre dzieła architektury oraz sztuk plastycznych;
Percepcja sztuki	Uczestnictwo w życiu kulturalnym; korzystanie z dóbr kultury.	<ul style="list-style-type: none"> - określa swą przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją, w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym; - na miarę możliwości uczestniczy w życiu kulturalnym środowiska; - wie o istnieniu placówek kultury działających na rzecz lokalnego środowiska; - korzysta z przekazów medialnych, stosuje ich wytwory tworząc własne prace plastyczne, (posiada elementarną wiedzę o prawach autora). 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interesuje się życiem kulturalnym swojego środowiska i kraju; - tworzy twórcze prace plastyczne posługując się barwą, fakturą, na płaszczyźnie i w przestrzeni; - uzasadnia swój wybór technik, narzędzi, przyborów i materiałów do pracy. 	wizualno-przestrzenna, interpersonalna, intrapersonalna, językowa.	<ul style="list-style-type: none"> - na miarę możliwości uczestniczy w życiu kulturalnym w języku angielskim; - mówi o kształcie, barwie i fakturze w kompozycjach plastycznych; - nazywa materiały, narzędzia i techniki plastyczne.

Ekspresja przez sztukę	Podejmowanie działalności twórczej poprzez różnorodne środki wyrazu artystycznego.	<ul style="list-style-type: none">- podejmuje działalność twórczą posługując się środkami wyrazu plastycznego takimi jak: kształt, barwa, faktura kompozycji na płaszczyźnie oraz w przestrzeni (stosując wybrane materiały, narzędzia, techniki);- projektuje i tworzy pomysły form użytkowych służące kształtowaniu otoczenia, a także własnego wizerunku oraz upowszechnianiu kultury w środowisku szkolnym;- stosuje wybrane narzędzia i wytwory przekazów multimedialnych.	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none">- potrafi wyrazić swoje przeżycia, nastroje, w różnych formach plastycznych;- zna i wyróżnia części roślin, zwierząt, postaci ludzkiej;- nazywa kształty, proporcje i barwy;- wypowiada się za pomocą linii i plamy oraz zachowuje rytm i symetrię w tworzonych przez siebie kompozycjach;- zna kolory podstawowe, pochodne oraz barwy ciepłe;- opowiada o początkach kina;- wie jak powstają programy telewizyjne;- wie co to jest radio i prasa;- zna zadanie i znaczenie reklamy w mass mediach.	wizualno-przestrzenna, intrapersonalna, interpersonalna.	- zna słownictwo związane z prasą, telewizją i reklamą.
-------------------------------	--	---	---	--	---

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące wychowanie muzyczne z językiem angielskim
Relacje z innymi ludźmi	<p>Wartości moralne, etyczne. Poczucie tożsamości. Świadomość własnej wartości. Więzy rodzinne i społeczne. Szacunek, pomoc chorym, słabszym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia dobro od zła, nie krzywdzi innych; - stara się być prawdomównym, sprawiedliwym; - pomaga potrzebującym i słabszym; - z szacunkiem zwraca się do innych ludzi; - pomaga potrzebującym na miarę swoich możliwości, wykazuje inicjatywę w tym zakresie. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna i przestrzega praw oraz chętnie wypełnia obowiązki ucznia; - bierze udział w działaniach na rzecz innych ludzi, zwierząt, roślin itp. - jest aktywny i otwarty na nowe sytuacje; - stara się nawiązywać poprawne relacje z innymi. 	interpersonalna, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa podstawowe pojęcia moralne np. dobro, zło; - nazywa członków rodziny.
	<p>Relacje z dorosłymi i rówieśnikami, szczególnie członkami rodziny, koleżankami i kolegami z klasy. Prawa i obowiązki dziecka, prawa i obowiązki ucznia. Tradycje rodzinne, szkolne, narodowe. Tolerancja i szacunek dla innych kultur, religii, narodowości, obyczajów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jak należy zachować się w stosunku do innych; - zachowuje formy grzecznościowe; - zna prawa i obowiązki dziecka i ucznia; - identyfikuje się z własną rodziną, jej tradycjami; - szanuje i uczestniczy w pielęgnowaniu tradycji szkolnych, a także środowiska i narodu; - podejmuje obowiązki domowe, rzetelnie je wypełnia; - rozumie znaczenie utrzymywania dobrych relacji międzyludzkich, np. z sąsiadami, w grupie rówieśniczej; - wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa, jest tolerancyjny; - respektuje prawa innych (w tym prawo do pracy i wypoczynku). 		interpersonalna, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - umie używać zwroty grzecznościowe w języku angielskim; - zna tradycje kulturowane w krajach angielkojęzycznych.
	<p>Współpraca i współdziałanie z rówieśnikami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - współdziała z rówieśnikami podczas zajęć, zabaw, w sytuacjach pozaszkolnych. 		interpersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi odgrywać scenki dramatyczne lub dialogowe w języku angielskim.

Bezpieczeństwo	Bezpieczeństwo zabawy. Bezpieczeństwo, ostrożność w kontaktach z nieznanymi. Zwracanie się o pomoc w sytuacjach trudnych.	<ul style="list-style-type: none">- zna i przestrzega zasad bezpiecznej zabawy;- zna zagrożenia ze strony ludzi, również w Internecie;- wie, jak wezwać pomoc;- potrafi powiadomić dorosłych o wypadku, niebezpieczeństwie;- zna numery alarmowe: 112 oraz pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji.		interpersonalna, intrapersonalna, językowa.	- w razie zagrożenia potrafi wezwać pomoc w języku angielskim.
Orientacja na temat swojego miejsca w społeczeństwie	Znajomość statusu własnej miejscowości, zawodów wykonywanych przez ludzi, sposobów korzystania z pomocy przedstawicieli zawodów zaufania społecznego.	<ul style="list-style-type: none">- zna najbliższą okolicę, jej ważniejsze obiekty, tradycje;- wie, w jakim regionie mieszka, czym się ten region charakteryzuje;- uczestniczy w ważnych wydarzeniach lokalnych;- potrafi zwrócić się o pomoc do przedstawicieli zawodów zaufania społecznego.			- nazywa ważniejsze obiekty znajdujące się w krajach anglojęzycznych.
	Rozumienie własnej przynależności i tożsamości narodowej. Znajomość symboli i tradycji narodowych.	<ul style="list-style-type: none">- zna symbole i barwy narodowe, najważniejsze wydarzenia historyczne;- śpiewa hymn narodowy przyjmując właściwą postawę;- posiada orientację, kim są ludzie najbardziej zasłużeni dla miejscowości, w której mieszka, Polski oraz świata;- zna postaci wielkich Polaków, szczególnie Papieża Jana Pawła II;- wskazuje Polskę na mapie Europy, potrafi wymienić sąsiadów Polski korzystając z mapy, wskazuje Bałtyk, największe rzeki, góry, miasta, własną miejscowość;- potrafi wymienić elementy charakterystyczne typowych krajobrazów Polski;- wykazuje zainteresowanie tożsamością narodową i kulturalną dzieci innych narodowości, uczących się w polskich szkołach.		interpersonalna, językowa, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, przyrodnicza.	<ul style="list-style-type: none">- zna postaci wielkich obywateli krajów anglojęzycznych;- nazywa kraje Europejskie w języku angielskim.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację przyrodniczą z językiem angielskim
Rozumienie i poszanowanie świata roślin i zwierząt	Życie roślin i zwierząt w różnorodnych środowiskach przyrodniczych.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje życie w wybranych ekosystemach (park, ogród, pole uprawne, las, łąka, zbiornik wodny); - prowadzi obserwacje i wykonuje proste doświadczenia przyrodnicze, dostrzega związek między przyczyną a skutkiem; - wymienia rośliny i zwierzęta typowe dla wybranych regionów Polski; - rozpoznaje i nazywa niektóre zwierzęta. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna i rozumie takie pojęcia jak: kalendarz, dekada, miesiąc, kwartał, rok, wiek, tysiąclecie; - dostrzega i potrafi wymienić warstwy i rodzaje lasów, ich znaczenie gospodarcze i przyrodnicze oraz warunki życia; - potrafi omówić obieg wody w przyrodzie; - zna wody płynące i stojące; - wymienia główne rzeki Polski; - zna rośliny i zwierzęta żyjące w polu, na łące; - wymienia rodzaje zbóż, maszyny rolnicze i ich zastosowanie; - zna składniki powietrza, zanieczyszczenia i sposoby zapobiegania im; - wymienia i zna pracę niektórych organów wewnętrznego człowieka (serce, mózg, płuca). 	<p>przyrodnicza, wizualno-przestrzenna, interpersonalna, językowa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa wybrane gatunki zwierząt i roślin; - zna nazwy wybranych ekosystemów.
	Warunki wzrostu i rozwoju roślin i zwierząt.	<ul style="list-style-type: none"> - zna wpływ przyrody nieożywionej na życie ludzi i zwierząt: wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na ziemi, znaczenie powietrza oraz wody dla życia, skał i minerałów dla człowieka (np. węgiel, sól, glina); - nazywa części ciała i organy wewnętrzne zwierząt oraz ludzi (np. serce, płuca, żołądek). 	<p>(z powtórzenia powyższych punktów)</p>	<p>przyrodnicza, interpersonalna, wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna, językowa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa części ciała i organy wewnętrzne zwierząt oraz ludzi (np. serce, płuca, żołądek); - zna słownictwo związane z wpływem przyrody na życie zwierząt i roślin.
	Znaczenie roślin i zwierząt dla środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie znaczenie występowania różnorodnych gatunków fauny i flory oraz współzależności między nimi w ekosystemach. 	<p>(z powtórzenia powyższych punktów)</p>	<p>przyrodnicza, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa wybrane chronione gatunki zwierząt i roślin.

	<p>Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka. Zagrożenia dla zdrowia człowieka ze strony niektórych roślin i zwierząt.</p>	<ul style="list-style-type: none">- wie, jakie zniszczenia powoduje człowiek w środowisku: zaśmiecanie i zatrucie gleby, wody powietrza, hałas, wypalanie łąk, kłusownictwo;- na miarę możliwości dba o bezpieczeństwo oraz zdrowie własne i innych;- pomaga zwierzętom przetrwać zimę;- wie, że zwierzęta mogą być groźne, potrafi zachować się w sytuacjach zagrożenia;- zachowuje ostrożność; wie, jakimi konsekwencjami grozi spożycie niejadalnych lub trujących grzybów i owoców.		<p>przyrodnicza, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna, interpersonalna.</p>	<p>- układa proste zdania z nazwami roślin i zwierząt.</p>
	<p>Ochrona środowiska przyrodniczego.</p>	<ul style="list-style-type: none">- podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku na miarę własnych możliwości;- wie, że należy segregować śmieci, w miarę możliwości stosuje zasady segregacji w domu, szkole;- rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych .			<p>- zna słownictwo związane z ochroną środowiska.</p>

Rozumienie warunków i zjawisk atmosferycznych	Obserwacje pogody i ich wykorzystanie w życiu.	<ul style="list-style-type: none">- potrafi prowadzić obserwacje pogody;- wiąże wyniki obserwacji pogody z codziennym życiem (np. odpowiednio się ubiera).		przyrodnicza, interpersonalna, matematyczno-logiczna, interpersonalna.	- opisuje pogodę w języku angielskim.
	Pory roku i charakterystyczne zjawiska atmosferyczne.	<ul style="list-style-type: none">- rozumie zależność zjawisk przyrody od pór roku;- wyjaśnia zależność pomiędzy porami roku a zjawiskami atmosferycznymi.		przyrodnicza, językowa, matematyczno-logiczna.	- nazywa pory roku i je opisuje.
	Sytuacje zagrożenia ze strony pogody oraz właściwe reagowanie na nie.	<ul style="list-style-type: none">- orientuje się w zagrożeniach związanych z wystąpieniem burzy, huraganu, śnieżycy, lawiny, powodzi;- wie, jak zachować się w trudnych sytuacjach;- dba o bezpieczeństwo (na miarę swoich możliwości).		przyrodnicza, interpersonalna, intrapersonalna.	- zna nazwy gwałtownych zjawisk pogodowych np. huragan, śnieżycy.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację matematyczną z językiem angielskim
Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki	Stosunki przestrzenne.	<ul style="list-style-type: none"> - określa wzajemne położenie przedmiotów w przestrzeni oraz na płaszczyźnie; kierunku ruchu z użyciem określeń: przed, za, z tyłu, z przodu, z boku, przy, między, wysoko, wyżej, najwyżej, nisko, niżej, najniżej, dalej, bliżej, nad, pod, na, wewnątrz, na zewnątrz, na brzegu, na lewo, na prawo, prosto, do góry, do tyłu; - rysuje drugą połowę figury symetrycznej; - rysuje figury w powiększeniu i pomniejszeniu; - kontynuuje regularność w motywach prostych (np. mozaiki, szlaczki). 	Ponadpodstawowe: - rozwiązuje trudniejsze zadania tekstowe.	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- określa kierunki, oraz położenie w przestrzeni np. na dole, obok, wyżej, niżej, pod.
	Cechy wielkościowe.	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej: długości, szerokości, wysokości, masy; - porządkuje przedmioty np. malejąco, rosnąco. 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- mówi o długości, szerokości, wysokości i masie w języku angielskim.

	Figury geometryczne.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa koło, kwadrat, prostokąt, trójkąt (również nietypowe, położone w różny sposób oraz w sytuacji, gdy zachodzą na siebie); - rysuje odcinki o podanej długości; - rozpoznaje odcinki prostopadłe i równoległe w otoczeniu, na modelach figur płaskich i brył z wykorzystaniem innych środków dydaktycznych. 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna.	- nazywa figury geometryczne.
	Zbiory.	<ul style="list-style-type: none"> - ustala równoliczność zbiorów, porównuje ich liczebność, znajduje część wspólną oraz wyodrębnia podzbiory w sytuacjach związanych z zabawą i życiem codziennym (bez opanowania pojęć). 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- umie porównać w języku angielskim liczebność dwóch zbiorów.
	Kształtowanie wiary we własne możliwości i cech sprzyjających uczeniu się.	<ul style="list-style-type: none"> - uczestniczy w różnych proponowanych formach aktywności, rozwijających zainteresowania i zdolności matematyczno-logiczne; - rozwija systematyczność, wytrwałość, umiejętność współpracy z innymi. 		intrapersonalna, interpersonalna, matematyczno-logiczna.	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje gry dydaktyczne w języku angielskim do rozwijania swoich zainteresowań i zdolności matematyczno-logicznych.

Liczenie i sprawność rachunkowa	Liczby naturalne.	<ul style="list-style-type: none"> - liczy (w przód i w tył) od danej liczby po 1, dziesiątkami od danej liczby w zakresie 100, setkami od danej liczby w zakresie 1000; - zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 1000; - porównuje (słownie oraz w zapisie z wykorzystaniem znaków $<$, $>$, $=$) dwie dowolne liczby w zakresie 1000; - zapisuje liczby naturalne od I do XII w systemie rzymskim. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawnie dodaje i odejmuje liczby w zakresie 1000; - sprawnie posługuje się tabliczką mnożenia w zakresie 100; - sprawnie dzieli liczby w zakresie 100. 	matematyczno-logiczna, przyrodnicza, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - liczy w zakresie 100; - porównuje liczby w zakresie 100 w języku angielskim.
	Dodawanie i odejmowanie, mnożenie i dzielenie liczb.	<ul style="list-style-type: none"> - dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 dowolnym sposobem; - sprawdza wynik odejmowania za pomocą dodawania; - podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabliczki mnożenia; - wykonuje dzielenie liczb przez liczbę, jako działanie odwrotne do mnożenia; - sprawdza wynik dzielenia wykorzystując mnożenie. 		matematyczno-logiczna, intrapersonalna, interpersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - czyta działania matematyczne (dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie).
	Proste zadania tekstowe.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania tekstowe wymagające wykonania jednego działania; - rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe; - układa zadania tekstowe; - rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka, bez przenoszenia na drugą stronę. 		matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, językowa.	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązuje zadania tekstowe w języku angielskim.

Liczba jako wynik pomiaru	Pomiar długości.	<ul style="list-style-type: none"> - mierzy i zapisuje wynik pomiaru długości, szerokości, wysokości przedmiotów, odległości; - posługuje się jednostkami: metr, centymetr, milimetr; wykonuje proste obliczenia dotyczące tych miar (bez zamiany jednostek i wyrażeń dwumianowanych w formalnych obliczeniach); - używa pojęcia kilometr w sytuacjach życiowych, np. w podróży (bez zamiany jednostek w formalnych obliczeniach). 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonuje obliczeń zamieniając jednostki długości, ciężaru, płynów, czasu i temperatury. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, językowa.	- zna słownictwo związane z pomiarem długości.
	Pomiar ciężaru.	<ul style="list-style-type: none"> - waży przedmioty, używając określeń: kilogram, pół kilograma, dekagram, gram; - wykonuje proste obliczenia bez zamiany jednostek i bez wyrażeń dwumianowanych w obliczeniach formalnych. 		matematyczno-logiczna, przyrodnicza, językowa.	- zna słownictwo związane z pomiarem ciężkości.
	Mierzenie płynów.	<ul style="list-style-type: none"> - odmierza płyny różnymi miarami; - używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra. 		matematyczno-logiczna, przyrodnicza.	- zna słownictwo związane z pomiarem płynów.

	Pomiar czasu i temperatury.	<ul style="list-style-type: none"> - podaje oraz zapisuje daty; - zna kolejność dni tygodnia i miesięcy w roku; - porządkuje chronologicznie daty; - wykonuje obliczenia kalendarzowe; - odczytuje wskazania zegarów (wskazówki, wyświetlacz cyfrowy) w systemie 12- i 24-godzinnym; - posługuje się pojęciami: godzina, pół godziny, wykonuje proste obliczenia zegarowe; - odczytuje temperaturę (bez posługiwania się liczbami ujemnymi) np. 5 stopni mrozu, 2 stopnie poniżej zera. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokonuje obliczeń zegarowych (pełne minuty); - sprawnie posługuje się zegarem w systemach 12- i 24-godzinnym; - sprawnie oblicza upływ czasu na zegarze. 	matematyczno-logiczna, przyrodnicza, interpersonalna, językowa.	<ul style="list-style-type: none"> - zna nazwy dni tygodnia i miesięcy; - czyta zegar w języku angielskim; - odczytuje temperaturę.
Obliczenia pieniężne	Praktyczne umiejętności związane z płaceniem.	<ul style="list-style-type: none"> - wykonuje łatwe obliczenia pieniężne (cena, ilość, wartość); - radzi sobie w sytuacjach dnia codziennego wymagających umiejętności wykonywania obliczeń pieniężnych. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawnie dokonuje obliczeń pieniężnych (złoty, grosz); - potrafi wyodrębnić resztę; - zna zasady oszczędzania; - wykorzystuje praktyczne umiejętności związane z płaceniem w życiu codziennym. 	matematyczno-logiczna, językowa, interpersonalna, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - zna monety i banknoty używane w Europie i Wielkiej Brytanii; - wykonuje łatwe obliczenia pieniężne w języku angielskim.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację przyrodniczą z językiem angielskim
Bezpieczeństwo i higiena pracy z komputerem	Zasady pracy z komputerem (postawa ciała i higiena umysłowa). Zasady bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że praca przy komputerze męczy wzrok, przyczynia się do powstawania wad postawy, ogranicza kontakty społeczne; - ma świadomość, że z anonimowości kontaktów zawieranych przez Internet mogą wynikać zagrożenia; nie podaje swoich danych osobowych; - stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> - doskonale zna regulamin obowiązujący w pracowni komputerowej i stosuje się do niego; - rozumie, że korzystając z sieci nie wolno ujawniać danych personalnych; - informuje innych o zagrożeniach. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	
Obsługa komputera i oprogramowania	Posługiwanie się komputerem.	<ul style="list-style-type: none"> - umie obsługiwać komputer; - posługuje się klawiaturą i myszką; - poprawnie nazywa elementy zestawu komputerowego; - posługuje się wybranymi programami i grami edukacyjnymi; - tworzy teksty oraz rysunki. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie pisze korzystając z edytora tekstu Microsoft Word oraz tworzy rysunki w programie Paint; - sprawnie korzysta z przekazów multimedialnych. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie nazywa części komputera; - posługuje się wybranymi programami i grami edukacyjnymi w języku angielskim.
Wykorzystanie możliwości, jakie daje posługiwanie się komputerem	Wykorzystywanie oprogramowania, multimediów, Internetu.	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z opcji programów; - wpisuje znaki, wyrazy i zdania, korzysta z edytora tekstu; - rysuje za pomocą wybranego edytora grafiki; - wykorzystuje wybrane programy, multimedia; - odtwarza animacje; - przegląda wybrane strony internetowe, dostrzega elementy aktywne na stronie. 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie korzysta z przekazów multimedialnych; - sprawnie realizuje proste projekty w zakresie form użytkowych. 	matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystuje wybrane programy, multimedia; - przegląda wybrane strony internetowe w języku obcym.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące edukację przyrodniczą z językiem angielskim
Znajomość środowiska technicznego i wychowanie techniczne	Zasady działania urządzeń technicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - orientuje się w sposobach wytwarzania przedmiotów codziennego użytku (mebli, samochodu, sprzętu gospodarstwa domowego itp.); - rozpoznaje i zna ogólne zasady działania urządzeń: transportowych (samochód, pociąg, samolot, statek), wytwórczych, elektrycznych i informatycznych; - orientuje się w rodzajach budowli. 	<p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi wymienić części budowy niektórych urządzeń; - sprawnie korzysta z urządzeń elektrycznych z zastosowaniem zasad bezpieczeństwa; - projektuje i wykonuje proste budowle płaskie lub przestrzenne z zastosowaniem zasad kompozycji. 	wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna, przyrodnicza, intrapersonalna, językowa.	<ul style="list-style-type: none"> - nazywa urządzenia techniczne i środki transportu; - zna rodzaje budowli.
	Umiejętności praktyczne w zakresie konstruowania i budowania urządzeń technicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - realizuje drogę od pomysłu do wytworu technicznego: przedstawia pomysły rozwiązań technicznych, planuje czynności, dobiera odpowiednie materiały (papier, drewno, metal, tworzywo sztuczne) oraz narzędzia; - potrafi odmierzyć potrzebną ilość materiału; - potrafi zbudować np. latawiec, makietę domu, mostu, model samochodu, samolotu, statku; - umie ciąć papier, tekturę itp.; - potrafi zmontować model papierowy i z tworzywa sztucznego; - korzysta z prostych instrukcji i schematów rysunkowych; - umie zmontować obwód elektryczny szeregowy i równoległy korzystając z gotowego zestawu. 			

Bezpieczeństwo własne i innych	Utrzymywanie porządku w miejscu pracy.	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymuje ład i porządek w miejscu pracy; - używa we właściwy sposób urządzenia techniczne; - pomaga w utrzymywaniu porządku innym dzieciom; - wypełnia obowiązki dyżurnego. 		interpersonalna, intrapersonalna, ruchowa, wizualno-przestrzenna.	- rozumie i samodzielnie formułuje komendy z utrzymywaniem porządku.	
	Bezpieczne poruszanie się po drogach.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi bezpiecznie poruszać się po drogach (w tym na rowerze); - potrafi bezpiecznie korzystać ze środków komunikacji; - wie, jak należy zachować się w sytuacji wypadku, zna telefony alarmowe, umie powiadomić dorosłych. 		Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - ma świadomość konieczności właściwej organizacji pracy; - rozumie, że jako uczestnik ruchu drogowego, jest zobowiązany przestrzegać zasad bezpieczeństwa. 	intrapersonalna, interpersonalna, ruchowa, wizualno-przestrzenna, matematyczno-logiczna.	- formułuje pytania dotyczące bezpieczeństwa i samopoczucia.
	Bezpieczne korzystanie z urządzeń technicznych.	<ul style="list-style-type: none"> - zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego korzystania z urządzeń technicznych. 			ruchowa, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, intrapersonalna.	- zna zasady użytkowania podstawowych urządzeń technicznych w języku angielskim.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Osiągnięcia ponadpodstawowe po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące wychowanie fizyczne i edukację zdrowotną z językiem angielskim
Aktywność ruchowa, rozwijanie ogólnej sprawności fizycznej	Psychomotoryczność (biegi, skoki, rzuty, dźwiganie, wspinanie, pełzanie, czworakowanie, chwyt itp.).	<ul style="list-style-type: none"> - realizuje marszobieg (co najmniej 15 minut); - umie wykonać próbę siły mięśni brzucha; - potrafi wykonać próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa; - skacze przez skakankę; - wykonuje przeskoki obunóż lub jedną nogą nad niskimi przeszkodami; - posługuje się piłką: rzuca, chwytą, kozłuje, odbija, prowadzi; - jeździ np. na rowerze, wrotkach, rolkach, przestrzega zasad bezpieczeństwa; - wykonuje ćwiczenia równoważne na przyrządzie z przyborem i bez przyboru; - bierze udział w mini-grach zespołowych, zawodach sportowych, grach terenowych; - respektuje zasady gier, polecenia sędziego. 	Ponadpodstawowe: <ul style="list-style-type: none"> - sprawnie korzysta z różnych przyborów gimnastycznych; - systematycznie dba o własną sprawność fizyczną. 	ruchowa, interpersonalna, intrapersonalna, wizualno-przestrzenna.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie polecenia w języku angielskim; - nazywa sprzęty znajdujące się w sali gimnastycznej.
	Aktywność ruchowa z uwzględnieniem muzyki, tańca, rytmu.	<ul style="list-style-type: none"> - odtwarza ruchem, gestem, tańcem rytm oraz melodię; - uczestniczy w zajęciach twórczo wykorzystujących ruch. 		ruchowa, muzyczna, interpersonalna, wizualno-przestrzenna.	- zna czasowniki określające ruch.
	Zasady udziału w zajęciach i zabawach ruchowych.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jak zachować się w sytuacji zwycięstwa, radzi sobie z porażkami; - przestrzega zasad uczciwej rywalizacji (fair play); - współdziała z rówieśnikami w zabawach; - wspiera rówieśników potrzebujących pomocy. 		ruchowa, interpersonalna, intrapersonalna.	- zna zwroty przydatne w sytuacjach związanych z grami zespołowymi (fair play).

Bezpieczeństwo	Zdrowie i choroba. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny w życiu codziennym.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jakie znaczenie ma w życiu przestrzeganie zasad zdrowego odżywiania się, profilaktyka zdrowotna oraz aktywność fizyczna; - dba o zachowanie prawidłowej postawy siedząc przy stole, w ławce itp.; - dba o higienę osobistą, czystość odzieży; - rozumie szkodliwość przyjmowania leków, które nie są przepisane przez lekarza oraz substancji chemicznych dla zdrowia człowieka; - potrafi zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa czy zdrowia. 		interpersonalna, intrapersonalna, przyrodnicza, językowa.	- zna zasady zdrowego odżywiania, nazywa produkty spożywcze i ich grupy.
	Bezpieczne uprawianie sportów oraz uczestnictwo w zabawach i zajęciach ruchowych.	- przestrzega bezpieczeństwa podczas jazdy na rowerze, rolkach, wrotkach, sankach, nartach, łyżwach, pływania i zabaw w wodzie, kąpeli słonecznych, uprawiania sportów itp.		ruchowa, interpersonalna, intrapersonalna.	- zna w języku angielskim zasady bezpiecznego poruszania się na rowerze.

Zagadnienie ujęte w podstawie programowej	Treści kształcenia	Osiągnięcia ucznia po klasie III	Rozwijane inteligencje	Innowacyjne treści integrujące zagadnienia z etyki z językiem angielskim
Prawa człowieka	Znajomość elementarnych praw człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, że prawa człowieka są wartością fundamentalną, niezależną od narodowości, rasy, wyglądu, kultury, religii, statusu materialnego człowieka; - stara się nieść pomoc osobom potrzebującym. 	interpersonalna, intrapersonalna.	- wymienia podstawowe prawa człowieka.
Rozumienie podstawowych zasad moralnych i etycznych	Rozumienie siebie, własnych uczuć i dążeń.	<ul style="list-style-type: none"> - zastanawia się nad tym, na co ma wpływ, na czym mu zależy; - stara się rozwijać swoje mocne i słabe strony. 	intrapersonalna.	- nazywa emocje.
	Przestrzeganie reguł obowiązujących w społeczeństwie.	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie własności, szanuje własność swoją i cudzą; - wie, kiedy bohaterowie literaccy nie przestrzegają norm, np. „nie kradnij”; - potrafi zachować tajemnicę; - stara się być prawdomównym, sprawiedliwym,; - wie, że należy przeciwstawiać się złu, kłamstwu, obmowie (potrafi odnieść to do zachowania bohaterów baśni, legend, opowiadań, komiksów); - starannie dobiera przyjaciół i w miarę możliwości dba o przyjaźnie; - rozumie, że jest częścią przyrody, chroni ją i szanuje; - nie chwali się dobrami materialnymi, nie dokucza osobom, które ich nie posiadają. 	interpersonalna, intrapersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi przygotować scenki obrazujące przestrzeganie norm społecznych; - układa dialogi.

C) Korelacja treści kształcenia edukacji wczesnoszkolnej i języka angielskiego uwzględniająca sprawności językowe dziecka.

Opracowano w oparciu o program M. Zatorskiej i A. Kopik "Wielointeligentne odkrywanie świata" oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm). Zmiany wprowadzone zostały Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Załącznik nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych).

Edukacja polonistyczna | Język obcy nowożytny (język angielski)

Sprawności językowe	Treści kształcenia	Osiągnięcia uczniów po III klasie	Treści kształcenia	Osiągnięcia uczniów po III klasie
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> - udział w rozmowach na różne tematy (proponowane przez inne osoby lub samodzielnie); - samorzutne zwracanie się do innych osób w sposób kulturalny i zrozumiały; - przekazywanie własnych emocji w sposób kulturalny, akceptowany społecznie; - dostosowanie tonu głosu do sytuacji; - wypowiedzianie się w sposób wielotematyczny; - umiejętność zadawania pytań i formułowania odpowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje formuły grzecznościowe; - kulturalnie wypowiada się; - stosuje właściwą artykulację, akcenty, pauzy, intonację w zdaniu oznajmującym, pytającym, rozkazującym; - potrafi dostosować ton głosu do sytuacji; - przekazuje emocje w sposób powszechnie akceptowany (werbalny i niewerbalny); - dobiera formę komunikacji adekwatnie do sytuacji społecznej; - zadaje pytania, udziela odpowiedzi; - wyraża własne zdanie w rozmowach; - poszerza zakres słownictwa i struktur składniowych. <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie układa spójne, wielozdaniowe wypowiedzi, twórcze opowiadania na podstawie przeżyć, literatury, obserwacji itp. - swobodnie opowiada treść przeczytanego opowiadania. 	<ul style="list-style-type: none"> - wypowiedzianie się w języku obcym; - nazywanie obiektów z otoczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi posługiwać się podstawowymi zwrotami stosowanymi na co dzień; - zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach poznawanych zwrotów; - bierze udział w scenkach teatralnych, recytuje wiersze, śpiewa piosenki; - nazywa i opisuje obiekty z otoczenia; - potrafi mówić o pogodzie; - zna nazwy wielu przedstawicieli świata zwierząt i roślin; - nazywa wiele instrumentów muzycznych. <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umie nazywać niektóre pojęcia abstrakcyjne.

<p>Słuchanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uważne i aktywne słuchanie innych osób; - komunikowanie własnych potrzeb, uczuć, przeżyć, obserwacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - uważnie słucha wypowiedzi innych oraz tekstów czytanych przez nauczyciela, kolegów i je rozumie; - potrafi słuchać z uwagą i korzystać z informacji; - wzbogaca słownictwo bierne i czynne; - tworzy swobodne, kilkudzaniowe wypowiedzi ustne i pisemne na dany temat; - umie wypowiadać się w formie rozwiniętej i uporządkowanej; - mówi na temat; - dobiera właściwy sposób komunikacji do różnorodnych sytuacji społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumienie sensu wypowiedzi; - rozumienie poleceń. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie ze słuchu (np. rozróżnia znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu); - reaguje na proste polecenia (werbalnie i niewerbalnie); - rozumie wyrażenia i zwroty stosowane na co dzień; - rozumie ogólny sens opowiadań, baśni, wierszy wzbogaconych obrazem, gestem.
<p>Czytanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - znajomość liter alfabetu polskiego; - czytanie i rozumienie prostych tekstów; - zainteresowanie słowem pisanym; - słuchanie tekstów czytanych przez dorosłych; - czytanie prostych tekstów lub fragmentów lektur, czasopism, tekstów informacyjnych, książek; - rozpoznaje teksty użytkowe: notatka do kroniki, zawiadomienie, list, zaproszenie, życzenia z różnych okazji. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wszystkie litery i wymienia je w kolejności alfabetycznej; - czyta ze zrozumieniem teksty dla dzieci; - rozpoznaje teksty użytkowe: notatka do kroniki, zawiadomienie, list, zaproszenie, życzenia z różnych okazji; - czyta i rozumie różnorodne teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacyjnym (baśnie, bajki, wiersze, opowiadania, legendy, komiksy), rozmawia na ich temat; - korzysta z zasobów biblioteki; - wygłasza z pamięci i właściwie interpretuje teksty dla dzieci uczestnicząc w małych formach teatralnych itp. <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta z podziałem na role; - umie czytać cicho ze zrozumieniem; - wyróżnia w tekście opis, dialog; - odróżnia wiersz od prozy; - określa nastrój w wierszu. 	<p>- czytanie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem krótkie teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacyjnym. <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta krótkie książeczki w języku angielskim.

<p>Pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dbałość o estetykę i poprawność graficzną, ortograficzną, interpunkcyjną pisemną; - pisanie zdań i krótkich tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> - pisze czytelnie, estetycznie, dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, gramatyczną; - przepisuje, pisze z pamięci i ze słuchu; - na miarę możliwości realizuje samodzielnie pisemne zadania domowe; - zna i potrafi wykorzystać formy użytkowe: życzenia, list, zaproszenie, zawiadomienie, notatka kronikarska; - tworzy formy wypowiedzi ustnych i pisemnych: kilkudzaniową wypowiedź, krótki opis, opowiadanie, list prywatny, życzenia, zaproszenia. <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze swobodne teksty na dany temat, tworzy krótkie opowiadania z zachowaniem trójczłonowej budowy; - pisze pytania do wywiadu. 	<ul style="list-style-type: none"> - pisanie; - prowadzenie portfolio. 	<ul style="list-style-type: none"> - przepisuje i pisze z pamięci proste wyrazy i zdania; - samodzielnie prowadzi portfolio językowe. <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze swobodne teksty na dany temat w języku angielskim, krótkie opowiadania; - zapisuje pytania do wywiadu.
<p>Rozumienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumienie sensu kodowania i dekodowania informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - korzysta z informacji przekazywanych przez inne osoby oraz samodzielnie zdobytych; - wyszukuje informacje w tekstach pochodzących z różnych źródeł wiedzy (np. słowników, encyklopedii, stron internetowych przeznaczonych dla dzieci). <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie sens wypowiedzi innych; - rozumie i stosuje treści gramatyczne i ortograficzne. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumienie poleceń; - współpraca z rówieśnikami; - porozumiewanie się z osobami, które mówią innymi językami; - prowadzenie portfolio. 	<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na proste polecenia (werbalnie i niewerbalnie); - rozumie wyrażenia i zwroty stosowane na co dzień; - rozumie ogólny sens opowiadań, baśni, wierszy wzbogaconych obrazem, gestem; - rozumie sens prostych dialogów w historyjkach obrazkowych, nagraniach audio i video; - współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki, uczestniczy w proponowanych formach pracy (np. praca w grupach, wspólna praca nad projektami itp.); - wie, że ludzie posługują się różnymi językami; - rozumie, w jakim celu uczy się języka obcego; - samodzielnie prowadzi portfolio językowe. <p>Ponadpodstawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podejmuje próby rozmowy z osobami posługującymi się innymi językami.

Innowacyjny program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” zakłada, że integracja edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim będzie opierała się o cele szczegółowe zawarte w podstawie programowej. Poniżej przedstawiamy korelację celów w oparciu o omówione treści kształcenia. Podajemy także wskazówki do pracy z uczniem w obu językach, które obejmują trzyletni proces nauczania.

W klasie I uczeń:

- stopniowo buduje swoją świadomość językową w zakresie języka obcego i ojczystego; „Dziecko słuca wypowiedzi dorosłych i rówieśników, chce zrozumieć, co przekazują, komunikuje w jasny sposób swoje spostrzeżenia, potrzeby i odczucia”¹. Współczesne nauczanie języka obcego korzysta z wiedzy i umiejętności przyswajania przez dziecko języka ojczystego. Dużą rolę odgrywa w tym przypadku rozumienie ze słuchu, które pełni nadrzędną rolę. Nauczyciel nie powinien zmuszać dziecka do mówienia na siłę. Jego zadaniem jest oswoić dzieci z językiem angielskim oraz rozbudzić ich zainteresowania inną kulturą. Należy zaakceptować pojawiający się okres ciszy w nauce języka obcego.

W tym okresie dzieci aklimatyzują się z językiem, osłuchują i zapamiętują.

- rozumie proste polecenia i właściwie na nie reaguje; „Uczeń w kulturalny sposób zwraca się do rozmówcy, mówi na temat, zadaje pytania i odpowiada na pytania innych osób, dostosowuje ton głosu do sytuacji, np. nie mówi zbyt głośno”². W zakresie języka angielskiego rozwijana jest sprawność słuchania. Uczeń rozpoznaje polecenia nauczyciela i odpowiednio na nie reaguje. Bardzo ważne jest, by nauczyciel w kształtowaniu umiejętności komunikacji z uczniem, konsekwentnie używał języka angielskiego, w każdej sytuacji.

Uczeń chętnie uczestniczy w rozmowie na tematy związane z życiem rodzinnym i szkolnym, także inspirowane literaturą. W języku angielskim treści nauczania dotyczą głównie poznawania rzeczy i zjawisk ze świata otaczającego dziecko „tu i teraz”. Nie znaczy to, że nauczyciel nie może wykroczyć poza te treści, jeżeli uczniowie wykazują takie umiejętności.

- recytuje wierszyki i rymowanki, śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego; „Uczeń uczestniczy w zabawie teatralnej, ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego. Rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie. Odtwarza z pamięci teksty dla dzieci, np. wiersze, piosenki, fragmenty prozy”³. W języku angielskim rozwijanie sprawności mówienia polega na wyrabianiu w dziecku nawyku poprawnej wymowy w języku angielskim. Na początku uczniowie chóralnie

1 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm). Zmiany wprowadzone zostały Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Załącznik nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych).

2 Tamże

3 Tamże

lub indywidualnie powtarzają tekst. Następnie nauczyciel zachęca uczniów do samodzielnego powtarzania, nazywania przedmiotów i obrazków oraz śpiewania znanych piosenek. W dalszej kolejności zaprasza uczniów do brania udziału w krótkich scenkach dramatycznych, dialogach.

- rozumie sens opowiedzianych historyjek, gdy są wspierane obrazkami, gestami, przedmiotami; Uczeń z czasem wzbogaca swoje słownictwo. Oglądanie bajek czy historyjek obrazkowych wymaga od ucznia jedynie zrozumienia ogólnego znaczenia i zareagowania na pytania nauczyciela. Z czasem uczeń potrafi już odpowiedzieć na stawiane pytania. Bardzo ważnym elementem lekcji jest nauka piosenek, rymowanek, wierszyków. Dzieci uczą się ich chętnie i sprawia to im wiele radości.

- rozwija umiejętności czytania i pisania;

„W obrębie języka polskiego uczeń rozumie sens kodowania oraz dekodowania. Odczytuje uproszczone rysunki, znaki informacyjne i napisy. Zna wszystkie litery alfabetu. Czyta i rozumie proste, krótkie teksty. Przepisuje, pisze z pamięci i ze słuchu oraz dba o estetykę i poprawność graficzną pisma. Posługuje się ze zrozumieniem określeniami: wyraz, głoska, litera, sylaba, zdanie. Interesuje się książką i czytaniem. Słucha w skupieniu czytanych utworów. W miarę swoich możliwości czyta lektury wskazane przez nauczyciela”⁴. W zakresie języka angielskiego w drugim semestrze klasy I stopniowo wprowadzane są ćwiczenia wypracowujące gotowość do czytania i pisania.

Korelacja celów kształcenia nauczania języka polskiego i angielskiego w kl. II.

Klasa II to czas na rozwijanie u dzieci różnorodnych umiejętności, w tym sprawności językowych: słuchania, mówienia, rozumienia, czytania i pisania. W języku angielskim dziecko dopiero uczy się czytać prostych wyrazów, zdań. Mówienie opiera się na wypowiedzianiu wyuczonych słówek i zwrotów. Warto pamiętać o stopniowaniu trudności podczas wykonywanych zadań i proponowanych ćwiczeń. Dobór metod, technik nauczania powinien wpływać na wzrost motywacji do nauki oraz rozwijać zainteresowanie językiem.

Korelacja celów kształcenia nauczania języka polskiego i angielskiego w kl. III.

”W zakresie edukacji wczesnoszkolnej uczeń:

1) korzysta z informacji:

- uważnie słuca wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji,
- czyta i rozumie teksty przeznaczone dla dzieci na I etapie edukacyjnym i wyciąga z nich wnioski,
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje i w miarę możliwości korzysta z obrazkowych słowników i encyklopedii,
- rozpoznaje formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatka do kroniki;

2) analizuje i interpretuje teksty kultury:

- przejawia wrażliwość estetyczną, rozszerza zasób słownictwa poprzez kontakt

4 Tamże

- z dziełami literackimi,
- w tekście literackim zaznacza wybrane fragmenty, określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów,
- czyta teksty i recytuje wiersze z uwzględnieniem interpunkcji i intonacji,
- ma potrzebę kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci, czyta wskazane przez nauczyciela książki i wypowiada się na ich temat,
- korzysta pod kierunkiem nauczyciela z podręczników i zeszytów ćwiczeń oraz innych środków dydaktycznych;

3) tworzy wypowiedzi:

- wypowiada się w różnych formach: kilkudzaniowa wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie,
- dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych,
- uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie; poszerza zakres słownictwa i struktur składniowych,
- dba o kulturę wypowiedzianą i poprawnie: artykułuje głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzy i właściwą intonację w zdaniu oznajmującym, pytającym i rozkazującym; stosuje formuły grzecznościowe,
- zna alfabet; dostrzega różnicę pomiędzy literą i głoską; dzieli wyrazy na sylaby; oddziela wyrazy w zdaniu, zdania w tekście,
- pisze czytelnie i estetycznie (przestrzega zasad kaligrafii), dba o poprawność ortograficzną oraz interpunkcyjną,
- przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu; w miarę samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe.

W zakresie języka obcego:

- wie, że ludzie posługują się różnymi językami i że chcąc się z nimi porozumieć, trzeba nauczyć się ich języka (motywacja do nauki języka obcego);
- reaguje werbalnie i niewerbalnie na proste polecenia nauczyciela;
- rozumie wypowiedzi ze słuchu:
 - rozdziela znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu,
 - rozpoznaje zwroty stosowane na co dzień i potrafi się nimi posługiwać,
 - rozumie ogólny sens krótkich opowiadań i baśni przedstawianych także za pomocą obrazów, gestów,
 - rozumie sens prostych dialogów w historyjkach obrazkowych (także w nagraniach audio i wideo)⁵;

Rozwijanie sprawności rozumienia ze słuchu zakłada postępowanie według tzw. zasady stopniowania trudności. To znaczy, że zaczynamy od prostych wyrazów, zwrotów

przechodząc do coraz trudniejszych tekstów i zadań. Z czasem umiejętność słuchania wymaga nie tylko zrozumienia sensu zawartego w tekście, ale i wyszukiwania w nim informacji.

- czyta ze zrozumieniem wyrazy proste;

Nabywanie umiejętności czytania to proces. Rozpoczynamy od krótkich wyrazów, by następnie przejść do czytania całościowych zdań, tekstów. W procesie tym ważne jest wiązanie obrazu graficznego z wymową. Dzięki mówieniu i pisaniu uczniowie dostrzegają różnicę między obrazem graficznym wyrazu, a jego brzmieniem. Z czasem, kiedy dziecko zaczyna już lepiej czytać, stopniujemy mu trudności w zadaniach. Przechodzimy od zadań, które polegały na rozumieniu prostego zdania lub prostych zdań do wyszukiwania konkretnych informacji w tekście. Bardzo ważne jest systematyczne ćwiczenie umiejętności czytania na różnym poziomie.

- przepisuje wyrazy i zadania;

Dziecko w młodszym wieku szkolnym dopiero uczy się pisać, dlatego ważne jest, by zachowany był jednolity wzór liter w obu językach. Unikniemy wtedy błędów, pomyłek i nieporozumień.

W rozwijaniu umiejętności pisania opieramy się również na zasadzie stopniowania trudności. Wychodzimy od prostych wyrazów poprzez proste zdania do pisania krótkich, a następnie dłuższych wypowiedzi pisemnych.

- w nauce języka nowożytnego potrafi korzystać ze słowników obrazkowych, książeczek, środków multimedialnych;

Poprzez rozmaite ćwiczenia nauczyciel uczy dzieci korzystać z różnych źródeł pomocnych w nauce języka. Instruuje jak należy uczyć się języka i w łatwy sposób zapamiętywać poznane treści.

- zadaje pytania i udziela odpowiedzi, śpiewa piosenki oraz recytuje wiersze i rymowanki, nazywa przedmioty z otoczenia i opisuje je;

Umiejętność mówienia w języku obcym uczeń rozwija, rozpoczynając od udzielania odpowiedzi na proste pytania i zwroty jednym wyrazem, a następnie jednym zdaniem. Wypowiedzi ucznia są już bardziej rozwinięte, dotyczą konkretnych sytuacji. Nie zawsze jednak uczeń zna potrzebne słownictwo. Zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi to bardzo trudne, skomplikowane zadanie. Sprawia uczniom dużo trudności. Ważne jest, by nauczyciel czuwał nad uczniem, pomagał mu i wspierał go. Potrzebne jest także pozytywne wzmocnienie, bo uczeń może się często wycofywać lub zniechęcać. Różnorodność metod pracy będzie tu bardzo wskazana.

- współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.

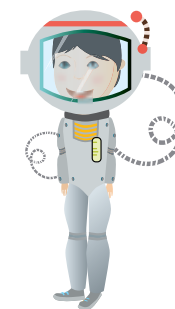
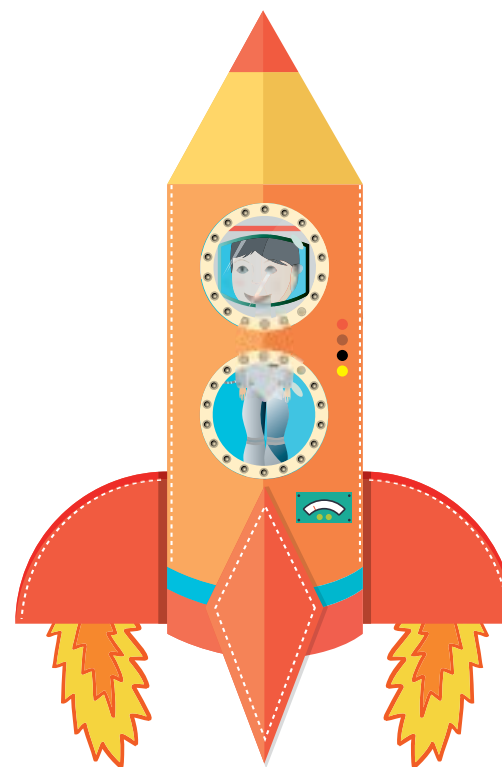
Zadaniem nauczyciela jest rozwijać wśród dzieci umiejętności społeczne poprzez różne zadania i formy pracy np.: odgrywanie scenek dramatycznych, pracę w parach, grupach. Prowadzący zajęcia powinien zachęcać uczniów do współdziałania. Służyć temu ma opracowywanie wspólnych projektów, prezentacji w języku obcym. Komunikacja językowa to podstawa w nauce języka.

Stwarzanie sytuacji do nawiązania dialogu, uczy swobody wypowiedzenia się i przełamuje barierę językową. Umiejętność ta wymaga ciągłego doskonalenia. Ważne jest, by ustalone były reguły i zasady zachowania na lekcji, które uczeń będzie przestrzegał. Nauka języka to ma być wspólna, wspaniała zabawa, oparta na wzajemnym wsparciu i szacunku do drugiej osoby.

Integracja treści i celów kształcenia edukacji wczesnoszkolnej z nauczaniem języka angielskiego opiera się na:

- rozwijaniu umiejętności językowych w obu językach poprzez integrowanie treści edukacji wczesnoszkolnej z elementami nauki języka angielskiego;
- zwiększeniu użycia języka angielskiego podczas realizacji treści z edukacji wczesnoszkolnej;
- doskonaleniu posługiwania się językiem ojczystym i obcym w mowie i piśmie;
- poszerzaniu zakresu słownictwa w języku polskim i angielskim;
- powtarzaniu i utrwalaniu poznanych treści w obu językach;
- stosowaniu metod łączących nauczanie języka angielskiego z edukacją wczesnoszkolną;
- rozbudzaniu motywacji do pracy w obu językach.

W aneksie prezentujemy rozkład tematyczny poszczególnych pracowni znajdujących się na platformie e-learningowej w języku polskim i angielskim. Wokół tych zagadnień nastąpiła integracja poszczególnych edukacji z językiem angielskim. Tematyka oparta jest o cele i treści nauczania oraz realizuje ich innowacyjną formę. (Aneks str. 100-103)

Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania

IV. SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Każde dziecko rozpoczynające naukę w szkole, staje przed wieloma zadaniami. Droga do osiągnięcia sukcesu nie zawsze jest łatwa i zależy w dużej mierze od wcześniejszego przygotowania. Rolą nauczyciela jest dokładnie poznać ucznia i dostarczyć mu takich doświadczeń, narzędzi, aby proces odnoszenia sukcesu był realny. Ważne jest, aby podtrzymywać spontaniczne działania dzieci, inspirować ich aktywność, rozwijać twórczość poprzez inicjowanie różnych sytuacji, stawianie pytań, formułowanie zadań itp. Nie należy zapominać, że wszystkie te działania mają przede wszystkim rozbudzić ciekawość dzieci i zmotywować je do dalszej pracy. W innowacyjnym programie nauczania "Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła" chcemy zaproponować różnorodne formy i metody pracy z uczniem. Wybór najefektywniejszych pozostawiamy nauczycielowi, który będzie pracował w oparciu o nasz program. W doborze metod i form pracy powinniśmy kierować się wiekiem i możliwościami uczniów, ich doświadczeniem, posiadaną wiedzą i dojrzałością umysłową oraz przedmiotem nauczania. Dokonując właściwego wyboru należy zwrócić uwagę na to, by metody i formy pracy przyczyniły się do rozwoju spostrzegawczości i umiejętności obserwowania zjawisk. Powinny pobudzać wyobraźnię dziecka i zmuszać je do myślenia oraz poprawnego pod względem logicznym wnioskowania.

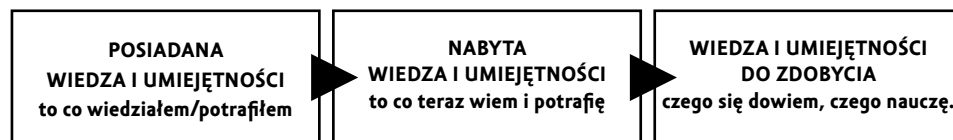
Poniżej przedstawiamy zasady według, których należy planować jednostkę lekcyjną lub blok zajęć z uczniem na danym etapie nauczania.

Zasada 1: dziecko powinno uczyć się przez działanie. Działanie traktujemy bardzo szeroko jako aktywność dziecka, manipulowanie różnorodnymi przedmiotami, jako współpracę i współdziałanie w grupie, zadawanie pytań i odpowiadanie na nie, jako błądzenie¹

Zasada 2: zadania stawiane dzieciom powinny być dla nich atrakcyjne i odpowiednie do poziomu ich wiedzy i umiejętności.

Zasada 3: nauczyciel powinien korzystać z tego, co dzieci już wiedzą, czego doświadczyły, z ich punktu widzenia. Pozwoli to powiązać nowe wiadomości, umiejętności, poglądy dziecka, z tymi które już posiada.

1. Wykres obrazuje sposób w jaki uczeń dążył będzie do osiągnięcia celów:

Kierując się powyższymi zasadami, nauczyciel powinien przygotowywać tak zajęcia, by na początku wykorzystywać wiedzę i umiejętności już posiadane przez dziecko. Następnie wprowadzać nowe treści w sposób atrakcyjny, by chciało ono rozszerzać je i doskonalić na następnych lekcjach.

Program "Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła" proponuje zastosowanie różnorodnych form pracy z uczniem, ponieważ mają one przygotować go do aktywności w różnych sytuacjach i układach społecznych. Ważnym zadaniem szkoły jest wyrobienie u uczniów umiejętności pracy indywidualnej (jednostkowej) oraz zbiorowej. Zarówno jedna jak i druga może być jednolita lub zróżnicowana. W realizacji celów kształcenia i wychowania szczególne znaczenie ma praca w grupach. Sprzyja ona realizacji celów społeczno - wychowawczych, uczy odpowiedzialności, umiejętności podporządkowania się, gotowości niesienia pomocy innym oraz partnerstwa. Rozwija aktywność poznawczą oraz samodzielność uczniów. Zwiększa ich wiarę we własne siły, uczy samooceny i oceny innych.

Jedną z najważniejszych metod pracy z uczniem klas I - III jest **nauka przez zabawę**. Według psychologa Glenna Domana „Zabawa jest nauką, nauka - zabawą. Im więcej zabawy, tym więcej nauki”. Mądra zabawa wpływa na rozwój i zainteresowania dziecka, kształtuje wyobraźnię, pobudza myślenie i aktywność. Przynosi radość, odprężenie i twórcze pomysły. Nauczyciele, wykorzystujący w swojej pracy różne zabawy, wiedzą, że nie przeszkadza ona w nauce, a wręcz odwrotnie, pomaga w odkrywaniu i przeżywaniu świata, a towarzysząca jej radość wzbogaca proces nauczania i rozwija psychikę dziecka. Gry i zabawy językowe stymulują i motywują małych uczniów, przywołują pozytywne skojarzenia i pomagają kreować atmosferę sprzyjającą uczeniu się języka ojczystego jak i języka angielskiego.

Zabawa to metoda zachęcająca dzieci do działania, zaliczyć ją można do grupy metod aktywizujących proces nauczania.

"Metody aktywizujące charakteryzują się dużą siłą stymulującą aktywności uczniów i nauczycieli, wysoką skutecznością oraz dużą różnorodnością i atrakcyjnością. Pozwalają nie tylko rozbudzić w uczniu zainteresowanie przedmiotem czy sprawdzić jego wiedzę, ale w szczególności doskonałą umiejętności przydatne nie tylko podczas lekcji, ale również w codziennym życiu, np. umiejętności wyciągania wniosków, myślenia analitycznego i krytycznego, łączenia zdarzeń i faktów w związku przyczynowo-skutkowe, umiejętności właściwego zachowania się w nowej sytuacji, komunikatywności, dyskusowania, kreatywności."²

Ogólny podział metod aktywizujących według J. Krzyżewskiej:

- metody problemowe, rozwijające umiejętność krytycznego myślenia. Polegają one na przedstawieniu uczniom sytuacji problemowej oraz organizowaniu procesu poznawczego. Wykorzystywane są przy tym różnorodne źródła informacji, np. filmy dydaktyczne, fotografie, rysunki, Internet, dane liczbowe. Na zachodzące wówczas procesy poznawczo-wychowawcze składa się analizowanie, wyjaśnianie, ocenianie, porównywanie i wnioskowanie. Przykładowe metody: burza mózgów, obserwacja, dyskusja panelowa, metoda problemowa, studium przypadku;
- metody ekspresji i impresji, nastawione na emocje i przeżycia. Powodują wzrost zaangażowania emocjonalnego uczniów. Jest on efektem doznań i przeżyć związanych

1 H. Aebli, *Dydaktyka psychologiczna. Zastosowanie psychologii Piageta do dydaktyki*, PWN, Warszawa 1982.

2 J. Krzyżewska, *Aktywizujące metody i techniki w edukacji*" cz. II, Suwałki 2000

z wykonywaniem określonych zadań (np. gra dydaktyczna). Przykładowe metody: drama, metoda symulacyjna, mapa mózgu, metoda laboratoryjna, metoda projektu;

- metody graficznego zapisu, w których proces podejmowania decyzji przedstawia się na rysunku. Zachęcają do samodzielnego podejmowania decyzji. Przykładowe metody: drzewko decyzyjne, rybi szkielet, plakat, mapa mentalna, śnieżna kula, mapa skojarzeń.

"Szczegółowy podział metod:

- Metody definiowania pojęć - celem jest nauka analizowania i definiowania pojęć, ale też negocjacji i przyjmowania różnego stanowiska: „burza mózgów”, „mapy pojęciowe”, „kula śniegowa”.
- Metody integracyjne - odprężają, relaksują, wprowadzają w dobry nastrój i życzliwą atmosferę, zapewniają bezpieczeństwo w grupie, gwarantują poczucie tożsamości, uczą efektywnej komunikacji np.: „pajęczynka”, „wrzuc strach do kapelusza”, „graffiti”, „krasnoludek”, „kwiat grupowy”.
- Metody hierarchizacji - uczą klasyfikowania i porządkowania wiadomości w relacjach niższości i wyższości np.: „piramida priorytetów”, „diamentowe uszeregowanie”.
- Metody diagnostyczne - polegają na zbieraniu informacji o przebiegu i wynikach określonego stanu rzeczy np.: „metaplan”, „obcy przybysz”, „procedura U”.
- Metody grupowego podejmowania decyzji - preferują efektywne uczestnictwo w dyskusji i uczą odpowiedzialności za swoje i grupowe decyzje oraz podejmowania decyzji na podstawie faktów np.: „drzewko dyskusyjne”, „pustynia”, „6 par butów”.
- Metody przyspieszonego uczenia się - szybkie przyswajanie wiedzy np.: „techniki szybkiego czytania”, „haki pamięciowe”, „łańcuchowa metoda skojarzeń”.
- Metody planowania - pozwalają uczniom planować rzeczywistość, fantazjować, marzyć i planować urzeczywistnianie swoich marzeń np.: „gwiazda pytań”, „planowanie przyszłości”.
- Metody twórczego rozwiązywania problemów - uczą krytycznego i twórczego myślenia i łączenia wiedzy z doświadczeniem np.: „kolorowe kapelusze”, „rybi szkielet”, „dywanik pomysłów”, „6, 3, 5”.
- Metody pracy we współpracy - uczą współpracy i akceptacji indywidualnych różnic, pracy w grupie, razem z grupą np.: „zabawa na hasło”, „układanka”.
- Metody dyskusyjne - uczą dyskusji, prezentowania własnego stanowiska np.: „debata za i przeciw”, „dyskusja panelowa”, „dyskusja punktowana”, „akwarium”.
- Gry dydaktyczne - uczą przestrzegania reguł, właściwej radości z wygranej i umiejętności przyjmowania przegranej, np.: „magiczny kalkulator”, „dziwne powiedzonka”.
- Metody rozwijające twórcze myślenie - uczą myślenia twórczego i odkrywania swoich predyspozycji, swoich zdolności np.: „słowo przypadkowe”, „fabuła z kubka”.

- Metody ewaluacyjne - pozwalają dokonywać oceny siebie, innych, uczą przyjmowania krytyki np.: „termometr uczuć”, „smile”, „kosz i walizeczka”, „tarcza strzelecka”³.

Jak wynika z powyższego podziału współczesne metody aktywizujące opierają się na zasadzie, że zapamiętujemy blisko 90% tego, co robimy i mówimy⁴.

Amerykański psycholog Jerome S. Bruner wyróżnił trzy formy prezentacji nowego materiału:

- prezentacja przez działanie (forma enaktywna), polegająca na przedstawieniu treści za pomocą czynności i demonstracji (przez ruchy ciała);
- prezentacja graficzna (forma ikoniczna), oparta na wykorzystywaniu środków wizualnych, graficznych (np. grafy, pętle);
- prezentacja symboliczna przedstawiająca treści matematyczne i inne poprzez symbole i mowę⁵.

Formy te obrazują etapy przejścia dziecka na wyższy poziom rozwoju umysłowego, od konkretnego do abstrakcji. Kolejną bardzo ważną grupą metod, o których nie należy zapominać podczas realizacji celów w I etapie edukacji nauczania są sprawdzone metody czynne (praktyczne), oglądowe i słowne⁶.

"Do metod czynnych zaliczyć możemy:

- metodę samodzielnych doświadczeń - nauczyciel stwarza warunki do dowolnej działalności dzieci, pozostawiając im wiele swobody w działaniu;
- metodę kierowania własną aktywnością dzieci - nauczyciel inspiruje aktywność uczniów poprzez zachętę, zadziwienie, pytanie;
- metodę zadań stawianych dzieciom - nauczyciel daje uczniom zadanie do rozwiązania; może ono dotyczyć zastosowania w praktyce określonych umiejętności;
- metodę ćwiczeń - opiera się na mechanizmie uczenia się przez powtarzanie; dzieci nauczą się określonej umiejętności, jeżeli powtórzą ją kilkakrotnie.

Drugą grupę metod stanowią metody oglądowe, np.:

- metoda obserwacji i pokazu - nauczyciel koncentruje uwagę uczniów na określonym przedmiocie, zjawisku, czynności.

Trzecia grupa metod to metody słowne, np.:

- rozmowy - dzieci i nauczyciel wymieniają się wiedzą, swoimi poglądami na dany temat;
- opowiadania - nauczyciel zaznajamia uczniów z określonymi rzeczami, zjawiskami, wydarzeniami lub procesami w formie ich słownego opisu;

3 J. Krzyżewska „Aktywizujące metody i techniki w edukacji” cz. II, Suwałki 2000

4 G. Dryden, J. Vos, *Revolucja w uczeniu się*, Wyd. Moderski i S-ka, Poznań 2000, s.100.

5 J.S. Bruner, *Poza dostarczone informacje*, PWN, Warszawa 1978, s. 522-583.

6 Cz. Kupisiewicz, *Podstawy dydaktyki*, WSiP, Warszawa 2005 s. 83-87. Podział metod czynnych podajemy za: M. Kwiatkowska, *Podstawy pedagogiki przedszkolnej*, WSiP, 1988

- pogadanka - to rozmowa nauczyciela z uczniami, w której nauczyciel jest osobą kierującą, czyli zmierza do osiągnięcia znanego sobie celu, stawia uczniom pytania, na które oni udzielają odpowiedzi;
- objaśnienia i instrukcje - nauczyciel objaśnia sposób wykonywania czynności; nazywa też czynności wykonywane przez dzieci, nadaje nazwy pojęciom;
- sposoby społecznego porozumiewania się - umowy, wyrażanie aprobaty lub dezaprobaty, upominanie, tłumaczenie, przekonywanie; mają one wpływać na postępowanie dzieci⁷.

Kolejny podział metod opiera się na znanych metodach przydatnych do nauki czytania, pisania i liczenia. Należą do nich:

"Metoda Dobrego Startu (MDS) Marty Bogdanowicz. Głównym założeniem MDS jest wspomaganie rozwoju psychomotorycznego dziecka poprzez odpowiednio zorganizowaną zabawę i aktywne wielozmysłowe uczenie symboli graficznych: łatwych wzorów, wzorów literopodobnych, liter i znaków matematycznych. Realizacja tego założenia odbywa się poprzez rozwijanie funkcji, które biorą udział w uczeniu się czytania i pisania (poznawczych: wzrokowo-przestrzennych, słuchowo-językowych i ruchowych) oraz ich współdziałania (integracji percepcyjno-motorycznej). Inne cele to kształtowanie lateralizacji, świadomości schematu ciała (jego części oraz lewej i prawej strony) i przestrzeni. MDS reprezentuje zatem polisensoryczne, aktywne podejście do pracy z dziećmi. Występują w niej trzy elementy:

- element motoryczny to ćwiczenia ruchowe, ruchowo-słuchowe, a także ruchowo-słuchowo-wzrokowe, czyli ruchy zharmonizowane z rytmem piosenki, wykonywane podczas reprodukcji znaków graficznych;
- element słuchowy to piosenki, wierszyki, zdania, wyrazy;
- element wzrokowy to znaki graficzne (łatwe wzory, wzory literopodobne, litery i znaki matematyczne)⁸.

Jak wynika z powyższej wypowiedzi, głównym założeniem MDS jest rozwijanie funkcji wzrokowych, słuchowo-językowych, dotykowo-kinestetycznych i motorycznych oraz ich korelacja, nazywana także integracją sensoryczno-motoryczną.

Metoda 18 struktur wyrazowych opracowana przez Ewę Kujawę i Marię Kurzynę, przeznaczona jest do pracy z dziećmi mającymi trudności w czytaniu i pisaniu o charakterze dyslektycznym, dysortograficznym lub dysgraficznym. Służy nie tylko do wyrównywania deficytów u dzieci, które w ogóle nie czytają, ale i dla tych, które opanowały sztukę pisania i czytania w stopniu niezadowolającym. Są to dzieci, wolno głoskujące, zamieniające, opuszczające lub dodające litery, a także zniekształcające całe wyrazy i zdania. Opiera się na analizie sylabowo-głoskowej wyrazów w powiązaniu z ich budową literową. Nie uwzględnia natomiast struktury gramatycznej lub słowotwórczej wyrazów. Nauka polega na praktycznym poznawaniu przez dzieci różnorodnych wyrazów uporządkowanych w 18 zestawach. Kolejność poznawania wyrazów podporządkowana została zasadzie stopniowania

trudności⁹.

Koncepcja czynnościowego nauczania matematyki. Twórczynią koncepcji jest profesor Zofia Krygowska. Głównym celem metody jest zdobywanie przez ucznia wiedzy operatywnej na drodze rozwiązywania zadań powiązanych z rzeczywistością.

Z. Krygowska w „Zarysie dydaktyki matematyki” charakteryzując koncepcję czynnościowego nauczania, uważa: „Czynnościowe nauczanie matematyki jest postępowaniem dydaktycznym uwzględniającym stale i konsekwentnie operatywny charakter matematyki równoległe z psychologicznym procesem interioryzacji prowadzącym od czynności konkretnych i wyobraźniowych do operacji abstrakcyjnych. Czynnościowe nauczanie matematyki opiera się na:

- wydobyciu przez analizę teoretyczną z materiału nauczania podstawowych operacji w każdej definicji, twierdzeniu, dowodzie,
- świadomym organizowaniu sytuacji problemowych sprzyjających procesowi interioryzacji i kształtowaniu myślenia matematycznego ucznia jako specyficznego działania, jako swobodnego i świadomego posługiwania się przyswajanymi stopniowo operacjami, oraz na konsekwentnym stosowaniu zabiegów dydaktycznych mających na celu zapewnienie prawidłowości i efektywności tego procesu.”¹⁰

Z powyższej charakterystyki wynika, że podczas przygotowywania, wprowadzania, omawiania jakiegoś pojęcia w sposób czynnościowy należy dokonać matematycznej analizy operacji tkwiących w tym pojęciu. Jednocześnie należy zaplanować różnego rodzaju ćwiczenia, które pozwolą uczniowi przebyć drogę od czynności konkretnych, poprzez wyobraźniowe do abstrakcyjnych. Zofia Krygowska proponuje szereg zabiegów dydaktycznych, które mają na celu zapewnienie prawidłowości i efektywności kształcenia z użyciem powyższej metody. Są to następujące zalecenia:

- Wiązanie treści matematycznych z wyraźnie sformułowanymi schematami postępowania (np. definicje genetyczne, reguły wynikające z twierdzeń, ujawnianie ogólniejszych metod w toku całego nauczania, pytanie: "jak to mogę wykorzystać?" itp.).
- Wiązanie operacji z operacjami do nich odwrotnymi.
- Wiązanie operacji z różnych dziedzin matematyki w bardziej złożone schematy.
- Uwzględnianie różnych ciągów operacji prowadzących do tego samego rezultatu (np. czynnościowa interpretacja „dwustronna” wzorów algebraicznych i trygonometrycznych, ujawnianie równoważności pewnych definicji, ujawnianie różnych warunków wystarczających dla tej samej tezy, różnych dowodów tego samego twierdzenia, różnych sposobów rozwiązywania tego samego zadania, itp.).
- Stawianie ucznia w sytuacjach konfliktowych, w których przyswojone mu schematy postępowania zawiodą i w których uczeń musi bądź dokonywać przekształcenia (adaptacji) dawnego schematu lub wypracować nowy.

7 Podział metod podajemy za: M. Kwiatkowska, *Podstawy pedagogiki przedszkolnej*, WSiP, 1988.

8 <http://www.martabogdanowicz.pl/index.php/metoda-dobrego-startu>

9 Opracowano na podstawie Metody 18 struktur wyrazowych w pracy z dziećmi z trudnościami w czytaniu i pisaniu E. Kujawy M. Kurzyny Warszawa 1994

10 Z. Krygowska *Zarys dydaktyki matematyki*, cz. 1, Warszawa 1977, s. 127

- Opis słowny operacji, którymi uczeń myśli, szczególnie w niższych klasach (co robię?).
- Algorytmizacja rozwiązania zadania z zastosowaniem różnych form zapisu (drzewa i inne organigramy) tam, gdzie to jest celowe i możliwe.
- Właściwe i celowe wiązanie czynności konkretnych (zapis symboliczny, rysunek, czynności rzeczywiste wykonywane na przedmiotach materialnych) z myślowymi operacjami przy czym czynność konkretna:
 - może być źródłem procesu interioryzacji, w którym jako jej odbicie powstaje określona operacja myślowa,
 - może być wykonywana równolegle z operacjami myślowymi, wspierać je i stabilizować - przez odbicie w konkretności i równocześnie je pobudzać,
 - może być weryfikacją w konkretności efektywności pomyślanego ciągu operacji.
- Konsekwentne uczenie swobodnego posługiwania się poznanymi operacjami i przyzwyczajanie ucznia do tego, że tylko określone działanie, a nie tylko bierna kontemplacja i oczekiwanie na „natchnienie” prowadzi do rozwiązania zagadnienia, np. uczenie korzystania z lektury matematycznej zawsze z ołówkiem w ręku i kartką papieru, z tłumaczeniem tekstu słownego na ciąg operacji konkretnie lub symbolicznie wykonywanych, a nie bierne i wielokrotne czytanie tego tekstu przy zupełnym jego nierozumieniu, tak często praktykowane przez uczniów).
- Zwrócenie uwagi na to, aby stosowana symbolika miała również charakter operatywny, aby wizualnie sugerowała operację (np. strzałki jako symbol przyporządkowania)¹¹.

Podsumowując powyższą koncepcję czynnościowego nauczania matematyki, nasuwa się stwierdzenie, że jedną z fundamentalnych zasad tej metody jest organizowanie sytuacji problemowych wymagających zastosowania trzech rodzajów operacji: konkretnych, wyobrażeniowych i abstrakcyjnych. Uczniowie, manipulując konkretami, dokonują operacji matematycznych, następnie ilustrują je za pomocą liczmanów, a dopiero etapem finalnym jest zapis działań za pomocą znaków matematycznych¹².

W nauczaniu języka angielskiego wykorzystywanych jest wiele z omówionych powyżej metod.

Istnieją jednak takie, które są charakterystyczne dla metodyki nauczania języka obcego.

Można je podzielić na dwie grupy: konwencjonalne i niekonwencjonalne.

Metody konwencjonalne:

- Bezpośrednia - stosowana od czasów greckich, oparta na bezpośrednim i naturalnym kontakcie nauczyciel - uczeń, kształtuje głównie sprawność wypowiedzania się;
- Gramatyczno- tłumaczeniowa- wypracowana w nauczaniu łaciny, jej głównym celem jest opanowanie gramatyki i słownictwa, kształtuje umiejętność czytania i tłumaczenia tekstów;
- Audiolingwalna - powstała w czasie II wojny światowej w Stanach Zjednoczonych, jej celem jest wykształcenie nawyków językowych w sposób mechaniczny i nierefleksyjny, poprzez

wielokrotne powtarzanie, zapamiętywanie, oraz powtarzanie materiału językowego;

- Kognitywna- powstała w latach 70-tych jako zaprzeczenie metody audiolingwalnej, zakłada rozumienie języka i samodzielne tworzenie zdań na podstawie tzw. Kompetencji językowej, nie potępia błędów, gdyż świadczą one o postępie w nauce.

Metody niekonwencjonalne:

- Total Physical Response- powstała w latach 70-tych w Stanach Zjednoczonych, według tej metody milczące przysłuchiwanie się i ruch fizyczny służy przyswajaniu wiedzy, ważna jest aktywność całego mózgu (lewej półkuli odpowiadającej za język i prawej odpowiedzialnej za ruch fizyczny), metoda opiera się na analogii do języka ojczystego (uczący się mówi, kiedy jest na to gotowy);
- The Silent Way- zakłada nauczanie języka obcego w ciszy i skupieniu, uczniowie powtarzają czynności i frazy nauczyciela stopniowo tworząc nowe, następuje stopniowe wyciszenie nauczyciela na rzecz ucznia, mowa ciała i gesty odgrywają kluczową rolę;
- Counselling Language Learning- opiera się na założeniu, że uczenie się języka to proces międzyludzki, czyli grupowy, związany z interakcją i komunikacją, uczeń ponosi odpowiedzialność za proces nauczania;
- Sugestiopedia- opracowana przez bułgarskiego psychologa Łozanowa w 1979 roku, podkreśla wagę warunków w których odbywa się nauczanie: kameralne sale, muzyka relaksacyjna, kompetentny nauczyciel itp., uczący muszą pozbyć się tzw. Mentalnej blokady;
- Metoda naturalna- powstała w latach 70 w Stanach Zjednoczonych, decydującą rolę pełni tu słuchanie, nauczyciel posługuje się naturalnym i prostym językiem (używa mimiki i gestu), ważne jest wyeliminowanie stresu u ucznia;
- Podejście komunikacyjne- powstało w latach 70, ale popularne stało się w latach 80, celem nadrzędnym jest opanowanie sprawności mówienia, poprawność gramatyczna nie jest najistotniejsza.

Projekty edukacyjne - to kolejna z metod nauczania wykorzystywana coraz częściej w edukacji wczesnoszkolnej i nauce języka angielskiego. Stanowi narzędzie integracji międzyprzedmiotowej. Polega na samodzielnym lub grupowym realizowaniu przez uczniów zadania przygotowanego przez nauczyciela na podstawie wcześniej ustalonych założeń. Uczy korzystania z różnych źródeł informacji.

Według Johna A. Stevensona, „aby postępowanie metodyczne można było nazwać projektem, muszą współwystępować cztery podstawowe cechy:

- Nabywanie wiedzy powinno zachodzić głównie dzięki samodzielnemu rozumowaniu i rozwiązywaniu problemów, a nie za pomocą pamięciowego przyswajania wiedzy;
- Aktywność uczniowska ma na celu nie tylko gromadzenie wiedzy czy doświadczeń, lecz także zmianę nastawienia ucznia do uczenia się;
- Uczniowie pracują nad zagadnieniami, które ich interesują i wynikają z ich naturalnych potrzeb;

11 Z. Krygowska: *Zarys dydaktyki matematyki*, cz. 1, Warszawa 1977, s. 127-128

12 M. Jarząbek, A. Mitoraj-Hebel, K. Sirak-Stopińska, B. Zachodny "Kolorowa szkoła" Operon Gdynia 2009 s. 11

- Wprowadzanie rozważań teoretycznych następuje w miarę potrzeb i zawsze wynika z realizowanych działań praktycznych¹³;

Metoda projektów jako metoda pracy w systemie klasowo-lekcyjnym i poza nim pełni wielorakie funkcje: motywacyjną, poznawczą, kształcącą, wychowawczą, samokształceniową, integracyjną i wiele innych. Ze swej natury posiada charakter wybitnie interdyscyplinarny, łączy bowiem umiejętności przedmiotowe i kluczowe. Integruje wiedzę szkolną i pozaszkolną, łączy w spójne całości treści rozbite na przedmioty nauczania.

Pracując metodą projektu, rozwijamy u uczniów umiejętność współpracy w grupie, samorządność, obserwowanie rzeczywistości oraz ustosunkowywanie się do niej. Metoda ta wpływa na myślenie twórcze, wdrażanie zdobytej wiedzy do praktycznego działania. Rozwijają samoocenę i osiągnięcie samodzielności. Metoda projektu ma wybitne walory wychowawcze. Zalety jej polegają na integrowaniu zespołu klasowego, podejmowaniu różnych ról, aktywizowaniu wszystkich uczestników projektu. Wpływa na przejmowanie odpowiedzialności za własne uczenie się, korzystanie z różnych źródeł informacji, planowanie działań oraz prezentacji wytworów.

Powyższy opis zawiera ujęcie metody projektu proponowanej przez W. H. Kilpatricka w książce "Metody projektów to filozofia samodzielnego uczenia się".

Zalety metody projektu:

- rozwijanie zainteresowań i postaw twórczych
- efektywność nauczania
- umiejętność pracy zespołowej
- umiejętność komunikowania się z innymi
- umiejętność rozwiązywania problemów
- umiejętność organizowania i oceny własnej pracy
- umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji

Wady metody projektu:

- czasochłonność
- pracochłonność
- trudności organizacyjne (nieodpowiednie miejsce, brak dostępu do źródeł informacji)
- bariery uczestników (brak zainteresowania i motywacji)
- błędna postawa koordynatora (niewłaściwe planowanie, niechęć do dodatkowego wysiłku, niewiara w możliwości uczestników)¹⁴

Program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” jest propozycją dla każdego nauczyciela, który zechce podjąć wyzwanie świadomego i skutecznego wspierania rozwoju dziecka w młodszym

¹³ Stevenson J.A., (1930), *Metoda projektu w nauczaniu*. Lwów.

¹⁴ D.Grabowka „Projekt jako metoda aktywizująca” *Biblioteka w Szkole...* 2009, nr 1

wieku szkolnym. Zaprezentowane powyżej formy i metod nauczania mają stać się jedynie inspiracją do tworzenia zajęć opartych na indywidualizacji pracy z dzieckiem. Rzadko zdarza się, że nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej czy języka angielskiego na zajęciach stosuje tylko jedną metodę, zazwyczaj wykorzystuje kombinację różnych metod nauczania. Dzięki elastycznemu stosowaniu różnorodnych metod i form nauczania każdy uczeń będzie mógł osiągnąć sukces i satysfakcję.

Reasumując, cele nauczania i wychowania zawarte w programie „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” osiągnięte zostaną dzięki:

- uwzględnieniu wyników diagnozy wstępnej i końcowej w procesie planowania nauczania;
- indywidualizacji pracy z uczniem;
- nauczaniu przez działanie;
- stopniowaniu trudności, szczególnie uwzględniającym dzieci sześciolatnie i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- stosowaniu metod aktywizujących, metod konwencjonalnych i niekonwencjonalnych, umożliwiających naukę w języku polskim i języku angielskim;
- motywowaniu uczniów do działania, w celu doskonalenia swoich umiejętności i zdolności nie tylko językowych;
- pracy metodą projektu edukacyjnego rozumianego jako rozwijanie samodzielności w postrzeganiu, myśleniu i podejmowaniu decyzji;
- nawiązaniu dialogu nauczyciel - rodzic - dziecko;
- platformie e-learningowej.

A) Wykorzystanie platformy e-learningowej

Platforma stanowi dla nauczyciela doskonałą bazę, która pozwala rozszerzać, a także utrzymywać wiadomości uczniów. Jej innowacyjność polega na integracji treści w języku polskim z tymi w języku angielskim. Pozwala to na płynne łączenie tematów i poszerzanie wiedzy dzieci w naturalny sposób. Bez podziału na przedmioty w myśl integracji zdobywanej wiedzy, gdzie treści kształcenia są połączone ze sobą i wzajemnie się uzupełniają. Program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” zakłada wykorzystanie platformy równoległe z realizowaniem programów opartych o ogólnie dostępne podręczniki. Dzięki temu pozwala ona nie tylko znacznie wzbogacić zajęcia, ale przede wszystkim umożliwia nauczycielowi spojrzenie na wiele zagadnień z innej perspektywy. Ten sposób postrzegania kładzie nacisk na przekaz treści równoległe w języku polskim i angielskim. Pozwala równocześnie poszerzać wiedzę z różnych dziedzin i rozwijać umiejętności językowe. Nauczyciel korzystający z platformy „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” ma do swojej dyspozycji przewodnik multimedialny, który w pełni prezentuje możliwości pracy z tym narzędziem. Udowadnia, że platforma to nie tylko uzupełnienie normalnych lekcji, ale może się ona stać podstawą i inspiracją do innowacyjnego spojrzenia na edukację na tym pierwszym poziomie edukacyjnym. Zawiera materiały (np. scenariusze zajęć i karty pracy) oraz metodyczne

wskazówki.

Karty pracy zostały stworzone w taki sposób, aby stanowić integralny element ułatwiający dzieciom zapamiętywanie i powtarzanie wiadomości zdobytych za sprawą platformy. Poszczególne karty pracy odpowiadają konkretnym zagadnieniom znajdującym się na platformie. Ułatwia to pracę nauczycielowi, który otrzymuje gotowe narzędzia. Można je wykorzystać podczas pracy na lekcji lub jako pracę domową (zadaną uczniowi po omówieniu danego zagadnienia).

W zależności od tego, jak bliska współpraca między nauczycielami podstawy programowej w języku polskim i języku angielskim jest możliwa, zmienia się sposób wykorzystania platformy. W przypadku harmonijnej współpracy, możliwe jest realizowanie tych samych tematów w obu językach (są one zaprojektowane w taki sposób, aby nie powtarzać wiadomości, tylko je uzupełniać). Kiedy współpracy nie ma, albo jest ona niemożliwa, mimo wszystko uczeń uzyskuje liczne korzyści pracując z platformą programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła”. Pogłębia i powtarza wiedzę, doskonali swoje umiejętności językowe, a wszystko to robi w sposób przyjemny. Musimy pamiętać, że świat wirtualny jest bardzo bliski współczesnym dzieciom i niezwykle dla nich atrakcyjny, co niewątpliwie jest atutem sprzyjającym pracy na platformie.

Innowacyjny program nauczania i obudowa dydaktyczna w postaci platformy e-learningowej ukierunkowana jest na umiejętności komunikowania się w języku ojczystym i obcym w mowie i piśmie z wykorzystaniem narzędzi TiK. Immanentną cechą programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” jest uwzględnienie w jego konstrukcji narzędzi metody projektu edukacyjnego rozumianego jako rozwijanie samodzielności w postrzeganiu, myśleniu i podejmowaniu decyzji oraz umożliwienie jego realizacji w formie pracy indywidualnej, pracy w parach lub w grupie. Doskonałym przykładem na pracę metodą projektu na platformie jest pracownia ekonomiczna, mająca za zadanie kształtować ciekawość poznawczą, kreatywność i umiejętność podejmowania inicjatyw i pracy zespołowej. Innowacyjność programu polega na integralnym ujęciu treści języka angielskiego w nauczaniu zintegrowanym i połączenie ich w atrakcyjną formułę nauczania z użyciem narzędzi TiK.

Wyjątkową cechą programu jest otwieranie przed dziećmi drzwi do dwujęzycznego świata nauki. Program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” bazuje na chęci poznawczej dzieci. To one w sposób naturalny odkrywają nowe pojęcia, nowe słownictwo. Program „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” daje możliwości stworzenia dzieciom własnego, bilingwalnego słownika, nazywając to, co poznają w języku polskim oraz w języku angielskim jednocześnie. Widząc, słysząc czy czytając zestawione obok siebie treści przedstawione w dwóch językach dzieci w najbardziej naturalny sposób, spontanicznie i bez elementu tłumaczenia rozbudowują swoją bazę słownictwa i poszerzają zdolności komunikatywne. Dzięki temu programowi uczniowie nie tylko wzbogacają słownictwo oraz umiejętności komunikacyjne, ale również nabierają świadomości wielokulturowego świata. Platforma e-learningowa spełnia wszystkie wymagania funkcjonalne, techniczne i organizacyjne dla wykonawców zasobów edukacyjnych. Jest ogólnodostępna, pozbawiona barier technicznych i finansowych dla wdrożenia przez inne szkoły. Dostosowana technologicznie dla dzieci z niepełnosprawnością tzn. niedowidzących i niedosłyszących oraz do wdrożenia w szkołach dysponujących jedynie podstawową infrastrukturą informatyczną.

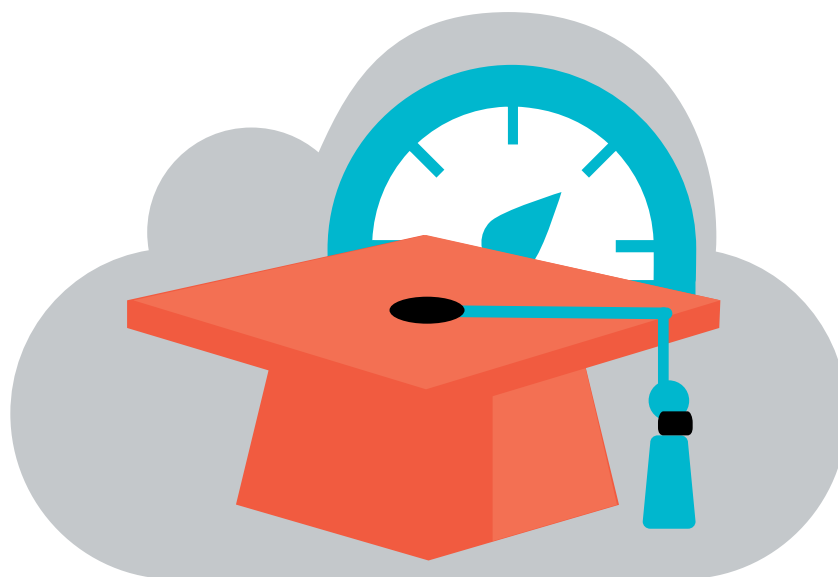
Innowacyjny program nauczania „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” korzysta ze

standardowych podręczników oferowanych przez renomowane wydawnictwa. Na platformie treści zawarte w podstawie programowej przedstawione są w formie dwujęzycznej wirtualnej szkoły, podzielonej na tematyczne pracownie: polonistyczną, językową, artystyczną (zawierającą treści muzyczne, plastyczne), przyrodniczą, matematyczną, komputerową, techniczną, sportową, ekonomiczną oraz edukacji społecznej. Mają one za zadanie kształtować ciekawość poznawczą, kreatywność i umiejętności podejmowania inicjatyw i pracy zespołowej. Każda pracownia posiada blok tematyczny składający się z działu uczyć się, zadania i multimedia. W dziale uczyć się znajdują się treści teoretyczne, wprowadzające w tematykę oraz przykładowe ćwiczenia. W dziale zadania uczniowie znajdują różnorodne zdania skorelowane z działem uczyć się, które podlegają punktacji za ich wykonanie. Dział multimedia zawiera, prezentacje, filmiki, nagrania uzupełniające wprowadzające treści.

Uczniowie poruszają się po pracowniach za pomocą AVATARA, na którego wygląd mają wpływ ich działania. Jest on jednocześnie narzędziem do nauki obowiązkowości, systematyczności i dokładności.

Każda pracownia zawiera zadania dla dzieci podzielone na poszczególne poziomy, uwzględniając stopniowanie trudności oraz zadania dla dzieci o indywidualnych, specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dzieci sześciolatków. Znajdziemy tam także zadania dodatkowe wykraczające poza podstawę programową lub zadania wymagające wydłużonego czasu ich wykonania. Na platformie e-learningowej dzieci mają dostęp do E-biblioteki, która pozwala za pomocą narzędzi TiK zdobywać umiejętności wyszukiwania i selekcji informacji w bezpośrednim środowisku. Uczniowie sami mogą tworzyć własną encyklopedię, w której zapisują poznanie przez siebie treści, co staje się dla nich wsparciem w poszerzaniu wiedzy o uczeniu się i posługiwaniu się tą wiedzą. Program, który Państwu proponujemy, ma za zadanie pomóc w doborze materiałów dydaktycznych i podręcznika oraz w zaplanowaniu zajęć w oparciu o rozkład materiału. Zgodnie z ujęciem holistycznym nauki, system połączonych pracowni tworzy całość, umożliwiającą uczniowi i nauczycielowi swobodne przemieszczanie się między tematami i zagadnieniami, a także pokazuje uczniowi jak poszczególne dziedziny wiedzy przenikają się i wchodzą w korelacje z innymi. Część treści programowych zawartych w poszczególnych pracowniach jest przedstawiona w języku polskim, a część w języku angielskim. Nie występuje tutaj element bezpośredniego tłumaczenia treści.

Reasumując: platforma e-learningowa jest odpowiedzią na potrzeby dzisiejszego pokolenia. Uczy uczniów wykorzystania nowych technologii do celów zdobywania wiedzy i poznawania świata. Umożliwia przedstawienie treści zawartych w podstawie programowej w sposób niezwykle atrakcyjny dla ucznia, co sprawia, że nauka staje się pasjonującą przygodą.

Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć

Dzieci w młodszym wieku szkolnym posiadają naturalną ciekawość świata. Lubią poznawać, doświadczać, odkrywać i doskonalić swoje umiejętności.

Są pełni zapału i chętnie dążą do osiągnięcia sukcesu. Zadaniem nauczyciela jest tak organizować proces dydaktyczny, w tym też ocenianie, by nie zatracić w dzieciach, motywacji do uczenia się i wiary we własne możliwości.

"Ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów, polega na rozpoznaniu przez nauczycieli poziomu postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i programów nauczania.

Ma ono na celu:

- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć i postępach edukacyjnych w tym zakresie,
- pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- wdrażanie do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny,
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno - wychowawczej.

Rozporządzenie MEN w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania(...) nakłada na nauczycieli wymóg uwzględniania w ocenach:

- poziomu opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego,
- wskazań dotyczących potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia związanych z przewyższaniem trudności w nauce lub rozwijaniem uzdolnień¹.

Poniżej przedstawione zostaną przykładowe, tradycyjne sposoby oceniania ucznia. Są one znane i ogólnie preferowane w szkole, jednakże warto je uszeregować. Następnie omówione zostaną metody sprawdzania osiągnięć uczniów za pomocą platformy e-learningowej.

Istotnym elementem kontroli i oceny procesu edukacyjnego jest:

- gromadzenie i analizowanie informacji o osiągnięciach poznawczych, psychomotorycznych, zachowaniach emocjonalnych dzieci;
- poznanie i określenie indywidualnych potrzeb uczniów, ich zainteresowań i uzdolnień oraz napotykanym trudności w uczeniu się i ich przyczyn;
- opisywanie rozwoju i postępów edukacyjnych każdego dziecka-ucznia;
- obserwowanie i wspieranie szkolnej kariery dziecka, wzmacnianie jego naturalnej

motywacji poznawania - uczenia się;

- diagnozowanie osiągnięć edukacyjnych ucznia i porównywanie ich z określonymi standardami (okresowe sprawdzanie wiadomości i umiejętności);
- uczenie umiejętności przyjmowania oceny jako elementu rzeczywistości, korzystania z niej w kształtowaniu obrazu samego siebie;
- przestrzeganie zalecanych warunków i sposobów realizacji treści kształcenia zawartych w podstawie programowej;
- informowanie rodziców o przebiegu rozwoju ich dziecka².

Najczęściej stosowane sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów:

- formy ustne: odpowiedzi, aktywność na zajęciach, prezentacja;
- formy praktyczne: prace wytwórcze (indywidualne, zespołowe), ćwiczenia praktyczne;
- zeszyt przedmiotowy/zeszyt ćwiczeń;
- obserwacja pracy uczniów;
- samoocena pracy własnej.

W edukacji wczesnoszkolnej stosuje się **ocenianie opisowe**, które pełni funkcje:

- diagnostyczną - dając odpowiedzi na pytanie, jak daleko w rozwoju jest uczeń względem wymagań stawianych przez nauczyciela;
- informacyjną - przekazując informacje, co dziecku udało się poznać, zrozumieć, opanować, nauczyć, jakie dziecko zdobyło umiejętności, co już potrafi, jaki jest wkład jego pracy;
- korekcyjną - odpowiadając na pytanie, co uczeń ma już opanowane, co robi dobrze, nad czym musi jeszcze popracować, co poprawić, zmienić, udoskonalić;
- rozwojową - odpowiadając na pytania, czy dokonują się zmiany w samym dziecku, jakie jest tempo i dynamika tych zmian.

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów powinno odbywać się na zasadzie otwartości, zasadzie notowania postępów i oceniania form aktywności ucznia, zasadzie podmiotowości i indywidualizacji, zasadzie angażowania się uczniów w system oceniania oraz zasadzie przekazu informacji zwrotnej. Ocenę taką winni przygotować zarówno nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej jak i języka angielskiego.

Ocena opisowa przeprowadzana jest na zakończenie kolejnych semestrów oraz na koniec roku szkolnego i całego etapu wczesnoszkolnego. Powinna zawierać informacje na temat:

- zachowania ucznia i jego cech osobowościowych;
- efektów dydaktycznych wyznaczonych programem;
- napotykanym trudności w realizacji w stosunku do możliwości i wymagań edukacyjnych;
- potrzeb rozwojowych ucznia;

¹ Rozporządzenie MEN z 17 listopada 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposób oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 228 z 2010r, poz. 1491).

² I.Czaja - Chudyba, W.Went "Twórczo odkrywam świat" Nowy Sącz 2013 str.73 -74

- zainteresowań i szczególnych uzdolnień;
- propozycji konkretnych działań pomocnych w pokonywaniu trudności przez ucznia.

Dobre sformułowana ocena opisowa:

- opiera się na kryteriach jasno określonych, znanych uczniowi i rodzicom, wynikających ze szkolnego systemu oceniania;
- uwzględnia indywidualne możliwości ucznia;
- koncentruje się na opisie mocnych stron ucznia oraz wiedzy i umiejętnościach przez niego opanowanych;
- bierze pod uwagę jakość wysiłku włożonego w wykonanie zadania;
- opisuje napotykaną trudność oraz wskazuje sposoby ich pokonywania;
- jest napisana językiem zrozumiałym dla rodzica³.

Przykładem kolejnego sposobu oceniania jest **ocenianie kształtujące**. Według Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) ocenianie kształtujące to częste, interaktywne ocenianie postępów ucznia i uzyskanego przez niego zrozumienia materiału, tak by móc określić, jak uczeń ma się dalej uczyć i jak najlepiej go nauczać⁴. Z definicji wynika, że ocenianie kształtujące to przekazywanie uczniom informacji w sposób, który pomaga im się uczyć.

Ocenianie kształtujące:

1. jest ściśle powiązane ze skutecznym planowaniem,
2. koncentruje się na tym, w jaki sposób uczniowie się uczą,
3. jest istotne podczas realizacji całego procesu dydaktycznego od planowania po ocenę osiągnięć,
4. jest kluczową umiejętnością dydaktyczną,
5. ma oddziaływanie emocjonalne,
6. wpływa na motywację ucznia,
7. kieruje uwagę na kryteria sukcesu (na co będę zwracał uwagę?) już na etapie planowania,
8. daje uczniom konstruktywne wskazówki, jak mogą poprawić swoje wyniki i w jaki sposób mogą się rozwijać,
9. wspomaga samoocenę,
10. odnosi się do wszystkich kategorii osiągnięć⁵.

Przedstawione powyżej formy oceniania są tylko propozycją dla nauczyciela. To on sam zdecydować kiedy i w jaki sposób ocenić pracę dziecka. Warto pamiętać, że kryteria oceny ucznia muszą być dostosowane do poziomu rozwojowego dziecka jak i do przyjętego w szkole wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Konstrukcja programu „Nowoczesny świat, nowoczesna szkoła” pozwala nauczycielowi swobodnie dopasowywać metody i techniki pracy do konkretnej grupy uczniów. Daje pełną dowolność w doborze kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć podopiecznych.

Należy jednak pamiętać, że ocenianie powinno odbywać się na podstawie systematycznej obserwacji ucznia, powinno umożliwiać ustalenie stopnia opanowania przez niego wiedzy oraz wykrycie ewentualnych braków. Ocena ma motywować do systematycznej pracy i wspierać działania ucznia.

Ma rozwijać odpowiedzialność za osobiste postępy. Nauczyciel powinien zauważać i premiować wysiłek uczniów, ich zaangażowanie oraz twórczą pracę. Oceniana powinna być wiedza i jej wykorzystanie do rozwiązywania problemów, aktywność, kreatywność i sumiennosc. Ocenie podlegać powinna umiejętność pracy w zespole, przygotowanie do lekcji oraz prawidłowe rozplanowanie pracy.

3 M. Jarzabek, A. Mitoraj-Hebel, K. Sirak-Stopińska, B. Zachodny "Kolorowa klasa" Operon Gdynia 2009 s. 36

4 (przypis Raport Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) 2005)

5 www.ceo.org.pl

Uczeń musi być świadomy powodów dla których został oceniony w dany sposób. Tylko dzięki temu będzie miał możliwość skorygowania swoich błędów i powtórzenia tego, co było poprawne. Ocena nie musi zawierać cyfrowego wskaźnika opanowania wiedzy, powinna natomiast opisowo wyjaśniać uczniowi jego postępy, oraz pokazywać sposoby poprawy.

Innowacyjny program nauczania "Nowoczesna świat, nowoczesna szkoła" proponuje oprócz tradycyjnego oceniania, ocenianie w bezpośrednim działaniu na platformie e-learningowej.

Uczeń za pomocą AVATARA "eduportuje" się do wirtualnej szkoły, gdzie czeka na niego dwujęzyczna przygoda w świecie nauki i wiedzy.

Rozwiązując zadania na platformie uczeń zdobywa punkty. Daje mu to poczucie wymiernej nagrody za jego wysiłki i osiągnięcia. Uczniowie otrzymują punkty zgodnie z wytycznymi programu lub skala może zostać dostosowana do wymagań konkretnego nauczyciela. Prowadzący zajęcia ma szansę na modyfikację punktacji w zależności od realizowanego tematu oraz możliwości dzieci.

Zdobyte punkty podlegają wymianie. Uczeń może za nie, wybrać się do wirtualnego sklepu na specjalne zakupy. Dostanie tam pełną gamę dodatków dla swojego AVATARA. Nowe ubrania i prezenty dla niego. Jest to niewątpliwie nagroda za pracę włożoną przez ucznia.

W zależności od zdobytych punktów, każdy może monitorować swoje postępy w nauce. Zdobywając kolejne punkty, dziecko przechodzi na coraz to wyższy poziom wiedzy. W nagrodę przyznany mu zostaje tytuł.

KL I	KL II	KL III
NOWICJUSZ	PRAKTYKANT	ARBITER
AMATOR	LIDER	MECENAS
KONSULTANT	ZNAWCA	MISTRZ
DORADCA	EKSPERT	ARCYMISTRZ
SPECJALISTA	CZEMPION	GENIUSZ

Każdy tytuł jest awansem do odblokowania nowych przedmiotów w sklepie. Motywuje on ucznia do dalszej pracy, by zdobyć najlepszy z tytułów w danym roku nauki.

Kolejnym narzędziem nagrody są odznaki tematyczne. Przyznaje je nauczyciel za wykonanie danego polecenia, rozwiązanie zadania lub za aktywność na całej lekcji. Każda odznaka to dodatkowe punkty, które ustala nauczyciel. Odznaki są widoczne dla ucznia, ale tylko nauczyciel ma możliwość wyboru, kiedy i którą wręczy dziecku. Wszystkie odznaki są zaprojektowane w dwóch językach.

Przykładowe odznaki:

Outstanding Achievement / Nagroda za wspaniałe wyniki

You are a Star! / Jesteś gwiazdą!

Great job! / Świetna robota!

A special Award / Nagroda specjalna

Awesome Award / Nagroda za niesamowitość

Brilliant Award / Wystrzałowa nagroda

Spectacular Award / Nagroda dla najlepszych

Hero Award / Odznaka bohater

Olympic Medal / Medal olimpijski

Super Student / Super uczeń

Spelling Award / Mistrz ortografii

Excellence in Math / Matematyczny mistrz

Bookworm Award / Nagroda Mola Książkowego

Reasumując: proponowane powyżej ocenianie ma charakter wspierający. Uczeń świadomie zostaje nagrodzony za swoje postępy. Sprawdzając osiągnięcia uczniów należy mieć na uwadze przede wszystkim dobro dziecka i jego indywidualny rozwój.

1. Adamek I. Programy kształcenia zintegrowanego a standardy ich konstruowania, Kraków 2005.
2. Adamek I. Programy kształcenia zintegrowanego w świetle założeń teoretyczno-metodologicznych [w:] Transformacja w polskiej edukacji wczesnoszkolnej, red. T. Lewowicki, W. Puślecki, S. Włoch, Kraków 2004.
3. Adamek I. Teoretyczne i praktyczne podstawy konstruowania programów szkolnych, Kraków 2007.
4. Armstrong T., 7 rodzajów inteligencji, Warszawa 2009.
5. Bajorek, A. Bartosz-Przybyło, I. Pamuła M. Sikora-Banasik, D. Europejskie portfolio językowe dla dzieci od 6 do 10 lat. Warszawa 2006, Wydawnictwa Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.
6. Blythe S.G. Harmonijny rozwój dziecka, Warszawa 2010.
7. Bogdanowicz M. Dobry Start - Wielka Podróż. Program wychowania przedszkolnego dla klasy 0, Gdańsk 2004.
8. Bogucka M. Program nauczania języka angielskiego 2009 www.pearson.pl
9. Brudnik E. Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, cz. 2, Kielce 2003.
10. Brudnik E. Moszyńska A., Owczarska B., Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, cz.1, Kielce 2000.
11. Czaja-Chudyba I. Odkrywanie zdolności dziecka, Kraków 2005.
12. Covington M.V, K. Manheim Teel, Motywacja do nauki, Gdańsk 2004.
13. Dakowska Maria : Psycholingwistyczne podstawy dydaktyki języków obcych. - Warszawa, 2001.
14. Dąbrowski M. Pozwólmy dzieciom myśleć, Warszawa 2008.
15. Eby J. Smutny J.F., Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży, Warszawa 1998.
16. Gardner H. Inteligencje wielorakie. Nowe horyzonty w teorii i praktyce, Warszawa 2009.
17. Gardner H. Inteligencje wielorakie. Teoria w praktyce, Poznań 2002.
18. Gardner H. Pięć umysłów przyszłości, Warszawa 2009.
19. Helm J. Katz L. Mali badacze. Metoda projektu w edukacji elementarnej. Warszawa 2003, Wydawnictwa Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli
20. Jarząbek M. Mitoraj -Hebel A. Sirak - Stopińska K., Zachodny B. Kolorowa klasa - program edukacji wczesnoszkolnej Operon Gdynia 2009.
21. Kamińska J. Ocenianie osiągnięć uczniów w edukacji wczesnoszkolnej, Gdańsk 1999.
22. Kędra M. Nowoczesna edukacja – szkoła w działaniu” <http://www.bc.ore.edu.pl/>
23. Kielar-Turska M., Jak pomagać dziecku w poznawaniu świata, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1992.
24. Krygowska Z. Zarys dydaktyki matematyki, cz.1, Warszawa 1969.
25. Krzyżewska J. Aktywizujące metody i techniki w edukacji wczesnoszkolnej, cz. 1 i 2, Suwałki 1998.
26. Kubiczek B. Metody aktywizujące. Jak nauczyć uczniów uczenia się?, Opole 2007.
27. Kujawa E. M. Kurzyna, Reeducacja dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu metodą 18 struktur wyrazowych, Warszawa 1996.
28. Kupisiewicz Cz., Dydaktyka ogólna, Warszawa 2002.
29. Lewis D. Jak wychować zdolne dziecko, Warszawa 1988.
30. Lewowicki T. Indywidualizacja kształcenia, Warszawa 1977.
31. Lewowicki T. Kształcenie uczniów zdolnych, Warszawa 1986.
32. Levine M. Jak nie tracić głowy w szkole. O zdolności do nauki i zaburzeniach uczenia się, Poznań 2004.
33. Levine M. Umysł - krok po kroku. Nowe rewolucyjne techniki nauczania dzieci, Warszawa 2006.
34. McDonough Jo & Steven : Research methods for English language teacher. - London, 2004
35. Moroz D., Ocenianie opisowe - dobre czy złe?, „Edukacja i Dialog”, 2001, nr 5.
36. Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Warszawa 1998.
37. Pamuła M., Sikora-Banasik D., Inteligencje wielorakie na zajęciach języka angielskiego, czyli jak skutecznie i ciekawie uczyć dzieci w młodszym wieku szkolnym, Warszawa 2008.
38. Piaget J. Mowa i myślenie dziecka, Warszawa 1992.
39. Piaget J. Studia z psychologii dziecka, Warszawa 1966.
40. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm). Zmiany wprowadzone zostały Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Załącznik nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych).
41. Popławska A. Konstruktivistyczne ujęcie procesu kształcenia jako warunek powodzenia szkolnego w społeczeństwie informacyjnym [w:] Dziecko - sukcesy i porażki, red. R. Piwowarski, Warszawa 2007. Program nauczania początkowego. Klasy I-III, Warszawa 1992.
42. Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży, pod red. M. Żebrowskiej, Warszawa 1979.
43. Sajdak A. Indywidualizacja w nauczaniu [w:] Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, t. 2, red. T. Pilch, Warszawa 2003.
44. Taraszkiewicz M Jak uczyć jeszcze lepiej, Poznań 2001.
45. Włoch S. Włoch A., Diagnoza całościowa w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, Warszawa 2009.
46. Wspieranie rozwoju zdolności uczniów w edukacji wczesnoszkolnej, red. I. Stańczak, Kielce 2008.
47. Zatorska M. Kopik A. Wielointeligentne odkrywanie świata - program edukacji wczesnoszkolnej, Warszawa 2012.

Netografia

www.ceo.org.pl
www.martabogdanowicz.pl/index.php/metoda-dobrego-startu
www.scholaris.pl/zasob/67621 www.ore.edu.pl

Aneks zawiera:

1. ARKUSZ OBSERWACJI DZIECKA DLA NAUCZYCIELI I RODZICÓW autorstwa A. Kopik, M. Zatorskiej "Wielointeligentne odkrywanie świata" Warszawa 2012 s. 88-95
2. ARKUSZ DO OCENY ROZWOJU SPOŁECZNO-EMOCJONALNEGO dziecka sześciolatka autorstwa: J. Klimaszewskiej, A. Kopik zamieszczone w programie "Wielointeligentne odkrywanie świata" Warszawa 2012 s. 97 -106
3. OPIS PROFILU INTELIGENCJI autorstwa A. Kopik, M. Zatorskiej "Wielointeligentne odkrywanie świata" Warszawa 2012 s.18 -23
4. Kwestionariusz wielorakiej inteligencji Howarda Gardnera pobrany z książki "Przyspieszone uczenie się w klasie" A. Smith, Katowice 1997
5. Tematykę pracowni wokół, której nastąpiła integracja treści edukacji wczesnoszkolnej z językiem angielskim.

ARKUSZ OBSERWACJI DZIECKA DLA NAUCZYCIELI I RODZICÓW

autorstwa Aldony Kopik, Moniki Zatorskiej (określenia pozwalające na podstawie obserwacji dziecka ustalić profil jego inteligencji)

Imię i nazwisko dziecka: data:

Typ Inteligencji	Lp.	OKREŚLENIA DOTYCZĄCE DZIECKA	ODPOWIEDZI	
			Rodzik	Nauczyciel
INTELIGENCJA JĘZYKOWA	1.	Wypowiada się chętnie i ładnie, jasno formułuje pytania.	tak/nie	tak/nie
	2.	Posługuje się bogatym, jak na swój wiek, słownictwem.	tak/nie	tak/nie
	3.	Chętnie słucha czytanego tekstu, opowiadań, historii, bajek.	tak/nie	tak/nie
	4.	Samo wymyśla własne historie, opowiada bajki.	tak/nie	tak/nie
	5.	Podejmuje próby czytania lub nauczyło się czytać wcześniej, niż jego rówieśnicy.	tak/nie	tak/nie
	6.	Lubi poznawać i zapamiętywać nowe słowa, chętnie ich używa.	tak/nie	tak/nie
	7.	Bez trudu zapamiętuje imiona, nazwiska, czy nazwy geograficzne.	tak/nie	tak/nie
	8.	Lubi słowne zabawy, rymowanki, dowcipy i „łamańce” językowe.	tak/nie	tak/nie
	9.	Chętnie zapamiętuje i recytuje ulubione wiersze i fragmenty prozy.	tak/nie	tak/nie
	10.	Z zaangażowaniem wygłasza kwestie w dziecięcych przedstawieniach teatralnych.	tak/nie	tak/nie
Liczba odpowiedzi „TAK”				

INTELIGENCJA MATEMATYCZNO -LOGICZNA	1.	Posiada umiejętność sprawnego posługiwania się liczbami w różnych sytuacjach życiowych.	tak/nie	tak/nie
	2.	Często przelicza różne przedmioty znajdujące się w otoczeniu (np. samochody, drzewa, zabawki).	tak/nie	tak/nie
	3.	Z łatwością grupuje, segreguje i układa przedmioty wg jakiejś cechy, zgodnie z zasadą.	tak/nie	tak/nie
	4.	W skupieniu rozwiązuje problemy i zagadki logiczno-matematyczne.	tak/nie	tak/nie
	5.	Lubi gry planszowe wymagające logicznego myślenia (np. warcaby, szachy).	tak/nie	tak/nie
	6.	Jest bardzo dociekliwe, zadaje wiele pytań.	tak/nie	tak/nie
	7.	Rozumie znaczenie symboli.	tak/nie	tak/nie
	8.	Lubi ustaloną kolejność i porządek rzeczy, precyzyjne instrukcje.	tak/nie	tak/nie
	9.	Bez trudu dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe między zaobserwowanymi faktami.	tak/nie	tak/nie
	10.	Z łatwością formułuje wnioski na podstawie własnych doświadczeń lub obserwacji.	tak/nie	tak/nie
Liczba odpowiedzi „TAK”				

INTELIGENCJA RUCHOWA	1.	Lubi zabawy ruchowe, ćwiczenia fizyczne.	tak/nie	tak/nie
	2.	Łatwo uczy się różnych sprawności ruchowych (np. jazda na rowerze, na nartach, pływanie).	tak/nie	tak/nie
	3.	Przoduje wśród rówieśników w sportach, zabawach ruchowych.	tak/nie	tak/nie
	4.	Posiada dobre wycucie odległości i przestrzeni.	tak/nie	tak/nie
	5.	Sprawnie i chętnie wykonuje czynności ruchowe wymagające kondycji fizycznej.	tak/nie	tak/nie
	6.	Uczy się szybciej, jeśli samo coś robi, niż słuchając czy obserwując.	tak/nie	tak/nie
	7.	W czasie rozmowy używa mowy ciała, gestykuluje.	tak/nie	tak/nie
	8.	Posiada zdolności manualne, sprawnie posługuje się przedmiotami, chętnie wykonuje prace ręczne.	tak/nie	tak/nie
	9.	Lubi dotykać przedmiotów, manipulować nimi, przemieszczać je.	tak/nie	tak/nie
	10.	Wykorzystuje ruch w sposób celowy i świadomy.	tak/nie	tak/nie
	Liczba odpowiedzi „TAK”			
INTELIGENCJA WIZUALNO-PRZESTRZENNA	1.	Lubi składać puzzle, bawić się układankami, labiryntami itp.	tak/nie	tak/nie
	2.	Z łatwością buduje z klocków, korzystając ze schematu.	tak/nie	tak/nie
	3.	„Myśli” obrazami, ma pamięć obrazową.	tak/nie	tak/nie
	4.	Lubi rysować, szkicować, rzeźbić, wycinać, lepić, modelować.	tak/nie	tak/nie
	5.	Doskonale orientuje się w terenie, łatwo odnajduje drogę.	tak/nie	tak/nie
	6.	Lubi coś rozkładać, sprawdzać, w jaki sposób działa, a następnie złożyć to z powrotem.	tak/nie	tak/nie
	7.	Chętniej słucha czytanego tekstu wtedy, gdy jest on wzbogacony ilustracjami.	tak/nie	tak/nie
	8.	Dobrze orientuje się na mapie i planie, rozumie rysunkowe schematy.	tak/nie	tak/nie
	9.	Lubi zabawy w: „chowanego”, „ciepło-zimno”, „szukanie skarbów” itp.	tak/nie	tak/nie
	10.	Chętnie tworzy przestrzenne formy np. buduje makiety, domy z klocków, lepi figury.	tak/nie	tak/nie
	Liczba odpowiedzi „TAK”			

	1.	Lubi słuchać muzyki.	tak/nie	tak/nie
	2.	Ma wycucie rytmu, słysząc wyraźny rytm dostraja do niego własne ruchy.	tak/nie	tak/nie
	3.	Jest wrażliwe na wszelkie dźwięki z otoczenia.	tak/nie	tak/nie
	4.	Szybko „chwytą” i odtwarza zasłyszaną melodię.	tak/nie	tak/nie
	5.	Chętnie wydobywa dźwięki z przedmiotów „niemuzycznych”, próbuje grać na instrumentach.	tak/nie	tak/nie
	6.	Fałszywa intonacja drażni je, okazuje to słowem lub zachowaniem.	tak/nie	tak/nie
	7.	Odbiera nastrój muzyki, muzyka może je aktywizować lub uspokajać.	tak/nie	tak/nie
	8.	Ma swoje ulubione melodie, piosenki, utwory muzyczne.	tak/nie	tak/nie
	9.	Wyraża chęć uczenia się gry na instrumencie.	tak/nie	tak/nie
	10.	Szybko i z łatwością powtarza zasłyszaną melodię.	tak/nie	tak/nie
	Liczba odpowiedzi „TAK”			
INTELIGENCJA PRZYRODNICZA	1.	Chętnie obserwuje świat roślin i zwierząt, dostrzega w nim coś fascynującego.	tak/nie	tak/nie
	2.	Lubi oglądać lub zbiera książki, fotografie, obrazki, artykuły o zwierzętach, roślinach itp.	tak/nie	tak/nie
	3.	Tworzy własne kolekcje np. z muszli, kwiatów, liści.	tak/nie	tak/nie
	4.	Ma zwierzę, którym troskliwie się opiekuje lub roślinę, którą pielęgnuje.	tak/nie	tak/nie
	5.	Chętnie obserwuje, zadaje pytania, zdobywa wiedzę na temat otaczającego świata.	tak/nie	tak/nie
	6.	Jest zainteresowane regularnościami w przyrodzie, zjawiskami pogodowymi itp.	tak/nie	tak/nie
	7.	Jest zainteresowane zjawiskami fizycznymi (np. czym są rzeczy, jak i dlaczego działają).	tak/nie	tak/nie
	8.	Interesuje się zjawiskami chemicznymi (np. co się stanie, gdy zmieszamy ze sobą substancje).	tak/nie	tak/nie
	9.	Lubi eksperymentować, badać i odkrywać otaczający świat.	tak/nie	tak/nie
	10.	Jest wrażliwe na przyrodę, piękno krajobrazu, „urodę” zwierząt.	tak/nie	tak/nie
	Liczba odpowiedzi „TAK”			

INTELIGENCJA INTRAPERSONALNA	1.	Lubi przebywać samo, chętnie wykonuje wtedy ulubione zajęcia.	tak/nie	tak/nie
	2.	Chce być niezależne, samodzielnie decydować o swoich sprawach.	tak/nie	tak/nie
	3.	Chętniej bawi się samo, niż z rówieśnikami.	tak/nie	tak/nie
	4.	Umie wyrazić swoje uczucia.	tak/nie	tak/nie
	5.	Potrafi dążyć do wyznaczonych przez siebie celów, buduje wewnętrzną motywację.	tak/nie	tak/nie
	6.	Ma własne zdanie i potrafi je wyrazić.	tak/nie	tak/nie
	7.	Ma właściwy obraz samego siebie, zna i wykorzystuje swoje mocne strony.	tak/nie	tak/nie
	8.	Próbuje szukać odpowiedzi na tzw. „trudne” pytania.	tak/nie	tak/nie
	9.	Uczucia, jakich doświadcza, są dla niego ważne.	tak/nie	tak/nie
	10.	Jest zaradne, chce brać odpowiedzialność za swoje decyzje.	tak/nie	tak/nie
	Liczba odpowiedzi „TAK”			
INTELIGENCJA INTERPERSONALNA	1.	Jest lubiane w gronie rówieśników.	tak/nie	tak/nie
	2.	Potrafi współpracować i zgodnie bawić się z rówieśnikami.	tak/nie	tak/nie
	3.	Posiada cechy przywódcy, podejmuje obowiązki lidera, potrafi skutecznie kierować innymi.	tak/nie	tak/nie
	4.	Nawiązuje dobre relacje z innymi ludźmi.	tak/nie	tak/nie
	5.	Rozumie nastroje, przeżycia innych osób i wczuwa się w ich problemy.	tak/nie	tak/nie
	6.	Chętnie pomaga innym.	tak/nie	tak/nie
	7.	Dbą o dobre kontakty z rodziną, rodzeństwem, kolegami.	tak/nie	tak/nie
	8.	Dąży do towarzystwa, łatwo nawiązuje znajomości, lubi przebywać w grupie.	tak/nie	tak/nie
	9.	Potrafi rozwiązywać konflikty w „dojrzały” sposób.	tak/nie	tak/nie
	10.	Jest komunikatywne.	tak/nie	tak/nie
	Liczba odpowiedzi „TAK”			

Źródło: M. Zatorska, A. Kopik "Wielointeligentne odkrywanie świata" Warszawa 2012 s. 88-95

ARKUSZ DO OCENY ROZWOJU SPOŁECZNO-EMOCJONALNEGO

dziecka sześciolatniego Autorki: Jadwiga Klimaszewska, Aldona Kopik

Arkusze ten przeznaczony jest do określania stopnia dojrzałości społecznej i emocjonalnej dzieci sześciolatków. Zamieszczono w nim 6 kategorii tematycznych, opisujących zachowania dziecka w sferze społecznej oraz emocjonalnej. Każda z kategorii zawiera od 5 do 10 rodzajów zachowań oraz możliwości odpowiedzi z nimi związanych, z którymi można się zgodzić lub nie. Możliwości odpowiedzi do każdego z rodzajów zachowań występują w rozbieżności: od zdecydowanej negacji (1) do jak najbardziej pozytywnego ustosunkowania się (5). Poszczególne liczby oznaczają:

- 1 - zdecydowanie nie odnosi się;
- 2 - raczej nie odnosi się;
- 3 - ani się nie odnosi, ani odnosi;
- 4 - raczej odnosi się;
- 5 - zdecydowanie odnosi się.

Arkusze obserwacyjny składa się z dwóch części: pierwsza dotyczy rozwoju społecznego, druga rozwoju emocjonalnego. Oceny rozwoju społecznego dokonuje nauczyciel odnosząc się do 5 grup kategorii: samodzielność, kontakty koleżeńskie, przestrzeganie norm i reguł współżycia w grupie, współdziałanie w grupie, stosunek do zadań. Oceny rozwoju emocjonalnego również dokonuje nauczyciel na podstawie 10 kategorii. Każdemu dziecku przypisuje się określony poziom natężenia danej cechy zachowania, szacując w pięciostopniowej skali (zdecydowanie nie odnosi się, raczej nie odnosi się, ani się nie odnosi ani odnosi, raczej odnosi się, zdecydowanie odnosi się). Najwyższą ocenę otrzymują dzieci wykazujące się wysokim stopniem kompetencji w danej sferze (diagnoza pozytywna), a ocenę najniższą dzieci, które nie posiadały umiejętności w danej sferze funkcjonowania (diagnoza negatywna).

Przyjęto następującą klasyfikację ocen:

- wynik wysoki: 4-5 punktów;
- wynik średni: 3 punkty;
- wynik niski: 1-2 punkt.

Karta osiągnięć ucznia:

Proszę zaznaczyć kółkiem ten wariant, który jest najbliższy Pani/Pana opinii w dalszej kwestii. Swoją decyzję proszę zaznaczyć na arkuszu odpowiedzi. Należy podać jedną odpowiedź dla każdego z rodzajów zachowań. Ważne jest, aby odpowiadać zgodnie z własnymi obserwacjami.

I. SAMODZIELNOŚĆ

A. Czynności samoobsługowe

1. Zupełnie niesamodzielne w zakresie czynności samoobsługowych.
2. Raczej niesamodzielne.
3. Trudno określić.
4. Raczej zaradne.
5. Bardzo zaradne i samodzielne w zakresie czynności samoobsługowych.

B. Dbalność o porządek

1. Zupełnie nie dba o porządek.
2. Raczej nie dba o porządek.
3. Trudno określić.
4. Raczej dba o porządek.
5. Bardzo dba o porządek.

C. Umiejętność poruszania się po szkole

1. Nie potrafi samodzielnie poruszać się po szkole, wymaga pomocy w pójściu do toalety, szatni itp.
2. Raczej nie potrafi samodzielnie poruszać się po szkole.
3. Trudno określić.
4. Raczej potrafi samodzielnie poruszać się po szkole.
5. Samodzielnie idzie do szatni, toalety itp.

D. Umiejętność korzystania i dbalność o przybory szkolne

1. Nie potrafi korzystać i dbać o przybory.
2. Raczej nie potrafi korzystać i dbać o przybory.
3. Trudno określić.
4. Raczej potrafi korzystać i dbać o przybory.
5. Potrafi korzystać i dbać o wszystkie przybory.

E. Wykonywanie zadań bez pomocy

1. Zupełnie niesamodzielne.
2. Raczej niesamodzielne.
3. Trudno określić.
4. Raczej samodzielne.
5. Bardzo zaradne i samodzielne.

II. KONTAKTY KOLEŻEŃSKIE

A. Nawiązywanie kontaktów

1. Bardzo trudno nawiązuje kontakt.
2. Raczej trudno nawiązuje kontakt.
3. Trudno określić.
4. Raczej łatwo nawiązuje kontakt.
5. Bardzo łatwo nawiązuje kontakt.

B. Uczynność w stosunku do innych dzieci

1. Nigdy nie pożycza, nie dzieli się, nie pomaga innym.
2. Raczej nie pożycza, nie dzieli się, nie pomaga innym.
3. Trudno określić.
4. Raczej pożycza, dzieli się, pomaga innym.
5. Pożycza i dzieli się z własnej inicjatywy, chętnie pomaga innym.

C. Zwracanie uwagi na siebie

1. Bardzo lubi zwracać uwagę na siebie.
2. Raczej lubi zwracać uwagę na siebie.
3. Trudno określić.
4. Raczej potrafi być w centrum uwagi, czasami akceptuje sytuację, gdy inne dziecko jest w centrum.
5. Potrafi być w centrum uwagi, ale akceptuje też sytuację, gdy inne dziecko jest w centrum.

D. Inicjatywa w kontaktach z rówieśnikami

1. Nie podejmuje żadnych czynności z własnej inicjatywy
2. Raczej nie podejmuje żadnych czynności z własnej inicjatywy.
3. Trudno określić.
4. Raczej spontaniczne i pełne inicjatywy.
5. Spontaniczne i pełne inicjatywy.

E. Stosunek do młodszych lub słabszych dzieci

1. Traktuje z góry, szorstkie, nie jest opiekuńcze.
2. Raczej traktuje z góry, szorstkie, nie jest opiekuńcze.
3. Trudno określić.
4. Raczej opiekuje się, troskliwe.
5. Prawie zawsze opiekuje się, troskliwe.

III. PRZESTRZEGANIE NORM I REGUL WSPÓŁŻYCIA**A. Współpraca z innymi**

1. Odmawia współpracy.
2. Raczej odmawia współpracy.
3. Trudno określić.
4. Raczej współpracuje.
5. Zawsze gotowe i chętne do współpracy.

B. Agresja i wrogość

1. Jest agresywne słownie i fizycznie wobec rówieśników.
2. Raczej jest agresywne słownie i fizycznie wobec rówieśników.
3. Trudno określić.
4. Raczej nie przejawia agresji słownej i fizycznej.
5. Nie przejawia agresji słownej i fizycznej.

C. Stosunek do poleceń grupowych

1. Nie wykonuje poleceń skierowanych do całej grupy.
2. Raczej nie wykonuje poleceń skierowanych do całej grupy.
3. Trudno określić.
4. Raczej wykonuje polecenia grupowe.
5. Zawsze wykonuje polecenia grupowe.

D. Posłuszeństwo wobec nauczyciela

1. Zawsze jest nieposłuszne, robi co chce.
2. Raczej jest nieposłuszne.
3. Trudno określić.
4. Raczej jest posłuszne.
5. Zawsze jest posłuszne.

E. Prawdopodobność

1. Bardzo często kłamie.
2. Raczej kłamie.
3. Trudno określić.
4. Raczej nie kłamie.
5. Przeważnie bardzo prawdopodobne.

IV. WSPÓŁDZIAŁANIE W GRUPIE**A. Zdolność do ugody i kompromisu**

1. Bardzo często podporządkowuje sobie kolegów, narzuca swoją wolę.
2. Raczej podporządkowuje sobie kolegów, narzuca swoją wolę.
3. Trudno określić.
4. Raczej nie narzuca swojej woli i żądań.
5. Nigdy nie narzuca swojej woli i żądań, potrafi pójść na kompromis.

B. Współdziałanie w grupie

1. Nie współdziała.
2. Raczej nie współdziała.
3. Trudno określić.
4. Raczej chętne do współdziałania.
5. Zawsze gotowe i chętne do współdziałania.

C. Uległość

1. Ulega, „siedzi cicho”.
2. Raczej ulega, „siedzi cicho”.
3. Trudno określić.
4. Raczej potrafi wypowiedzieć własne zdanie.
5. Potrafi wypowiedzieć własne zdanie.

D. Pozycja w grupie

1. Nie stara się być lubiane przez inne dzieci.

2. Raczej nie stara się być lubiane przez inne dzieci.
3. Trudno określić.
4. Raczej stara się być lubiane.
5. Stara się być lubiane przez prawie wszystkie dzieci, ale nie za wszelką cenę.

E. Umiejętność oceny zachowania rówieśników

1. Nie potrafi właściwie ocenić zachowania rówieśników.
2. Raczej nie potrafi właściwie ocenić zachowania rówieśników.
3. Trudno określić.
4. Raczej potrafi ocenić zachowanie rówieśników.
5. Zawsze właściwie ocenia zachowanie rówieśników.

V. STOSUNEK DO ZADAŃ

A. Stosunek do poleceń indywidualnych

1. Wykonuje większość prostych poleceń.
2. Wykonuje wszystkie proste polecenia.
3. Trudno określić.
4. Raczej wykonuje poprawnie wszystkie polecenia.
5. Zawsze wykonuje poprawnie wszystkie polecenia.

B. Wytrwałość

1. Zupełnie brak wytrwałości.
2. Raczej mało wytrwałe.
3. Trudno określić.
4. Raczej wytrwałe.
5. Bardzo wytrwałe.

C. Koncentracja uwagi

1. Bardzo trudno skupić mu uwagę.
2. Raczej trudno skupić mu uwagę.
3. Trudno określić.
4. Raczej potrafi się skoncentrować.
5. Potrafi do końca skoncentrować się na wykonywanym zadaniu.

D. Zainteresowanie

1. Trudno je czymś zainteresować.
2. Raczej trudno je czymś zainteresować.
3. Trudno określić.
4. Czasami potrafi się zainteresować wieloma rzeczami.
5. Potrafi się zainteresować wieloma rzeczami.

E. Pewność decyzji

1. Nawet, jeśli umie wykonać zadanie, z trudem decyduje jak to zrobić.
2. Raczej z trudem podejmuje decyzje.
3. Trudno określić.

4. Raczej potrafi podjąć decyzje.
5. Bardzo pewne i wyraźne decyzje.

VI. SFERA EMOCJONALNA

A. Siła reakcji emocjonalnych (wrażliwość)

1. Nadwrażliwe, przewrażliwione.
2. Raczej nadwrażliwe, przewrażliwione.
3. Trudno określić.
4. Raczej zrównoważone.
5. Zrównoważone.

B. Zdolność kontroli emocji

1. Nie potrafi opanować wyrażania emocji.
2. Raczej nie potrafi opanować wyrażania emocji.
3. Trudno określić.
4. Raczej opanowane.
5. Opanowane.

C. Ciekawość poznawcza

1. Nie czerpie przyjemności z eksplorowania otoczenia.
2. Raczej nie czerpie przyjemności z eksplorowania otoczenia.
3. Trudno określić.
4. Raczej czerpie przyjemność z aktywnego poznawania otoczenia.
5. Czerpie przyjemność z aktywnego poznawania otoczenia.

D. Objawy lęku i niepokoju w różnych sytuacjach

1. Silne i długotrwałe oznaki lęku i niepokoju.
2. Raczej lękliwe.
3. Trudno określić.
4. Raczej rzadko przeżywa lęk.
5. Rzadko przeżywa lęk, niepokój.

E. Wybuchy złości i gniewu

1. Reaguje złością i gniewem w wielu sytuacjach.
2. Raczej reaguje złością i gniewem w wielu sytuacjach.
3. Trudno określić.
4. Raczej adekwatnie do sytuacji reaguje złością i gniewem.
5. Adekwatnie do sytuacji reaguje złością i gniewem.

F. Wyrażenie emocji pozytywnych i negatywnych

1. Słabo reaguje emocjonalnie.
2. Raczej słabo reaguje emocjonalnie.
3. Trudno określić.
4. Raczej żywo reaguje emocjonalnie.
5. Żywe reakcje emocjonalne.

G. Zdolność empatii

1. Nie jest wrażliwe na potrzeby, radość i smutek innych osób.
2. Raczej nie jest wrażliwe na potrzeby, radość i smutek innych osób.
3. Trudno określić.
4. Czasami jest wrażliwe na potrzeby, radość i smutek innych osób.
5. Przeważnie wrażliwe na potrzeby, radość i smutek innych osób.

H. Adekwatność reakcji emocjonalnych do sytuacji

1. Emocje niedostosowane do sytuacji.
2. Raczej reaguje nieadekwatnie do sytuacji.
3. Trudno określić.
4. Czasami reaguje adekwatnie do sytuacji.
5. Przeważnie reaguje adekwatnie do sytuacji.

I. Sposób reagowania na niepowodzenia

1. Przerywa zadanie, reaguje złością, agresją, płacze, boi się.
2. Czasami przerywa zadanie, reaguje złością, agresją, płacze, boi się.
3. Trudno określić.
4. Raczej wykazuje chęć pokonania trudności, wykonania zadania.
5. Wykazuje chęć pokonania trudności, wykonania zadania.

J. Nastrój dominujący

1. Wybitnie złe samopoczucie, smutne, w złym humorze, płacze.
2. Czasami złe samopoczucie, smutne, w złym humorze, płacze.
3. Trudno określić.
4. Raczej dobre samopoczucie, wesołe.
5. Bardzo dobre samopoczucie, wesołe.

Źródło: M. Zatorska, A. Kopik "Wielointeligentne odkrywanie świata" Warszawa 2012 s. 97 -106

Arkusz odpowiedzi

I. SAMODZIELNOŚĆ						II. KONTAKTY KOLEŻEŃSKIE					
A	1	2	3	4	5	A	1	2	3	4	5
B	1	2	3	4	5	B	1	2	3	4	5
C	1	2	3	4	5	C	1	2	3	4	5
D	1	2	3	4	5	D	1	2	3	4	5
E	1	2	3	4	5	E	1	2	3	4	5
III. PRZESTRZEGANIE REGUŁ I NORM						IV. WSPÓLDZIAŁANIE W GRUPIE					
A	1	2	3	4	5	A	1	2	3	4	5
B	1	2	3	4	5	B	1	2	3	4	5
C	1	2	3	4	5	C	1	2	3	4	5
D	1	2	3	4	5	D	1	2	3	4	5
E	1	2	3	4	5	E	1	2	3	4	5

V. STOSUNEK DO ZADAŃ						VI. SFERA EMOCJONALNA					
A	1	2	3	4	5	A	1	2	3	4	5
B	1	2	3	4	5	B	1	2	3	4	5
C	1	2	3	4	5	C	1	2	3	4	5
D	1	2	3	4	5	D	1	2	3	4	5
E	1	2	3	4	5	E	1	2	3	4	5
						F	1	2	3	4	5
						G	1	2	3	4	5
						H	1	2	3	4	5
						I	1	2	3	4	5
						J	1	2	3	4	5

Źródło: M. Zatorska, A. Kopik "Wielointeligentne odkrywanie świata" Warszawa 2012 s. 97 -106

Poniżej przedstawione zostały cechy charakterystyczne dla poszczególnych inteligencji i przykładowe opisy profili opracowanych przez Monikę Zatorską i Aldonę Kopik w programie „Wielointeligentne odkrywanie świata – program edukacji wczesnoszkolnej”

INTELIGENCJA JĘZYKOWA.

Dzieci z dominującą inteligencją językową lubią mówić, potrafią aktywnie słuchać, posiadają bogaty w stosunku do wieku zasób słownictwa, wypowiadają się w barwny sposób, potrafią samodzielnie tworzyć oryginalne historie, mają dobrą pamięć słuchową. Są osobami wrażliwymi na rymy, dźwięki, znaczenie słów, dlatego łatwo uczą się nowych słów, nawet trudnych, a także słów w obcych językach. Mają dobrą pamięć do imion, nazwisk, nazw geograficznych. Chętnie i często zadają pytania. Z łatwością zapamiętują wiersze, fragmenty prozy, chętnie wygłaszają kwestie w przedstawieniach, małych formach teatralnych. Wcześniej podejmują próby czytania, szybciej uczą się i lubią czytać. Łatwiej zapamiętują symbole, np. kształty liter, kojarzą ich nazwy, zapamiętują wygląd prostych wyrazów nie potrafiąc jeszcze czytać. Chętnie spisują swoje myśli, układają różne formy wypowiedzi pisemnych w przejrzysty, jasny sposób.

INTELIGENCJA MATEMATYCZNO- LOGICZNA.

Dzieci z dominującą inteligencją matematyczno-logiczną są konkretne i dociekliwe, umiejętnie szeregują, wnioskują, klasyfikują zgodnie z jakąś zasadą lub cechą; dostrzegają związki przyczynowo-skutkowe, myślą logicznie. Korzystają z precyzyjnych instrukcji, lubią badać oraz zbierać różne informacje, zadają wiele pytań dotyczących otaczającego świata; są dociekliwe, kreatywnie rozwiązują problemy. Poznają świat poprzez eksperymentowanie i doświadczanie, a nie poprzez opowieści. Chętnie bawią się w gry logiczne, rozwiązują zagadki, łamigłówki. Lubią świat liczb, przeliczają różne przedmioty, rozumieją znaczenie symboli.

INTELEGENCJA RUCHOWA.

Dzieci z dominującą inteligencją ruchową wykorzystują ruch w sposób celowy i świadomy, mają dobrą koordynację ruchową. Lubią ćwiczenia fizyczne, zabawy ruchowe, potrafią własnym ciałem wyrażać emocje; często podczas rozmowy używają mowy ciała, gestykulują. Szybko uczą się różnych sprawności ruchowych, np. jazdy na rowerze czy pływania, przodują wśród rówieśników w sportach. Mają dobre wyczucie odległości oraz przestrzeni. Są uzdolnione manualnie, sprawnie posługują się przedmiotami, chętnie wykonują różne prace ręczne. Łatwiej uczą się i rozwiązują problemy wykorzystując własne ciało i ruch do zapamiętywania, np. podczas wycieczek, spacerów, ćwiczeń fizycznych

INTELEGENCJA WIZUALNO - PRZESTRZENNA.

Dzieci z dominującą inteligencją wizualno-przestrzenną są wrażliwe na kształty, obrazy, przestrzeń, kolory. Mają zdolność dostrzegania szczegółów otaczającego świata, mają dobrą pamięć obrazową i bogatą wyobraźnię. Chętniej słuchają czytane teksty, gdy jest on ilustrowany. Lubią rysować, rzeźbić, wycinać, lepić, modelować, tworzyć przestrzenne formy, dysponują dobrze rozwiniętym zmysłem dotyku. Z łatwością odnajdują drogę w nowym miejscu, mają znakomitą orientację przestrzenną. Szybko uczą się korzystać z map, diagramów, tabel, rozumieją schematy rysunkowe. Są zainteresowane sposobem działania różnorodnych przedmiotów, potrafią rozkładać je na części, a następnie złożyć z powrotem.

INTELEGENCJA MUZYCZNA.

Dzieci z dominującą inteligencją muzyczną łączą muzykę z emocjami i własnym nastrojem, mają poczucie rytmu, są wrażliwe na wszelkie dźwięki, np. odgłosy przyrody, z łatwością zapamiętują rytmy oraz rymy. Lubią śpiewać, słuchać muzyki, posiadają dobry słuch muzyczny. Chętnie podśpiewują, mruczą, nucą podczas wykonywania codziennych czynności, a także w trakcie zabawy czy też nauki. Mają swoje ulubione piosenki, utwory, samodzielnie „komponują” melodie, chętnie uczą się przy muzyce, próbują grać na instrumentach muzycznych i wydobywać dźwięki z przedmiotów „niemuzycznych”.

INTELEGENCJA PRZYRODNICZA.

Dzieci z dominującą inteligencją przyrodniczą są ciekawe świata, zafascynowane otaczającą je naturą, „rozumieją” świat roślin oraz zwierząt. Lubią samodzielnie eksperymentować, doświadczać. Są zainteresowane zjawiskami przyrodniczymi, fizycznymi, chemicznymi; pasjonuje je ekologia. Dostrzegają zależności oraz wzorce w przyrodzie i otaczającym świecie, chętnie klasyfikują przedmioty w hierarchie, obserwują, rozpoznają, kategoryzują obiekty przyrody żywej i nieożywionej. Lubią zajęcia i zabawy związane z przebywaniem na powietrzu. Często kolekcjonują okazy przyrodnicze, zbierają albumy, obrazki, książki o tematyce przyrodniczej. Dobrze opiekują się zwierzętami, roślinami; mają własny „ogródek”, choćby na parapecie.

INTELEGENCJA INTRAPERSONALNA.

Dzieci z dominującą inteligencją intrapersonalną wolą bawić się i pracować samodzielnie niż w grupie, dobrze znają oraz wykorzystują swoje mocne strony, samodzielnie budują wewnętrzną motywację. Są zaradne, niezależne, lubią decydować o swoich sprawach, potrafią wyrażać swoje uczucia. Poszukują odpowiedzi na tzw. „trudne” pytania, samodzielnie wyznaczają, a także jasno precyzują cele własne. Posiadają umiejętność kierowania swoim postępowaniem, patrzą na świat ze swojego punktu widzenia.

INTELEGENCJA INTERPERSONALNA.

Dzieci z dominującą inteligencją interpersonalną posiadają zdolność patrzenia na świat z punktu widzenia innej osoby i współodczuwania. Umieją pracować w zespole, mają naturalne zdolności przywódcze, są komunikatywne, potrafią słuchać innych. Łatwo nawiązują kontakty społeczne, są lubiane przez rówieśników, dbają o dobre relacje z innymi osobami. Zachowują asertywność przy konfrontacji, potrafią negocjować, rozwiązywać konflikty.

Źródło: M. Zatorska, A. Kopik "Wielointeligentne odkrywanie świata" Warszawa 2012 s. 97 -106

Kwestionariusz wielorakiej inteligencji Howarda Gardnera

Wypełnij poniższy kwestionariusz, przypisując wartość liczbową każdemu stwierdzeniu, które Twoim zdaniem jest prawdziwe w odniesieniu do Ciebie. Jeśli w pełni się z nim zgadzasz postaw cyfrę 5. Jeśli sądzisz, że nie masz z nim nic wspólnego postaw 0. Użyj cyfr od 5 do 0, aby określić stopień prawdziwości poszczególnych stwierdzeń.

1. Posiadam uzdolnienia manualne...
2. Posiadam dobre wyczucie kierunku...
3. Posiadam naturalną umiejętność rozwiązywania sporów między przyjaciółmi...
4. Łatwo zapamiętuję słowa piosenek...
5. Potrafię wyjaśnić w prosty sposób trudne zagadnienia...
6. Robię wszystko krok po kroku...
7. Dobrze znam samego siebie i rozumiem dlaczego postępuję tak, a nie inaczej...
8. Lubię ćwiczenia grupowe i spotkania towarzyskie...
9. Dobrze uczę się słuchając wykładów i wywodów innych ludzi...
10. Słuchając muzyki doznaję zmian nastrojów...
11. Lubię krzyżówki, łamigłówki i problemy logiczne...
12. Tablice, zestawienia i pomoce wizualne odgrywają dla mnie ważną rolę podczas uczenia się...
13. Jestem wrażliwy na nastroje i uczucia otaczających mnie ludzi...
14. Najlepiej uczę się, gdy muszę wziąć się w garść i zrobić coś samemu...
15. Zanim zechcę się czegoś nauczyć muszę zobaczyć jakie będę miał z tego korzyści
16. Podczas nauki i rozmyślań lubię spokój i samotność...
17. Potrafię usłyszeć instrumenty w złożonych utworach muzycznych...
18. Łatwo przychodzi mi wywoływanie w wyobraźni zapamiętanych i wymyślonych obrazów
19. Posiadam bogaty język i potrafię się nim posługiwać...
20. Lubię robić notatki...
21. Posiadam dobre poczucie równowagi i lubię ruch fizyczny...
22. Potrafię dostrzegać strukturę przedmiotów i związki między różnymi rzeczami...
23. Potrafię pracować w zespole i korzystać z cudzych doświadczeń...
24. Jestem dobrym obserwatorem i często zauważam rzeczy uchodzące uwadze innych...
25. Często bywam niespokojny...
26. Lubię pracować lub uczyć się niezależnie od innych...
27. Lubię komponować muzykę...
28. Potrafię radzić sobie z liczbami i problemami matematycznymi...

Klucz do kwestionariusza wielorakiej inteligencji

Typ inteligencji	Stwierdzenia	Suma punktów
Lingwistyczna	5+9+19+20	
Matematyczno - logiczna	6+11+22+28	
Wizualno - przestrzenna	2+12+18+24	
Muzyczna	4+10+17+27	
Interpersonalna	3+8+13+23	
Intrapersonalna	7+15+16+26	
Kinestetyczna	1+14+21+25	

Źródło: A. Smith Przyspieszone uczenie się w klasie, Katowice 1997

1. Pracownia polonistyczna Polish Room

1. Zabawa z literkami „Głoska, litera, sylaba”.
2. W krainie wyrazów i zdań.
3. Spotkanie z postaciami z bajek.
4. Z wizytą u Pana Rzeczownika.
5. Spotkanie z Panem Czasownikiem.
6. Wesoła ortografia.
7. Szkolna Biblioteka.
8. Ciekawostki ze świata.
9. „Jurek Ogórek lubi żurek” – rymowanki, przeplatanki.
10. Gdzie mieszka Pan Przymiotnik z Panem Przysłówkiem?
11. Zostań pisarzem.
12. Gramatyczne potyczki.
13. W świecie bajek, baśni i legend.
14. Wizyta w muzeum.
15. Pan Liczebnik.
16. Magia świąt.
17. Polska nasz kraj.
18. W teatrze.

2. Pracownia językowa English Room

1. Używajmy słowników - kolejność alfabetyczna.
(Let's use a dictionary - alphabetical order)
2. Ortografia angielska na wesoło.
(Fun with spelling)
3. Liczba pojedyncza i mnoga. (Plurals)
4. Wyrazy złożone. (Compound Word)
5. Antonimy. (Antonyms)
6. Synonimy. (Synonyms)
7. Przedrostki i przyrostki. (Prefixes and Suffixes)
8. Homofony. (Homophones)
9. Czasowniki. (Verbs)
10. Rzeczowniki. (Nouns)
11. Przymiotniki. (Adjectives)
12. Przysłówki. (Adverbs)
13. Zaimki. (Pronouns)
14. W teraźniejszości. (Present)
15. W przeszłości. (Past)
16. W przyszłości. (Future)
17. Rymy. (Rhymes)
18. Idiomy. (Idioms)

3. Pracownia artystyczna Art Room

1. Od kredki po pędzel.
(Crayons and brushes)
2. W świecie instrumentów.
(World of musical instruments)
3. Zaproszenie do Galerii Sztuki.
(Let's go to the art gallery)
4. Z wizytą w Filharmonii i Operze.
(Let's go to the concert hall and opera house)
5. Jestem twórczy. (I'm an artist)
6. Słucham, śpiewam, tworzę.
(Listen, sing and create)

4. Pracownia edukacji społecznej Social Studies Room

1. Co to są emocje ? (What are emotions?)
2. Spotkanie z dobrym kolegą.
(Meeting with a good friend)
3. Jaki jestem? (Who am I?)
4. Zasady, reguły, obowiązki. (Rules and duties)
5. Moje pasje, talenty i zainteresowania.
(My passion, talents and interests)
6. Co to jest savoir – vivre?
(Savoir- vivre: What's this?)

5. Pracownia przyrodnicza Science Room

1. Świat roślin. (World of plants)
2. Królestwo zwierząt. (World of Animals)
3. Pory roku. (Seasons)
4. Prognoza pogody. (Weather forecast)
5. Nasze ciało. (My body)
6. Zdrowie i uroda. (My health and beauty)
7. Wieś – miast. (Countryside and city)
8. Znaki drogowe. (Road signs)
9. W polu i na łące. (Fields and meadows)
10. Zawody naszych rodziców. (Jobs)
11. Woda źródłem życia.
(Water- the source of life)
12. W krainie dinozaurów. (World of dinosaurs)
13. Kosmos. (Universe)
14. Ekologia. (Ecology)
15. Środki transportu. (Means of transport)
16. W lesie. (Forest)
(Maps and directions)
17. Mapa i kierunki świata.
(Maps and directions)
18. Życie na innych kontynentach.
(Different Continents, Different Lives?)

6. Pracownia matematyczna Math Room

1. Co i gdzie? (Positional words)
2. Taki duży, taki mały? (More or less, bigger or smaller)
3. W świecie figur. (Geometric shapes)
4. W krainie cyfr i liczb. (Numbers)
5. Planeta „Licz i przeliczaj”. (I can count)
6. Zegar – jak mierzymy czas? (Clock- What's the time?)
7. Dodaj, odejmij. (Addition and Subtraction)
8. Za ile dni wakacje – obliczenia kalendarzowe?
(Calendar- let's count days!)
9. Spotkanie linijki z centymetrem. (Let's measure!)
10. Matematyczne łamigłówki. (Puzzles)
11. Setki, tysiące. (Hundreds and thousands)
12. Temperatura. (Temperature)
13. Pojemności. (Capacity)
14. Mnożymy i dzielimy. (Multiplication and division)
15. Ważenie. (Let's weigh!)
16. Układamy zadania.
(Word problems- let's write)
17. W świecie cyfr rzymskich.
18. Geometria. (Geometry)

7. Pracownia techniczna Technology Room

1. W świecie techniki.
(World of technology)
2. Bezpieczeństwo w kontaktach z urządzeniami technicznymi.
(Safety and electric devices)
3. Jak to działa?
(How does it work?)

8. Pracownia komputerowa

1. Podróż w głąb komputera.
(Computer and computer terms)
2. W świecie prezentacji
(World of presentations)
3. Internet jego możliwości i zastosowanie.
(Internet- how can I use it?)
4. Rozrywka z komputerem.
(Computer- entertainment)
5. Zagrożenia i niebezpieczeństwa.
(Computer- is it a danger?)
6. Komputer narzędzie do nauki.
(Computer- let's use it when we learn)

9. Pracownia ekonomiczna Economy Room

1. Zapraszamy za zakupy.
(Let's go shopping)
2. Oszczędzamy, czy wydajemy pieniądze?
(Let's save some money!)
3. Europejska wyprzedaż.
(European sale)

10. Pracownia sportowa P.E. Room

1. Na sali gimnastycznej.
(At the gym)
2. Nasi mistrzowie.
(Our champions)
3. Letnie zmagania sportowe.
(Summer sports)
4. Sporty zimowe.
(Winter sports)
5. Jesienne potyczki.
(Autumn sports)
6. Wiosna na boisku.
(Spring sports)

Natalia Bigus-Franczuk

Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego wydziału pedagogicznego o specjalności edukacja początkowa i wczesne nauczanie języka angielskiego. Ukończyła wiele kursów języka angielskiego, zdając również egzaminy dające certyfikaty First Certificate In English oraz Certificate In Advanced English. Odbyła roczną praktykę w Brytyjskiej Szkole Podstawowej Nr 91 w Warszawie, gdzie prowadziła zajęcia matematyki i przyrody w języku angielskim. Ma bogate doświadczenie jako nauczyciel języka angielskiego w szkołach społecznych i państwowych w klasach 0 - VI, jak również w przedszkolu. W roku 2009 otrzymała nagrodę dyrektorską jako pracownik Społecznego Towarzystwa Oświatowego. W swojej pracy na pierwszym miejscu stawia dobro dziecka i jego rozwój w przyjaznej atmosferze. Wierzy, że dzięki kreatywności i pracy udaje się dopasować klucz do każdych drzwi.

Katarzyna Sokal

Jest nauczycielem mianowanym z wieloletnim stażem. Ukończyła Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu o specjalności nauczanie początkowe. Swoje kwalifikacje rozszerzyła o Studia Podyplomowe z Socjoterapii i Studia Podyplomowe z Profilaktyki Uzależnień z Terapią na Uniwersytecie Warmińsko - Mazurskim w Olsztynie oraz Studia Podyplomowe z Przedsiębiorczości w Wyższej Szkole Menadżerskiej w Warszawie. Jest nauczycielem z powołania, co uważa za swój wielki sukces. Dzieci fascynują ją swoją otwartością i spontanicznością. W nauczaniu praca z dziećmi stanowi ogromną i ważną część jej codziennego życia. Jest osobą ciekawą świata i tą właśnie ciekawości chce rozbudzić wśród dzieci, by w przyszłości odczuwali przyjemność ze zdobywania wiedzy i nowych umiejętności. Stawia na indywidualne podejście do ucznia, rozwijające jego zainteresowania i talent.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

